

XXII.

stredoeurópsky festival
koncertného umenia

Central European Music Festival

festival víťazov
prestížnych svetových súťaží
pod záštitou ministra kultúry SR

16. – 21. apríl 2012

Dom umenia Fatra
Žilina

www.hc.sk

Hlavný organizátor

z poverenia Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

Ďakujeme za láskavú podporu podujatia týmto partnerom

We wish to express our gratitude to these partners for their kind support

S finančnou podporou

MINISTERSTVO KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavní partneri

Hlavný mediálny partner

Reklamní partneri

Mediální partneri

Partneri podujatia

Festival ďalej podporili

hotel
festivalu

HUDOBNÉ CENTRUM
MUSIC CENTRE SLOVAKIA

v spolupráci so
in collaboration with

ŠTÁTNYM KOMORNÝM ORCHESTRM ŽILINA
SLOVAK SINFONIETTA ŽILINA

SPOLKOM KONCERTNÝCH UMELCOV
Association of Slovak Concert Artists

ROZHLASOM a TELEVÍZIOU SLOVENSKA
Radio and Television of Slovakia

organizuje
organizes

XXII. STREDOEURÓPSKY FESTIVAL KONCERTNÉHO UMENIA 22nd CENTRAL EUROPEAN MUSIC FESTIVAL

16. – 21. apríl 2012 / 16th – 21st April, 2012
Žilina, Dom umenia Fatra / Fatra House of Arts

Festival sa koná pod záštitou ministra kultúry Slovenskej republiky.
Festival is held under the auspices of Minister of Culture of the Slovak Republic.

FESTIVALOVÝ VÝBOR FESTIVAL COMMITTEE

Eva BLAHOVÁ
Ivan GAJAN
Miloš JURKOVIČ
Ján Vladimír MICHALKO
Jozef PODHORANSKÝ
Oľga SMETANOVÁ
Vladimír ŠALAGA

POROTA JURY

Alena ČIERNA
Slovenská republika (Slovak Republic)

Máté HOLLÓS
Maďarsko (Hungary)

Hana JAROLÍMKOVÁ
Česká republika (Czech Republic)

Mieczysław KOMINEK
Poľsko (Poland)

Anna ŠERÝCH
Česká republika (Czech Republic)

CENA HUDOBNEJ KRITIKY

sa udeľuje za najvýraznejší interpretačný výkon na 22. ročníku Stredoeurópskeho festivalu koncertného umenia – držiteľ získa ponuku účinkovania na nasledujúcom ročníku festivalu

SPRIEVODNÉ PODUJATIA

Stretnutia, semináre vybraných umelcov so študentmi, pedagógmi konzervatória a návštevníkmi festivalu

THE MUSIC CRITICS' PRIZE

is awarded for the most distinguished performance at the 22nd Central European Music Festival – the holder of the prize will be offered an opportunity to give a concert at the next edition of the festival

FRINGE EVENTS

Meetings or seminars of students, teachers and guests of the CEMF with the selected artists

Pondelok, 16. apríla, 19.00 hod.

OTVÁRACÍ KONCERT

ŠTÁTNY KOMORNÝ ORCHESTER ŽILINA

(Slovenská republika)

Clemens SCHULDT, dirigent (Nemecko)

Johannes FISCHER, bicie nástroje (Nemecko)

Alexander BUZLOV, violončelo (Rusko)

Ilja Zeljenka (1932 – 2007)

Symfionietta č. 2 (2000)

– k 80. výročiu narodenia autora

Prológ – Grave

Giocosio

Finále, attacca Epilóg

Joe Duddell (1972)

Snowblind, koncert pre marimbu, vibrafón

a sláčikový orchester (2001)

I. *Vivace* (♩=cca. 116)

II. *Lento* (♩=cca. 44)

III. (♩=cca. 120)

.....

Piotr Il'jič Čajkovskij (1840 – 1893)

Pezzo capriccioso h mol op. 62 (1887)

Variácie na rokokovú tému pre violončelo a orchester
op. 33 (1876)

Moderato quasi Andante

Tema: Moderato semplice

Variatione I: Tempo del Tema

Variatione II: Tempo del Tema

Variatione III: Andante sostenuto

Variatione IV: Andante grazioso

Variatione V: Allegro moderato

Cadenza

Variatione VI: Andante

Variatione VII e Coda: Allegro vivo

Sergej Prokofiev (1891 – 1953)

Sinfionietta A dur op. 5/48 (1942)

Monday, 16. April, 7 p. m.

OPENING CONCERT

SLOVAK SINFONIETTA ŽILINA

(Slovak Republic)

Clemens SCHULDT, conductor (Germany)

Johannes FISCHER, percussions (Germany)

Alexander BUZLOV, cello (Russia)

Ilja Zeljenka (1932 – 2007)

Symfionietta No. 2 (2000)

– to the 80th anniversary to the composer's birth

Prológ – Grave

Giocosio

Finále, attacca Epilóg

Joe Duddell (1972)

Snowblind, concerto for marimba, vibraphone and

string orchestra (2001)

I. *Vivace* (♩=cca. 116)

II. *Lento* (♩=cca. 44)

III. (♩=cca. 120)

.....

Pyotr Il'yich Tchaikovsky (1840 – 1893)

Pezzo capriccioso in B minor Op. 62 (1887)

Variations on a Rococo Theme for cello and
orchestra Op. 33 (1876)

Moderato quasi Andante

Tema: Moderato semplice

Variatione I: Tempo del Tema

Variatione II: Tempo del Tema

Variatione III: Andante sostenuto

Variatione IV: Andante grazioso

Variatione V: Allegro moderato

Cadenza

Variatione VI: Andante

Variatione VII e Coda: Allegro vivo

Sergej Prokofiev (1891 – 1953)

Sinfionietta in A major Op. 5/48 (1942)

Skladateľa Ilju Zeljenku (1932 – 2007) možno bez obáv označiť za jednu z najvýraznejších osobností slovenskej hudby druhej polovice 20. storočia. Ešte počas štúdií na gymnáziu dostal ako klavirista a skladateľ-samouk základy kompozičného remesla v rámci súkromných hodín u Jána Zimmera, takže po maturite mohol nastúpiť na štúdium kompozície priamo na Vysokú školu múzických umení. Skutočnosť, že neabsolvoval tradičné konzervatoriálne vzdelávanie, ako aj uvoľnenejšia atmosféra v kompozičnej triede Jána Cikkera (na rozdiel od pomerne prísneho prístupu druhého pedagóga – Alexandra Moyzesa) spôsobili, že spontánna muzikalita, hravosť a neúnavná hľadačská nátura mladého Zeljenku sa pomerne skoro vykryštalizovali do jedinečnej skladateľskej osobnosti, schopnej reflektovať tvorbu veľkých skladateľov prvej polovice 20. storočia (A. Honneger, S. Prokofiev, I. Stravinskij, D. Šostakovič – *Suita pre malý orchester, Klavírne kvinteto* č. 1 či absolventská *Symfónia* č. 1), otvoril sa podnetom 2. viedenskej školy (2. *klavírne kvinteto*) a hudobne obsiahnuť i závažné celospoločenské poslanstvo (kantáta *Oświęcim* pre miešaný zbor, recitátora a veľký orchester). Svoju početnú skladateľskú aktivitu (štatisticky ho možno s katalógom takmer 500 opusov vyhodnotiť ako najplodnejšieho slovenského skladateľa) rozdeľoval medzi rôzne oblasti hudobnej tvorby: komornej (25 klavírných sonát, 14 sláčikových kvartet, 5 klavírných kvintet), orchestrálnnej (9 symfónií, 4 orchestrálnne predohry, 3 symfionietty), koncertantnej (3 klavírne koncerty, 3 husľové koncerty), vokálno-inštrumentálnej (*Oświęcim, Zaklínadlá* pre zbor a orchester), zborovej (*Hry pre 13 spevákov hrajúcich na bicie nástroje*), javiskovej (opery *Bátoryčka* a *Posledné dni Veľkej Moravy*), filmovej i elektroakustickej.

Symfionietta č. 2 vznikla v januári 2000. Autor ju venoval Štátnemu komornému orchestru Žilina, ktorý ju v tom istom roku aj premiérovu uviedol. Na rozdiel od prvého diela nesúceho tento názov (*Symfionietta giocosa* z roku 1995) i bezprostrednej nasledujúcej *Symfionietty* č. 3 (2001), obe určené sláčikovému orchestru, druhá *Symfionietta* pracuje s celým obsadením komorného orchestra vrátane dychových

a bicích nástrojov. Na malej ploche troch častí, spolu trvajúcich približne dvanásť minút, sa Zeljenka predstavuje ako majster orchestrálnnej miniatúry. *Prológ* je expresívnym vstupom do diela, v ktorom sa po úvodných (akoby váhavých) akordických sledoch na pomedzí konsonancií a disonancií exponuje jednoduchá téma, postavená na kvintakordálnych rozkladoch. V druhej časti (*Giocosio*) sa do popredia dostáva príznačná zeljenkovská hra s rytmom. Počiatkový jednoduchý nápad, prednesený v „rozhovore“ hoboja a sláčikov, sa postupne komplikuje rozvrstvením medzi ďalšie nástroje orchestra i rozdrobovaním na menšie rytmické hodnoty. Pregnantný rytmus sprevádza aj tretiu časť (*Finále*), ktorú po vygradovaní uzatvára ešte pokojný epilóg. Skladba tak doznieva pokojnou katarziou, zavŕšenou akordom Es dur v pianissime.

S trochou zveličenia možno povedať, že Veľká Británia nemala v dejinách hudby šťastie na veľkých hudobných skladateľov. Toto konštatovanie ale platí iba vtedy, ak by sme porovnávali s krajinami ako Nemecko, Taliansko či Francúzsko. Pravdou však je, že po smrti Henryho Purcella museli Britské ostrovy čakať celých 200 rokov, kým sa zahraničného uznania dostalo Sirovi Edwardovi Elgarovi, a ešte niekoľko ďalších desaťročí, kým novú kapitolu do dejín hudby napísal Benjamin Britten. Hodnotiť súčasný stav však nie je také jednoduché. Ak by sme za kritérium úspešnosti skladateľa považovali predajnosť CD s jeho dielami, zrejme by do popredia vystúpili skladatelia vyznávajúci skôr ducha komercie než vysoké umelecké hodnoty. Preto zrejme až väčší časový odstup pomôže rozlíšiť, kto z dnešných skladateľov ovplyvnil hudobný vývoj v globálnom meradle. Už teraz však môžeme skonštatovať, že práve Londýn si udržiava status miesta, kde sa toho veľa deje a kde podhubie hudobných škôl, inštitúcií, orchestrov a operných domov spĺňa nároky najvyššej kvality.

Joe Duddell, narodený v roku 1976 v anglickom Norwichi, patrí ku generácii mladých britských skladateľov, ktorí si pomerne výrazným spôsobom hľadajú svoje miesto vo sfére klasiky i tzv. alternatívnej hudby. Pôvodne študoval klasickú hru na bicích nástrojoch na univerzite

v Salforde, pôsobil však aj ako hráč v rockovej kapele. Záujem o vážnu hudbu však napokon uňho zvíťazil a priviedol ho až na prestížnu Kráľovskú hudobnú akadémiu v Londýne, kde bol jeho profesorom kompozície Steve Martland. Pozostatky jeho mladického nadšenia pre rockovú hudbu môžeme i teraz uňho badať v oblube používania opakovaných rytmických modelov, ktorými je jeho hudba doslova zaplnená. Toto platí predovšetkým pre diela napísané pre perkusionistu Colina Currieho – *Parallel Lines* pre bicie nástroje a klavír (1999), dnes uvádzanú skladbu *Snowblind* (2001) i pre koncert pre bicie nástroje a orchester *Ruby* (2003). Duddellova hudba však dokáže byť aj lyrická a akcentovať duchovný rozmer. Príkladom toho je skladba *The Realside* (1991) pre sólistov, zbor a organ, ktorá vznikla na objednávku BBC Singers a bola významným odrazovým mostíkom v jeho kariére. K Duddellovým posledným dielam patrí koncert pre flautu a harfu *Mnemonic* (2004), *Štyri bagately pre sláčikové kvarteto*, *Night swimming* (2008) pre klavírne trio a piesňový cyklus *Cease Sorrow Now* (2009).

O skladbe *Snowblind* sa autor vyjadril: „*Koncerty pre rôzne druhy perkusií sa zväčša zameriavajú na rytmické možnosti týchto nástrojov. Ja som túto skutočnosť nezanedbal, v skladbe Snowblind však plnia tiež úlohu harmonickú i melodickú. Chcel som doceliť, aby bicie nástroje dokázali spolu s ansámbľom spievať. Práve preto som si vybral marimbu, vibrafón, krotaly a templbloky. Použitie väčších (a teda hlasnejších) bicích nástrojov by, myslím, nekorešpondovalo s intímny charakterom tohto diela. Kompozícia ako celok má barokové črty, objavujú sa v nej navracajúce sa ritornelové úseky. Prvé husle, viola, violončelo sú použité ako spájajúce nástroje medzi sólistom a ansámbľom, majú však tiež aj vlastné virtuózne pasáže. Názov Snowblind („oslepený snehom“) je čisto abstraktný a má – ako je to u mňa obvyklé – mimohudobný pôvod: rovnaký názov nesie kniha, ktorú som čítal v čase, keď som dielo začínal komponovať.“*

Juraj Bubnáš

Piotr Iljič Čajkovskij – súpútnik mladého národného hnutia ruského romantizmu – kráčať popri Mocnej hŕstke svojou vlastnou nezávislou cestou, opierajúc sa o európsku hudobnú tradíciu. Bol absolventom konzervatória a komponoval v duchu odkazu klasických majstrov, no často vo svojich dielach citoval ľudovú hudbu a jeho hudba znela nepopierateľne rusky. Na dôvažok (na rozdiel od niektorých predstaviteľov Mocnej hŕstky) disponoval nevyčerpatelným fondom sviežich, zmyslovo bohatých melódií. Boli to zvláštne melódie – často modálne znejúce, silne introspektívne, no naliehavé a nesmierne emocionálne ako výkrik predierajúci sa v tme. Vo svojej hudbe tento skladateľ s nesmiernou šírkou tvorivých dimenzií dokázal objaviť neuveriteľné množstvo vnútorných polôh, ktoré zostali zakódované výlučne v tomto abstraktnom umení. Dramatická vášeň i subtilná lyrika našli svoj výraz v sólových piesňach s klavirom i v sláčikových kvartetách, v orchestrálnej a symfonickej hudbe programového charakteru, aj v tvorbe bez bližšieho určenia, dokonca i v skladbách koncertantných či v hudobno-dramatických útvaroch.

Piotr Iljič Čajkovskij, pochádzajúci zo zámožnej rodiny banského inžiniera Ilju Petroviča, sa ako skladateľ rozvíjal pomaly. Navštevoval hodiny spevu, hry na klavíri a generálbasu a v roku 1856 skomponoval svoju prvotinu – taliansku canzonettu *Mezza notte*. Napriek zjavnému talentu začal študovať právo a po ukončení štúdií prijal lukratívne miesto na ministerstve spravodlivosti. Súbežne sa zapísal na hodiny do Ruskej hudobnej spoločnosti, ktorá sa vzápätí premenila na konzervatórium. Neustále „poletovanie“ medzi školou a úradom a náročnosť hudobného štúdia Čajkovského unavovali. Roku 1863 sa definitívne rozhodol pre hudbu, hoci si uvedomoval, že v dvadsiatich troch rokoch to vôbec nebude jednoduché. Konzervatórium ukončil roku 1865 a s riaditeľským odporúčením sa začiatkom nasledujúceho roka vybral do Moskvy, kde prijal miesto učiteľa na novozriadenom Moskovskom konzervatóriu. Hoci žiadna z Čajkovského prvých skladieb sa nedočkala výrazného úspechu, skladateľ pracoval ďalej. V priebehu troch

rokov dokončil *Symfóniu č. 1 g mol, Zimné sny* (1866), operu *Vojvoda* (1868) a začal pracovať na úpravách päťdesiatich ruských ľudových piesní. Pri návšteve Petrohradu v roku 1868 sa stretával aj s členmi Mocnej hŕstky, ktorých zaujala jeho prvá symfónia. Podporovaný Milijom A. Balakirevom sa Čajkovskij púšťal do nových úloh: roku 1869 skomponoval *Šesť piesní op. 6* a ponoril sa do novej opery *Opríčník* na tému lásky a sprisahania za vlády Ivana Hrozného. Nasledovali ďalšie diela, medzi nimi *2. a 3. symfónia, Koncert pre klavír a orchester b mol* a tiež **Variácie na rokokovú tému pre violončelo a orchester op. 33** (1876). Brilantné variácie svojou jednoduchosťou, no nesporne pôvabnou témou, odkazujú na skladateľov idol – dielo Wolfganga Amadea Mozarta, ktorého skladateľ obdivoval a miloval. „... *Umierajúc chcel by som počuť úryvky z Dona Giovanniho alebo z Andante jeho Kvinteta d mol*,“ napísal v liste Vladimírovi V. Stasovovi. *Variácie* skladateľ napísal v krátkom čase záverom roka 1876 pre Wilhelma Fitzhagena, prvého violončelistu Moskovského konzervatória, ktorý zasahoval nielen do charakteristík violončelového partu, ale aj do celkovej koncepcie skladby. Pôvodná verzia Čajkovského *Variácií* začínala krátkou orchestrálnou introdukciou a po nej nasledovala téma v dvoch častiach, osem variácií a kóda. Fitzhagen pridal repetície k oboj častiam témy, vynechal ôsmu variáciu, prerobil pôvodné poradie variácií (1, 2, 7, 5, 6, 3, 4) a nakoniec skrátil kódu. Pôvodná verzia v tlači vyšla až roku 1956 v kritickom vydaní kompletného diela Čajkovského. Dodnes skladba udivuje spôsobom, akým skladateľ pracoval s témou v početných obmenách, v ktorých niet miesta pre stagnáciu či vyumelkovanosť. Logické, efektívne, no technicky nesmierne náročné variácie nevypovedajú nič o strápenej a nervóznejskej skladateľovej duši, trýznenej nepriaznivou finančnou situáciou, ubíjajúcou pedagogickou prácou a nešťastným manželstvom. Premiéra tohto virtuózneho zaznela však až o rok neskôr 30. novembra 1877, keď sa Čajkovskij vrátil z „rekonvalescenčného“ pobytu vo Švajčiarsku (po stroskotaní jeho jediného manželstva).

O desať rokov mladšia drobnejšia koncertantná

skladba pre violončelo a orchester **Pezzo capriccioso h mol op. 62** (venovaná ruskému violončelistovi A. Brandukovi, 1887) vznikla počas jediného letného týždňa v nemeckom meste Aachen. Napriek svojmu názvu sa skladba nesie v zádumčivej, melancholickej tónine h mol, ktorá poznamenala aj skladateľovu známu *Symfóniu č. 6 „Patetickú“*. *Pezzo capriccioso* nie je rozmarnou, žartovnou skladbičkou. Aspekt „capricciosa“ skladateľ naplnil dômyselným až bizarným zaobchádzaním s jednoduchou témou. No napriek rýchlym pasážam i modulácii do durovej tóniny si skladbička až do konca zachováva pôvodnú pulzáciu a triezvu, rozvážnu atmosféru. Jedným z dôvodov bolo nesporne utrpenie smrteľnej chorého priateľa Nikolaja Kondratjeva, ktorého Čajkovskij sprevádzal do pohraničného nemeckého kúpeľného mestečka. Blížiaci smrť i požadovacie, neskromné nároky pacienta na senzitívneho skladateľa pôsobili nesmierne sklúčujúco. Iba návšteva priateľov v Paríži, medzi ktorými sa nachádzal aj violončelista Anatolij Brandukov, priniesli Čajkovskému krátku úľavu. Dňa 25. augusta skladateľ Brandukovovi napísal: „... *Napísal som krátky kus pre violončelo a bol by som rád, keby ste si ho prezreli a urobili konečné úpravy vo violončelovom parte*.“ O dva dni neskôr Čajkovskij napísal klavírny part a 31. augusta začal skladbičku inštrumentovať. Premiéra klavírnej verzie „žartovnej“ violončelovej skladbičky *Pezzo capriccioso* sa konala 28. februára 1888 v súkromí domu Benardakyovcov v Paríži v podaní A. Brandukova a v klavírnom sprievode P. I. Čajkovského. Orchestrálna verzia zaznela na špeciálnom koncerte Ruskej hudobnej spoločnosti 25. novembra 1889 opäť v podaní violončelistu A. Brandukova a pod taktovkou samotného skladateľa. V čase, keď sa nad Európou sťahoval vojnový mrak ústiaci do šialenstva prvej svetovej vojny a keď Rusko prežívalo pohnuté spoločensko-politické zvrty, študoval na Petrohradskom konzervatóriu tvrdohlavý, inteligentný, trochu domýšľavý a drzý, no nesmierne talentovaný študent – **Sergej Prokofiev**. Označovaný za génia hudby 20. storočia začal Prokofiev komponovať veľmi skoro. Jeho prvou skladbou bol *Indický galop*, ktorý päťročnému Seriožovi

ešte zapísala jeho matka. Ako šesťročný si svoje skladbičky, ovplyvnené ukrajinským folklórom, zapisoval už sám a v siedmich rokoch pod vedením všestranne i hudobne vzdelanej matky absolvoval prvé lekcie hry na klavíri. Na odporúčanie Sergeja Tanejeva (žiaka i priateľa Piotra Iljiča Čajkovského), ktorý rýchlo rozpoznal chlapcov obrovský talent, sa Prokofiev začal najskôr súkromne vzdelávať v teoretických predmetoch, v hre na klavíri, kompozícii a dirigovaní. Na prijímacie pohovory na konzervatórium si so sebou niesol štyri opery, symfóniu, dve sonáty a ďalšie klavírne skladby. Hoci na konzervatóriu mladého Seriožu vyučovali mnohé svetovo známe osobnosti (Nikolaj Rimskij-Korsakov, klaviristka Anna Jesipovová, Nikolaj Čerepnin, Anatolij Ládov), konzervatívne a suchopárne prostredie temperamentnému a energickému mladíkovi neposkytovalo dostatočné impulzy. Prokofiev totiž nepatrí k tým, ktorí by sa nechávali unášať prúdom a jeho ostré, potmeľúdske a často aj ironické poznámky neraz vzbudzovali nevoľu jeho ctihodných učiteľov a vedenia konzervatória. Vstup sedemnásťročného Prokofieva do hudobného života Petrohradu (31. decembra 1908 na koncerte Večerov súčasnej hudby) kritika zhodnotila pomerne kladne. Nie všetky hodnotenia však boli kladné a už prvé Prokofievove vystúpenia ako interpreta i skladateľa rozdeľovali publikum i odbornú verejnosť do dvoch protichodných táborov, potvrdzujúcich i zatracujúcich ním nastúpenú cestu. Už v týchto časoch bol Prokofiev „trezorom tvorivého nadania“, ako ho neskôr charakterizoval choreograf Lavrovskij. Komponoval jednu skladbu za druhou, pričom niekedy pracoval aj nad niekoľkými skladbami súčasne. V lete 1909 po absolvovaní štúdia kompozície a získaní titulu slobodného umelca Prokofiev skomponoval dve orchestrálne skladby, z ktorých tematický materiál nachádzame v jeho neskorších skladbách. Na jeseň pokračoval v štúdiu hry na klavíri, voľnej kompozície a dirigovaní. V triede priemerného eklektického skladateľa a dirigenta Nikolaja Čerepnina sa pri štúdiu partitúr zoznámil s množstvom klasickej i súčasnej hudby. Prokofiev si zamiloval diela klasicizmu, Haydnove i Mozartove skladby, ktorým dovtedy pre „primitivizmus“ harmónie nevedel

prísť na chuť. Pod týmto vplyvom vznikla roku 1909 symfonická prvotina **Sinfonietta A dur op. 5**, inšpirovaná obdobným dielom Nikolaja Rimského-Korsakova a dedikovaná Nikolajovi Čerepninovi, ktorá bola označená ako „transparentný kus pre malý orchester“. V tejto jasnej, priezračnej, no temperamentnej skladbe (evokujúcej Mozartove serenády) sa však ešte Prokofievov typický lyrizmus naplno nerozvinul. Nespokojný skladateľ **Sinfonietta A dur op. 5** revidoval a v premiére ju uviedol až po revízii roku 1914. *Sinfonietta* je dôkazom, že Prokofievov neoklasicizmus spel napred skôr, než Stravinskij skomponoval balet *Pulcinella* (1920) so zámernými citátnymi Pergolesiho hudby a dokonca skôr, než vznikla Busoniho *Sonatina in Diem Nativitatis Christi* (1917). Napriek tomu býva toto dielo odborníkmi na hudbu 20. storočia prehliadané. Snáď je tomu tak preto, že ani prvá, ani druhá verzia *Sinfonietty* sa na koncertných pódioch veľmi často neobjavuje. Roku 1929 Prokofiev *Sinfoniettu* revidoval po druhý raz a k jej názvu pridal opusové číslo 48. Prvá časť *Sinfonietty* tvorí sonátové allegro (*Allegro giocoso*), prinášajúce pozoruhodnú hlavnú myšlienku – slnečnú, skákajúcu melódiu v dychoch, rýchlo nasledovanú tutti orchestrom. Druhá téma pochodového charakteru poskytuje rytmický impulz ďalšiemu vývoju. Jej dominantné postavenie sa zvráti až v repríze, kde opäť prevezme štafetu úvodná temperamentná myšlienka. Druhá časť (*Andante*) začína trojtónovým motívom vo fagotoch, ktorého inverzia dominuje v druhej, melodickšej téme. Melodický pohyb v strednej sekcii prináša v podstate retrográdne ten istý tematický materiál, čím sa celá časť formovo zaokrúhli. Po bujarom a neviazanom *Intermezze* nasleduje štvrtá časť (*Scherzo. Allegro risoluto*), ktorú uvádza pizzicato sláčikov nasledované štebotavou, descendenčnou melódiou v dychoch. V triu skladateľ udržiava napätie v téme fagotov, aby nakoniec návrat prvej časti priniesol vyvrcholenie celej časti. Záverečná časť (*Allegro giocoso*) svojou tematickou príbuznosťou obracia pozornosť opäť k úvodnej prvej časti, čím završí symetrickú výstavbu celej *Sinfonietty*. Premiéra *Sinfonietty A dur op. 5/48* zaznela pod taktovkou arménskeho dirigenta Konstantina Saradževa 18. novembra 1930.

Alena Čierna

Štátny komorný orchester Žilina

 vznikol v roku 1974 ako jediný orchester „mozartovského typu“ na Slovensku. V roku 1977 získal prestížne ocenenie, keď sa stal festivalovým orchestrom Salzburger Festspiele. Zakrátko dostal pozvanie na Pražskú jar a potom nasledovali koncerty festivaloch v celej Európe (Wiener Festwochen, Frühling Festival a Haydn Festival vo Viedni, Sofijské hudobné týždne, Festa Musica Pro v Assisi, Katalánsky festival, Festival El Djem v Tunise, Festival de Bonaguil vo Francúzsku, Hudba v starom Krakove, Jarný festival Budapešť, Bratislavské hudobné slávnosti, Melos-Étos, Janáčkov máj, Mozartfest Schwetzingen, Festival slovenskej hudby na Cypre, Schleswig-Holstein Festival, Festival de Manaus v Brazílii, Flámsky festival v Belgicku, Aspekty Salzburg, Festival Johanna Straussa vo Viedni, Bodensee Festival vo Švajčiarsku, Medzinárodný hudobný festival v Ankare, Slovinské hudobné dni v Ľublani, Medzinárodný festival Le Mans, Cantarena Festival v Béziers vo Francúzsku a iné. Orchester vystupoval v koncertných sálach ako Musikverein a Konzerthaus vo Viedni, Dom umelcov v Prahe, Tonhalle Düsseldorf, Komická opera a Konzerthaus v Berlíne, Katedrála Sv. Františka v Assisi, Veľká sála Petrohradskej filharmónie, Palác hudby v Barcelone, Teatro Arriaga v Bilbao, Concertgebouw v Amsterdame, Symphony Hall v Osake, Metropolitan Art Hall v Tokiu, Kráľovská opera v Bruseli, Teatro Abadia v Madride, Gasteig v Mníchove, Invalidovňa v Paríži a i. Orchester uskutočnil už bezmála 2700 koncertov takmer vo všetkých štátoch Európy, v Tunise, Turecku, Arménsku, štyrikrát v Japonsku, dvakrát v USA, dvakrát v Kanade a ako prvý slovenský orchester vystúpil na juhoamerickom kontinente v Brazílii. 20. 4. 2012 odchádza ŠKO na európske turné so svetoznámu vokálnou skupinou Il Divo. Čestným šéfdirigentom ŠKO Žilina je od roku 1996 japonský dirigent Tsugio Maeda, s orchestrom často spolupracujú dirigenti Oliver Dohnányi, Leoš Svárovský, Misha Katz, Christian Pollack, Martin Leginus, Karol Kevický a množstvo renomovaných sólistov. V marci 2011 sa opätovne ujal funkcie šéfdirigenta orchestra Oliver Dohnányi.

The Slovak Sinfionetta Žilina

 is one of the best known professional orchestras in Eastern Europe. It was founded in 1974 as the only „Mozart style“ chamber orchestra in Slovakia. By 1977 the orchestra attained international recognition when it was invited to the Salzburger Festival and designated the official orchestra of that prestigious festival. Soon after, followed appearances at the „Prague Spring“ and the major festivals throughout Europe, including Wiener Festwochen, Viennese „Spring Festival“, Haydn Festival, Sofia Music Week, Festa Musica Pro in Assisi, Italy, Festival de Cataluña in Spain, Music in Old Cracow, Spring Festival Budapest, Janáček's May, Schleswig-Holstein Festival, Mozartfest Schwetzingen, Festival of Slavic Music, Cyprus, Mozart Sommer Schloss Salem, Festival van Vlaanderen, Johann Strauss Festival in Vienna, Aspekty Salzburg, Bodensee Festival in Switzerland, Festival de Bonaguil in France, Festival El Djem in Tunisia, Ankara Music Festival, Bratislava Music Festival, Melos Ethos, Festival de Manaus in Brasil, Slovenian Music Days in Ljubljana, International Festival Le Mans, Cantarena Festival Béziers in France etc. The Slovak Sinfionetta is one of only three orchestras together with the Vienna and the Berlin Philharmonics, that are annual performers at the Vienna Music Festivals.

The Sinfionetta has played in almost all the world's great concert halls as Musikverein and Konzerthaus in Vienna, House of Arts in Prague, Tonhalle Düsseldorf, Comic Opera and Konzerthaus in Berlíne, Cathedral San Francesco in Assisi, Grand Hall of the St. Petersburg Philharmonic, Palau de la Música in Barcelona, Teatro Arriaga in Bilbao, Concertgebouw in Amsterdam, Symphony Hall in Osaka, Metropolitan Art Hall in Tokyo, Royal Opera in Brussels, Teatro Abadia in Madrid, Gasteig in Munich, Les Invalides in Paris etc. The orchestra has given almost 2700 concerts in European countries as well as Tunisia, four times in Japan, Armenia, Turkey, two times in Canada and in the U.S.A. and as the first Slovak orchestra played in South America, Brasil. On the 20 April 2012 Slovak Sinfionetta starts European tour with well-known vocal group Il Divo. Honorary chief-conductor is since 1996 the Japanese conductor Tsugio Maeda. With the orchestra often work together conductors Oliver Dohnányi, Leoš Svárovský, Misha Katz, Christian Pollack, Martin Leginus, Karol Kevický as well as number of renowned soloists. Since March 2011 Oliver Dohnányi became again chiefconductor of the orchestra

Clemens SCHULDT

† (1982, Brémy) je víťazom významnej Medzinárodnej dirigentskej súťaže Donatelly Flickovej v Londýne (Anglicko 2010). Súčasťou tohto úspechu bola aj ponuka pôsobiť jeden rok v úlohe asistenta Londýnskeho symfonického orchestra. Počas tohto obdobia spolupracoval s prominentnými dirigentskými osobnosťami ako sú Sir Colin Davis, Valerij Gergiev, Daniel Harding a Sir Simon Rattle, a dostal príležitosť realizovať aj svoje vlastné projekty. V roku 2010 získal aj štipendium udeľované Fórum dirigentov nemeckej Hudobnej rady. V sezóne 2011/12 ho čaká účinkovanie s Londýnskym symfonickým orchestrom s Bethovenovou 7. symfóniou a Mozartovým Klarinetovým koncertom s Andrewom Marrinerom, ako aj s ďalšími prominentnými telesami ako sú BBC National Orchestra of Wales, WDR Rundfunkorchester Kolín, Hamburger Symphoniker, Deutsches Symphonie-Orchester. Orquesta Sinfonica y Coro de RTVE Madrid, Symfonický orchestra Osaka, Ho Chi Minh City Ballet Symphony Orchestra Vietnam, Štátny komorný orchestra Žilina a Beethovenov Akademický Orchester na Beethovenovom festivale vo Varšave. V poslednom období dirigoval MDR Sinfonieorchester Lipsko, Bremer Philharmoniker a Orchester Mariinského divadla v Petrohrade. Opera predstavuje významnú súčasť hudobných aktivít Clemensa Schulda. Sir Colin Davis si ho vybral ako asistenta opernej produkcie Davida

Clemens SCHULDT

† (b. 1982, Bremen) is the winner of the renowned Donatella Flick Conducting Competition in London (England, 2010). As a result of this great achievement, Clemens is Assistant Conductor of the London Symphony Orchestra for one year. During this time he works with distinguished conductors such as Sir Colin Davis, Valery Gergiev, Daniel Harding and Sir Simon Rattle as well as having his own conducting opportunities. In 2010, he also became a scholarship holder of the "Dirigentenforums des Deutschen Musikrates". The 2011/12 season sees him conduct the London Symphony Orchestra in a programme including Beethoven *Symphony No. 7* and Mozart's *Clarinet Concerto* with Andrew Marriner, the BBC National Orchestra of Wales, the WDR Rundfunkorchester Cologne, the Hamburger Symphoniker, the Orquesta Sinfonica y Coro de RTVE Madrid, the Osaka Symphony, the Ho Chi Minh City Ballet Symphony Orchestra Vietnam, the Slovak Sinfonietta Žilina and the Beethoven Academy Orchestra at the Beethoven Easter Festival Warsaw. Clemens Schuldt also appears with the Deutsches Symphonie-Orchester. His recent performances included the MDR Sinfonieorchester Leipzig, the Bremer Philharmoniker and the Mariinsky Theatre Orchestra in Sankt Petersburg. Opera is becoming a more central part of Clemens Schuldt's music making. Sir Colin Davis took him to the Aix-en-Provence Festival to assist him on Mozart *La Clemenza di Tito*, a David

McVicar Mozartovej opery *La clemenza di Tito* na festivale v Aix-en-Provence. Spolupracoval aj s Hermannom Bäumerom na *Hoffmannových poviedkach* na scénach Mestského divadla v Osnabrücku a v divadle Gelsenkirchen bude dirigovať sériu predstavení opery *Rusalka* Antonína Dvořáka.

Clemens Schuldt víta každú príležitosť na spoluprácu s mladými umelcami, orchestrami, ako aj projekty pre mladé obecnstvo. Okrem koncertnej série „Discovery concerts“ realizovanej s Londýnskym symfonickým orchestrom v Barbican Centre v Londýne, pravidelne hostuje v orchestroch ako sú Schumann Camerata v Düsseldorfe (založený kolegom Alexandrom Shellym) a Junges Klangforum Mitte Europa. Nedávno sa vrátil z úspešného turné vrátane vystúpenia v Tonhalle Düsseldorf, kde predstavil o. i. diel aj Beethovenovu predohru *Leonora č. 3* a v nemeckej premiére uviedol symfonickú poému *Ilúzia a smrť* (*Illusion and Death*) od Makiho Ishiiho. Clemens Schuldt sa venuje aj interpretácii novej hudby, pričom nadobudol mnoho skúseností účinkovaním na festivaloch súčasnej hudby, o. i. aj na Varšavskej jeseni v Poľsku. Svetová premiéra diela *Halo* od Vlada Maistoroviciho s Londýnskym symfonickým orchestrom sa zaradila k nedávnym vrcholom. Narodil sa v Brémach, vyštudoval hru na husliach na Vysokej hudobnej škole Roberta Schumanna v Düsseldorfe, účinkoval o. i. s orchestrom Gürzenich Kolín pod vedením Markusa Stenza a Nemeckou komornou filharmóniou Bremen pod taktovkou Paava Järviho. Následne študoval dirigovanie u Rüdigerha Bohna v Düsseldorfe, u Marka Stringera vo Viedni a v súčasnosti sa zdokonaľuje vo svojom umení u Nicolasa Pasqueta vo Weimare.

McVicar production. He worked with Hermann Bäumer on Offenbach's *Tales of Hoffmann* at the Städtische Bühnen Osnabrück and he is going to lead performances of Dvořák's *Rusalka* at the Theater Gelsenkirchen.

Clemens Schuldt enjoys working with youth orchestras and young audiences. Besides the Discovery concerts with the London Symphony Orchestra at the Barbican Centre London, he is a regular guest of orchestras such as Schumann Camerata in Düsseldorf (founded by colleague Alexander Shelley) and the Junges Klangforum Mitte Europa (Young Sound Forum of Central Europe). With the latter he has just returned from a successful tour including the Tonhalle Düsseldorf performing Beethoven *Leonore Overture No. 3* and the German premiere of Maki Ishii's Symphonic poem *Illusion and Death*. Clemens Schuldt is particularly devoted to new music rendition and he gained vast experiences performing e.g. at the Warsaw Autumn International Contemporary Music Festival. The world premiere of *Halo* by Vlad Maistorovici with the London Symphony Orchestra was a recent highlight.

Born in Bremen, Clemens Schuldt studied violin at the Robert Schumann Hochschule Düsseldorf, performing in the Gürzenich Orchestra Cologne under Markus Stenz and the Deutsche Kammerphilharmonie Bremen under Paavo Järvi. Subsequently, he took up his conducting studies with Rüdiger Bohn in Düsseldorf, with Mark Stringer in Vienna and currently with Nicolas Pasquet in Weimar.

Johannes FISCHER

† (1981, Leonberg) začal hrať na bicích nástrojoch a na klavíri vo veku 9 rokov. V rokoch 2000 – 2008 študoval hru na bicích nástrojoch na Vysokej hudobnej škole vo Freiburgu pod vedením Bernharda Wulffa, Tajira Miyazakiho a Pascala Ponsa. V sezóne 2003/2004 spolupracoval s Pierrom Boulezom v rámci Lucerne Festival Academy. V roku 2007 obdržal štipendium od nadácie Deutsche Stiftung Musikleben a na jar toho roku dostal možnosť študovať na Kalifornskej univerzite v San Diegu u Stevena Schicka. Okrem toho pokračoval v štúdiu dirigovania u Francisa Trávise a kompozície u Dietera Macka. Johannes Fischer je všestranný hudobník, ktorý sa venuje nielen hre na bicích hudobných nástrojoch (vrátane elektrických), ale aj dirigovaniu a skladateľskej činnosti. Je držiteľom rôznych cien a uznaní z mnohých národných a medzinárodných súťaží (vrátane Súťaže inštrumentalistov Nemecka 2006 a 2007), ako aj festivalov. Ako skladateľ získal ďalšie ocenenia napr. na festivale Crested Butte Music Festival v USA v Paríži (Louvre Festival), vo Švajčiarsku (Lucerne Festival Academy). Jeho diela už zazneli v Nemecku, vo Švajčiarsku, na Ukrajine, v USA či v Kórei. Je držiteľom 1. ceny, Ceny publika a 3 ďalších špeciálnych cien z Medzinárodnej súťaže ARD Mníchov z roku 2007. Odvtedy je jeho koncertný kalendár ako sólistu či komorného hráča zaplnený vystúpeniami alebo koncertmi s orchestrom v koncertných sálach ako

Johannes FISCHER

† (b. 1981, Leonberg) started to play the percussions and piano at the age of nine. Johannes studied playing the percussions at the Freiburg University of Music with Bernhard Wulff, Tajiro Miyazaki and Pascal Pons from 2000 to 2008. In season 2003/2004, he was invited to Lucerne Festival Academy to co-operation with Pierre Boulez. In 2007, he was given grant from *Deutschen Stiftung Musikleben*. In addition, he was artist-in-residence at the University of California in San Diego in the spring 2007 working with Steven Schick. Additionally, he has been pursuing extensive studies in conducting with Francis Travis and in composition with Dieter Mack. Johannes Fischer is a versatile musician, devoted himself not only playing the percussions but studying conducting and composing. As a soloist, chamber music player and composer, he is the prize-holder at various national and international music competitions (including German Competitions 2006 and 2007) and festivals. As a composer, he also received prizes and commissions, e. g. from the Crested Butte Music Festival USA, the Louvre Paris, the Lucerne Festival Academy. His works have been played in Germany, Switzerland, Ukraine, the USA and Korea. He is the winner of the First prize, the Audience prize and three special prizes at the International ARD Music Competition in Munich 2007. Since then, he has a busy concert schedule as

Musikverein vo Viedni, Berlínska filharmónia, Konzerthaus v Berlín, Laeiszhalle v Hamburgu, Carnegie Zankel Hall v New Yorku, na početných hudobných festivaloch v Európe, Ázii a Severnej Amerike.

Často spolupracuje s dirigentmi a skladateľmi ako sú Heinz Holliger, Harrison Birtwhistle, Kirill Petrenko, Péter Eötvös či Pierre Boulez, s filharmonickými orchestrami Freiburg a Oldenburg, ako aj Neue Philharmonie Westfalen. Dôležitým v jeho umeleckom živote bolo aj účinkovanie na turné s Mládežníckym orchestrom Nemecka a v rámci fóra Mitte Europa.

Jeho repertoár zahŕňa okrem transkripcií diel rôznych štýlových období najdôležitejšie diela skladateľov 20. storočia ako sú Globokar, Stockhausen, Ferneyhough, Mack, Berio, Kagel, Xenakis, Carter, Lachenmann, N. A. Huber, Cage, Lucier, Aperghis, Reich, Pintscher, Bennett, Tan Dun, HK Gruber, Takemitsu, vrátane autorov najmladšej skladateľskej generácie. Johannes Fischer nahral doteraz dve CD – v roku 2008 pre hudobné vydavateľstvo OehmsClassics s dielami Xenakisa, Druckmana, Lopez-Lopeza, Pintschera a Globokara a v roku 2009 v rámci série „Primavera“ vydávanej Nemeckou hudobnou radou.

Od roku 2009 je profesorom hry na bicích nástrojoch na Hudobnej akadémii v nemeckom Lübecku. Tomuto angažovaniu predchádzalo od roku 2006 jeho pedagogické pôsobenie na konzervatóriu Conservatorio della Svizzera Italiana v švajčiarskom Lugane. Od roku 2010 sa venuje aj dirigovaniu, v súčasnosti pôsobí ako asistent dirigenta krajinského symfonického telesa „Orchester des Landesmusikrats“ v Bádensku-Württembersku.

a soloist, with orchestra or chamber musician in venues like the Musikverein Vienna, the Berlin Philharmonic Hall, the Konzerthaus Berlin, the Laeiszhalle Hamburg, Carnegie's Zankel Hall in New York and at numerous music festivals throughout Europe, in Asia and Northern America. He has been working with conductors and composers such as Heinz Holliger, Harrison Birtwhistle, Kirill Petrenko, Peter Eötvös or Pierre Boulez.

He has frequently co-operated with philharmonic orchestras of Freiburg and Oldenburg, the Neuen Philharmonie Westfalen. Important in his artistic life were tours undertaken with the National Youth Orchestra of Germany as well as within the Forum Mitte Europa.

His repertoire includes except for transcriptions of compositions from different styles the most important works by composers of 20th century, among them Globokar, Stockhausen, Ferneyhough, Mack, Berio, Kagel, Xenakis, Carter, Lachenmann, N. A. Huber, Cage, Lucier, Aperghis, Reich, Pintscher, Bennett, Tan Dun, HK Gruber, Takemitsu as well as the youngest generation. So far, he has released two CD recordings – one for label OehmsClassics with works by Xenakis, Druckman, Lopez-Lopez, Pintscher und Globokar in 2008 and in 2009, a CD within the series of „Primavera“ produced by the German Music Council.

Since 2009, he is professor at the percussion department of the Lübeck University of Music. Prior to this engagement, since 2006, he was teaching at the Conservatorio della Svizzera Italiana in Lugano (Switzerland). Since 2010, he started to co-operate as assistant of conductor of International Regions Symphony Orchestra of „Landesmusikrats“ Baden-Württemberg.

Alexander BUZLOV

† (1983, Moskva) patrí k najtalentovanejším ruským umelcom mladej generácie. Je držiteľom striebornej medaily a Ceny za najlepšiu interpretáciu diela P. I. Čajkovského a Ceny nadácie Rostropoviča a Višnevskej na 13. medzinárodnej súťaži P. I. Čajkovského v Moskve (2007). V októbri 2008 získal 2. cenu na 63. ročníku medzinárodnej súťaže v Ženeve a v roku 2010 1. cenu a Cenu publika na medzinárodnej violončelovej súťaži Emmauela Feuermanna v Berlíne, čomu predchádzalo 2. miesto na ARD Mníchov (2005). Okrem toho získal napr. prvé ceny na Young Concert Artists' Auditions v Lipsku (Nemecko, 2000) a v New Yorku (USA, 2001), na prvej otvorenej súťaži Nové mená – nominácie Grand Prix v kategórii violončela a komorná hudba (Moskva, 2000), ocenenie udeľované mladým hudobníkmi „Triumph“ (2003), víťazstvo a Cena publika na medzinárodnej súťaži mladých hudobníkov v Belehrade (2005) a i. Už ako 14-ročný sa stal Alexander Buzlov držiteľom Grand Prix na súťaži Virtuózi 21. storočia v Moskve a účinkoval na koncerte pri príležitosti osláv 70. narodenín M. Rostropoviča vo Veľkej sále Moskovského konzervatória. Alexander Buzlov koncertuje ako sólista o. i. s Orchestrom Mariinského divadla s V. Gergievom, „Novaja Rossiya“ pod taktovkou J. Bašmeta, Ruským štátnym symfonickým orchestrom (Symfonický orchester J. Svetlanova), Ruským národným filharmonickým orchestrom s V. Spivakovom, Moskovskými sólistami s J. Bašmetom, Mníchovským komorným

Alexander BUZLOV

† Alexander BUZLOV (b. 1983, Moscow) is one of the most talented young Russian musicians, winner of the Silver medal, the Special prize for the best performance of Tchaikovsky's music, and the Special prize from the Rostropovich and Vishnevskaya Foundation at the 13th Tchaikovsky International Music Competition in Moscow in 2007. In October 2008, he won the second prize at the 63rd International Music Competition in Geneva and in 2010, he was awarded the Grand Prix and the Audience prize at the Emmanuel Feuermann International Cello Competition in Berlin. Prior to this he was awarded the second prize at the ARD Munich (2005). He is a holder of first prizes at Young Concert Artists' Auditions in Leipzig (2000) and New York (2001), the first Open all-Russia contest "New Names" – Grand Prix nomination in categories of cello and chamber music in Moscow (2000), youth award "Triumph" (2003), 1st prize and the Audience prize holder at the International Jeunesses Musicales Competition in Belgrade (2005), etc. Already at the age of 14, he was awarded Grand Prix at the competition "Virtuoses of the 21st century" in Moscow and performed at the concert dedicated to the 70th anniversary of Rostropovich in the Great Hall of the Moscow Conservatory. He frequently appears as a soloist with Mariinsky Theater Orchestra and V. Gergiev, „Novaya Rossiya“ under Y. Bashmet, State Symphony Orchestra of Russia (E. Svetlanov's

orchestrom, Symfonickým orchestrom Bavorského rozhlasu, Symfonickým orchestrom Čajkovského s V. Fedosejevom či s Petrohradským akademickým symfonickým orchestrom pod vedením J. Temirnakova. Ako sólista sa Buzlov predstavil aj v USA. V roku 2005 debutoval v New Yorku – vo februári v Carnegie Hall (Auditorium Isaaca Sterna) a v máji – na benefičnom galakonzerte v Lincoln Center s orchestrom St. Lukes pod taktovkou L. Slatkina. Spolupracoval aj s dirigentmi T. Sanderlingom, M. Eklundovou, C. Vandellim, Y. Kreizbergom a i. Alexander Buzlov často účinkuje na medzinárodných festivaloch nielen v Rusku, ale aj vo Francúzsku, Nemecku, Švajčiarsku, Japonsku a d'. Venuje sa aj interpretácii komornej hudby s ruskými, americkými, francúzskymi, japonskými a ďalšími hudobníkmi, o. i. s N. Gutmanovou, M. Argerichovou, J. Bašmetom, V. Repinom, J. Rachlinom, K. Iwasakim, V. Lobanovom, T. Grindennom, D. Poppenom. Nahráva pre Ruskú televíziu a rozhlas, realizoval tiež rozhlasové nahrávky v Nemecku, Švajčiarsku, Francúzsku, USA a Rakúsku. V lete 2005 mu vyšlo prvé CD s nahrávkami diel Brahmsa, Beethovena a Schumanna. Alexander Buzlov študoval na Moskovskom štátnom konzervatóriu P. I. Čajkovského v triede N. Gutmanovej, kde absolvoval v roku 2006 a následne nastúpil na postgraduálne štúdium. Mladý umelec je držiteľom viacerých štipendií – Nadácia na podporu koncertného umenia, Nadácia Mstislava Rostropoviča, Nadácia Vladimira Spivakova, Nadácia N. Guzika (USA) a d'. Jeho meno bolo zapísané do Zlatej knihy mladých talentov 20. a 21. storočia. Aktívne sa zúčastnil na interpretačných kurzoch pod vedením M. Rostropoviča, D. Šafrana, N. Šachovskej, B. Talalaya, E. Finkem (Švajčiarsko), B. Greenhouse (USA) a ďalšími slávnymi hudobníkmi. V súčasnosti má vlastnú triedu na Moskovskom konzervatóriu a je aj asistentom N. Gutmanovej, vedie majstrovské kurzy v Rusku, USA a v Európe.

Symphony Orchestra), the Russian National Philharmonic Orchestra with V. Spivakov, Moscow Soloists with Y. Bashmet, the Munich Chamber Orchestra, the Bavarian Radio Symphony Orchestra, P. I. Tchaikovsky Symphony Orchestra lead by V. Fedoseyev, St. Petersburg Academic Symphony Orchestra conducted by Y. Temirkanov.

As a soloist, he has also performed in the USA. In 2005, he made his debuts in New York – at first in February, in the Carnegie Hall (Isaac Stern Auditorium) and in May, at a Gala benefit performance in Lincoln Center with the orchestra of St. Lukes under the baton of L. Slatkin. In addition, he has co-operated with conductors, such as T. Sanderling, M. Eklund, C. Vandelli, Y. Kreizberg and others.

He frequently performs in many international music festivals in Russia, France, Germany, Switzerland or Japan. Along with solo concerts, he has been performing chamber music with Russian, American, French, Japanese and other musicians including N. Gutman, M. Argerich, Y. Bashmet, V. Repin, Y. Rachlin, V. Lobanov, T. Grindenko, D. Poppen. He has made recordings for TV and Radio in Russia, Germany, Switzerland, France, USA, and Austria. In summer 2005, his debut CD for label Delos records was released with pieces by Brahms, Beethoven and Schumann.

Alexander Buzlov studied at the Moscow Conservatory with Natalia Gutman where he graduated from in 2006, subsequently enrolling in the post-graduate studies. He was granted scholarships by international foundations, e.g. the Russian Performing Arts Foundation, Mstislav Rostropovich Foundation, Vladimir Spivakov Foundation, N. Guzik (USA) and many others. His name was released in the Golden Book of Young Talents of „XX. – XXI. centuries“. He has participated in master-classes led by M. Rostropovich, D. Shafran, N. Shakhovskaya, B. Talalay, E. Finke (Switzerland), B. Greenhouse (USA) and other famous musicians. Currently, he has his own class at the Moscow Conservatory and is an assistant of N. Gutman. He leads master classes in Russia, USA and Europe.

Utorok, 17. apríla, 19.00 hod.

TRIO DALI (Francúzsko/Lotyško)
Vineta Sareika, husle
Christian-Pierre La Marca, violončelo
Amandine Savary, klavír

Ludwig van Beethoven (1770 – 1827)
Klavírne trio č. 5 D dur op. 70 č. 1 (1808)
Allegro vivace e con brio
Largo assai ed espressivo, Presto

Maurice Ravel (1875 – 1937)
Klavírne trio a mol (1914)
Modéré
Pantoum (Assez vif)
Passacaille (Très large), Final: Animé

*****

Sonja JONČEVA, soprán (Bulharsko)

Federico BRUNELLO, klavír (Taliansko)

Ruggero Leoncavallo (1857 – 1919)
Ária Musetty z opery La bohème

Charles Gounod (1818 – 1893)
Dieu! Quel frisson court dans mes veines... Amour, r'anime mon courage z opery *Roméo et Juliette*

Jules Massenet (1842 – 1912)
Adieu, notre petite table z opery *Manon*

Giacomo Puccini (1858 – 1924)
Ária Musetty z opery La bohème

Sir Paolo Tosti (1846 – 1916)
L'ultimo bacio

Gaetano Donizetti (1797 – 1848)
Prendi, per me sei libero z opery *Nápoj lásky*

Franz Lehár (1870 – 1948)
Meine Lippen, sie küssen so heiß z operety *Giuditta*

Léo Delibes (1836 – 1891)
Les filles de Cadix, bolero pre hlas a klavír

Tuesday, 17 April, 7 p. m.

TRIO DALI (France/Latvia)
Vineta Sareika, violin
Christian-Pierre La Marca, violoncello
Amandine Savary, piano

Ludwig van Beethoven (1770 – 1827)
Piano Trio No. 5 in D major Op. 70 No. 1 (1808)
Allegro vivace e con brio
Largo assai ed espressivo, Presto

Maurice Ravel (1875 – 1937)
Piano Trio in A minor (1914)
Modéré
Pantoum (Assez vif)
Passacaille (Très large), Final: Animé

*****

Sonya YONCHEVA, soprano (Bulgaria)

Federico BRUNELLO, piano (Italy)

Ruggero Leoncavallo (1857 – 1919)
Aria of Musetta from the opera La bohème

Charles Gounod (1818 – 1893)
Dieu! Quel frisson court dans mes veines... Amour, r'anime mon courage from the opera *Roméo et Juliette*

Jules Massenet (1842 – 1912)
Adieu, notre petite table from the opera *Manon*

Giacomo Puccini (1858 – 1924)
Aria of Musetta from the opera La bohème

Sir Paolo Tosti (1846 – 1916)
L'ultimo bacio

Gaetano Donizetti (1797 – 1848)
Prendi, per me sei libero from the opera *L'elisir d'amore*

Franz Lehár (1870 – 1948)
Meine Lippen, sie küssen so heiß from the operette *Giuditta*

Léo Delibes (1836 – 1891)
Les filles de Cadix, bolero for voice and piano

Dnes len ťažko nájdeme odpoveď na otázku: kedy vznikla komorná hudba? Isté je, že intímnosť i radosť z muzikovania profesionálnych či amatérskych hudobníkov sa niesla v pozadí premien komornej hry už v súvislosti so vzostupom a rozvojom inštrumentálnej hudby, ktorá sa v európskom regióne začala vyhŕňovať na začiatku 17. storočia. Práve tento prístup ku komornej hre predurčoval spôsob, akým skladatelia písali diela pre malé ľubovoľné inštrumentálne zoskupenia s pohyblivým počtom hráčov, hrajúcim podľa vlastného individuálneho partu.

Niečo podobné klavírnemu triu sa však začalo rozvíjať až v druhej polovici 18. storočia, keď možnosti nového klávesového nástroja – fortepiana – podnietili výrazovú slobodu a virtuozitu hudby. V raných triách Josepha Haydna i Wolfganga Amadea Mozarta a ich súčasníkov violončelo ešte sleduje basovú líniu klavíra, preto sa často publikovali ako sonáty pre klávesový nástroj so sprievodom huslí a basu. V neskorších Haydnových triách, no najmä počnúc Mozartovým *Triom E dur KV 542*, violončelo dostáva viac než len sprievodnú úlohu.

Komorná hudba na konci 18. a začiatku 19. storočia má veľa spoločných črt s obrazom orchestrálnej hudby. Po smrti Wolfganga Amadea Mozarta bol však autoritou Joseph Haydn, čoskoro vstúpil do dejín tvorby inštrumentálnej hudby pre menšie súbory **Ludwig van Beethoven**, ktorý v krátkej dobe (1806 – 1812) vydal rad majstrovských skladieb. Hoci sa k forme sláčikového kvarteta dostal pomerne neskoro, už v ranom veku urobil niekoľko mladíckych pokusov s textúrou klavírneho (*Variácie op. 44*) a tiež sláčikového tria (*op. 3*). Už roku 1793 boli vo Viedni v prítomnosti Haydna predvedené Beethovenove *Klavírne triá op. 1* (1795), ktoré s najväčšou pravdepodobnosťou skomponoval alebo revidoval počas krátkej doby štúdií u tohto majstra. Je v nich ešte veľa haydnovského, napríklad dlhé kódy v prvých častiach (č. 1 a 2), adagiová introdukcia (č. 2) či scherzá. No vedenie sláčikových partov je voľnejšie a slobodnejšie, a najmä *Trio op. 1/3* už nesie typické črty Beethovenovho rukopisu. Skupina *Sláčikových trií op. 9* prekonáva svojou

hodnotou a osobitosťou rané klavírne triá, hoci v nich ešte nachádzame haydnovskú adagioú introdukciu (*op. 9/1*) s nenápadnou figúrou, pripravujúcou neskôr allegrovú reprízu. Beethoven však v nich už dokonale ovláda textúru sláčikového tria, pričom podobne ako v *op. 1*, aj v *op. 9* je najcharakteristickejšim *Trio č. 3 c mol op. 9*. Druhá skupina *Klavírných trií op. 70* z roku 1808, venovaných dvadsiatpäťročnej vynikajúcej klaviristke – grófkke Anne Marii Erdödyovej, je už pod vplyvom Beethovenovej symfonickej tvorby. Prvé náčrtky **Klavírneho tria D dur op. 70/1**, ako uvádza Martin Gustav Nottebohm, vznikali už v priebehu práce Beethovena na *Pastorálnej symfónii* (náčrtky k *Triu Es dur op. 70/2* sú ešte staršieho dátá). Trio stojí v čele tej etapy Beethovenovej tvorby, v ktorej vzniklo viacero nielen duchovne veľkých, ale tiež čarokrásne intímnych komorných diel. Klavirista i skladateľ Carl Czerny *Trio D dur* neskôr zaopatril zavádzajúcim pomenovaním „*Geistertrio*“, pretože mu symfonicko-dramatická druhá časť (*Largo assai ed espressivo*) vraj pripomínala zjavenie Ducha v Shakespearovom *Hamletovi*. Dôvodom bola pravdepodobne téma, ktorá asocjuje zbor čarodejní z Beethovenom zamýšľanej opery *Macbeth*. Už roku 1808 pri premiére oboch trií u grófkky Erdödyovej Johann Reichardt poznamenal, že tak „nebesky spevnú“ časť ešte od Beethovena nikdy nepočul. V krajných, radosťou i humorom sršiacich častiach by sme však akýchkoľvek duchov hľadali márne. Trojčastová kompozícia ťaží z maximálneho kontrastu na úrovni veľkých celkov i v rámci krátkych úsekov. Koncentrovaný tvar diela i jeho mimoriadne vnútorné napätie radí *Klavírne trio D dur op. 70/1* k vrcholným dielam klasickej komornej literatúry.

Do pokladnice komornej hudby prispel i francúzsky skladateľ **Maurice Ravel**, ktorý svojou zdržanlivou povahou nezaprel baskický pôvod po matke. Umeleckým typom však nesporne prináležal do parížskeho prostredia, v ktorom prežil celý svoj život. Ravel dokázal obdivuhodným spôsobom spojiť imagináciu a remeslo, vášeň a vôľu. Tým sa priblížil k majstrom 18. storočia, ktorých tak obdivoval práve pre toto spojenie zdanlivo nezlučiteľných zložiek. Ravel „... dokázal dostať do svojho obzoru

mnoho rozmanitých javov, ktoré napospol podriadiť francúzskemu inžinieru a francúzskemu vkusu: *pokiaľ sem zasiahla vulgárnosť, stala sa vyberanou, a pokiaľ bolo potrebné vyjadriť opojenosť, dostalo sa jej štylizácie; improvizácia bola nepozorovane riadená, ale nestratila zdanie náhody. Všetko bolo v tomto svete usporiadané s prenikavou inteligenciou a najvyšším vkusom*". (Jean Zay) Hoci jeho hudobný odkaz nie je rozsiahly, podivuhodnou syntézou rôznych inšpiračných zdrojov je nesmierne bohatý a podnetný. V Ravelovej tvorbe po roku 1890 nájdeme odraz literárnej senzibility či stopy vplyvu Emmanuela Chabrieria, Erica Satieho i ruských skladateľov. No týmto vplyvom podľahol len na krátky čas. Aj ďalšie podnety v ňom vzbudzovali skôr technickú zvedavosť – menili jeho skladateľský rukopis, no nie hudobný jazyk. Ravel ku všetkým inšpiračným zdrojom pristupoval s neochabujúcim vkusom a majstrovskou technikou, ktorá vyznela jeho partitúry do posledného detailu. V období rokov 1905 až 1914, teda pred začiatkom prvej svetovej vojny, vznikli dve komorné diela: *Introdukcia a allegro* pre harfu a malý inštrumentálny súbor (1906) a *Trio pre husle, violončelo a klavír a mol* z roku 1914. Správa o vypuknutí prvej svetovej vojny Ravela zastihla v jeho rodnom baskickom kraji, v Saint-Jean de Luz. Je až neuveriteľné, s akým vlasteneckým nadšením sa tento švajčiarsky Francúz po otcovi hlásil do radov francúzskych dobrovoľníkov. „Počas piatich týždňov som urobil prácu piatich mesiacov. Chcel som dokončiť svoje trio skôr, než ma odvedú,“ napísal v liste priateľom 26. septembra 1914. *Klavírne trio a mol*, ktoré sa stalo svedkom týchto pohnutých udalostí, je jednou z piatich komorných skladieb skladateľa. Spolu so *Sláčikovým kvartetom F dur* z roku 1903 patrí k skladateľovým najznámejším skladbám. Hoci medzi oboma leží viac než desať neobyčajne plodných rokov, predsa len vyznievajú ako hudobné vyjadrenie jedinečného tvorivého princípu, prestupujúceho celú Ravelovu tvorbu. Štvorčastové *Klavírne trio* je však v porovnaní s raným *Sláčikovým kvartetom* neporovnateľne koncentrovanejšie, eklatantnejšie a svojskejšie. Jeho hudobná reč je zrelšia a myšlienkový obsah závažnejší – skrátka je to oslňujúce majstrovské dielo zrelého autora. Nie náhodou Ravel toto

dielo pripísal svojmu učiteľovi kontrapunktu na Parížskom konzervatóriu – Andrému Gedalgeovi. V žiadnom inom nenájdeme takú bohatú tematickú prácu a tak mnohotvárnu polyfonickú techniku, ako v *Triu a mol*. Cyklickosť tu nie je tak zjavná ako *Sláčikovom kvartete*, nakoľko v štyroch častiach *Tria* nenájdeme spoločné témy, ktoré by sa neustále rozvíjali a pretvárali. Všetky časti sú samostatnými útvarmi, oplyvujúcimi melodickým bohatstvom. Prvá časť (*Modéré*) v sonátovej forme prináša dve kontrastné témy „baskického sfarbenia“. Druhá časť (*Pantom*), opierajúca sa rytmicky o malajský folklórny útvar (deklamačný spev so sprievodom nástrojov, kde sa 2. a 4. verš každej strofy opakuje v 1. a 3. verši nasledujúcej strofy), prináša tri témy: prvá s opakovanými tónmi a prudkými staccatami pripomína Skarba z *Gašpara noci*, druhá je takmer romantická a tretia s veľmi expresívnym vyznením upomína na úvodnú tému. Nasledujúca časť (*Passacaille*) je vznešene dôstojnou passacagliou s deviatimi variáciami a kódou. Po tejto „pocte Rameauovi“ nasleduje záverečné rondo (*Final. Animé*), základom ktorého je dlhá téma v nepárnom takte ozdobená mihotom trblietavých tremol. Veselú, symetricky vystavanú tému preruší triumfálny vstup klavíra, ktorý spolu s jasavým durovým charakterom napokon *Triu* dodáva zvláštne pitoreskné zafarbenie. Spojenie slova a hudby je tak prirodzené a spontánne ako sám život. Prostredníctvom tohto spojenia človek vyspieval svoju odvekú túžbu po harmónii, láske a šťastí v snahe nájsť seba samého v spleť kolobehu života. V dejinách piesne toto spojenie zaznamenalo viaceré premeny, keď slovo a hudba viac alebo menej k sebe inklinovali, keď ich meniaci sa vzťah prekvapoval i dojímal, navracajúc človeka k prapodstate jeho myslenia a cítenia. S piesňou sa súčasne vyvíjala i raná opera, no jej vývoj určovali iné faktory. Hudobnodramatická forma prešla zložitými premenami od raných prejavov v renesancii, keď bola určená predovšetkým na zábavu kniežat a bohatej aristokracie, cez francúzsku *tragédie lyrique*, nemecký *Singspiel* až po novú epochu romantickú hudobnej drámy Richarda Wagnera. Na tejto ceste však bolo podstatne viac zastávok, križovatiek a odbočení, ktoré riešili zásadnú a najstaršiu

dilemu hudobného divadla – má slovo prevládať nad hudbou, alebo má naopak hudba prekročiť „významovú“ hodnotu slova? Každý z nasledujúcich skladateľov prispel svojím dielom k metamorfózam hudobnodramatickej formy opery, každý z nich riešil zásadnú hudobnodramatickú dilemu v súlade so svojimi schopnosťami a historickým vývojom. V prvej polovici 19. storočia opernému nebu v Taliansku kraľovali dve mená, Vincenzo Bellini a **Gaetano Donizetti**, ktorý po niekoľkých raných „rossiniových“ operách nasmeroval svoje opery k francúzskej *grand opére* a posilneniu dramatickej línie. Narodil sa v Bergame v rodine chudobného strážcu mestských záložne. Hoci v rodine niet hudobne nadaných predkov, začal sa malý Gaetano pod vedením Giovanniho Simona Mayra hudobne vzdelávať. Napísal niekoľko drobných skladieb i tri opery, no až štvrtá opera *Zoraide di Granata* (1822) vzbudila záujem operného impresária Domenica Barbaia, ktorý mu ponúkol zmluvu s neapolskou operou. Populárne komické opery z tohto raného obdobia sa nesú ešte plne v duchu rossiniovskej poetiky, hoci už v nich presvita osobnosť Donizettiho. Pisal v Ríme, Miláne i v Neapole a takmer každá z jeho nasledujúcich opier v rozpätí dvanástich rokov (skomponoval 31 opier) mu priniesla popularitu u publika. Kritika však zostávala voči jeho dielu chladná a v zahraničí bol takmer neznámy. Až opera *Anna Bolena* (1830), premiérovaná v Neapole, mu zo dňa na deň priniesla uznanie európskych odborníkov. Po nej nasledovala Donizettiho majstrovská komická opera *Nápoj lásky* (*L'elisir d'amore*) z roku 1832 na libreto Feliceho Romaného podľa Scribeho libreta Auberovej opery *Le philtre*. Dej opery nás zavedie na toskánsky vidiek, kde mladík Nemorino pod vplyvom príbehu o Tristanovi a Isolde za posledné peniaze kupuje od vidieckeho mastičkára zázračný elixír lásky (v skutočnosti fľašu vína), aby si získal lásku Adiny, ktorej dvorí seržant Belcore. Elixír však nepôsobí, a tak sa nechá naverbovať, aby si za získané peniaze elixír mohol kúpiť ešte raz. Keď ho začnú obľetávať všetky dedinské dievčence (ktoré sa dozvedeli, že vzhľadom na úmrtie bohatého strýka Nemorino zo dňa na deň zbohatol), pripisuje to Nemorino zázračnému účinku elixíru.

Adina, ktorá nič netuší o náhlom dedičstve, si zrazu pod tlakom udalostí uvedomí, že Nemorina miluje. Vykúpi ho z vojska a stane sa jeho ženou. Mastičkár Dulcamara prehlási, že sa tak stalo vďaka jeho zázračnému nápoju a zbohatne na predaji elixíru, ktorý si kupuje celá dedina. V čase, keď v Taliansku vrcholila móda Donizettiho a Belliniho, začal sa o slovo svojou opernou hlásiť Giuseppe Verdi, ktorého melódia už v raných operách bola vášnivejšia, surovejšie energická ako melódia jeho vzorov. Na neho nadväzuje a súčasne v mene verizmu princípy jeho opernej tvorby popiera nasledujúca generácia talianskych operných skladateľov – Pietro Mascagni, Ruggiero Leoncavallo a Giacomo Puccini. S menom **Ruggera Leoncavalla** si dnes spájame predovšetkým operu *Komedianti* (1892), ktorou otvoril novú etapu v histórii talianskej opery – obdobie verizmu (i keď verizmus sa u neho, podobne ako u Mascagniho, nespája s „pravdou“, ale s „realizmom“ scén zo všedného života). A hoci zastával popredné miesto v talianskej opernej tvorbe a úspechy mal tiež v Anglicku a v Amerike, žiadne z jeho nasledujúcich operných diel už nedosiahlo taký úspech a netešilo sa trvalejšiemu záujmu obecenstva, ako práve *Komedianti*. Hoci *Komedianti* priniesli slávu Leoncavallovi takmer zo dňa na deň, úspech jeho predchádzajúcich i nasledujúcich opier mu to nezaistilo. Popudom k napísaniu opery *La bohème* (1896) bola skutočnosť, že Giacomo Puccini sa k námetu Henryho Murgera *Scènes de la vie de Bohème*, ktoré na pokračovanie vychádzali v populárnom parížskom časopise *Satanov korzár* (1847–1848) a ktoré boli v roku 1872 preložené do taliančiny, spočiatku staval chladne. Leoncavallo, ktorý si libretá pisal sám, sa teda rozhodol upraviť si predlohu a skomponovať operu. V rovnakom čase tak v Taliansku uzreli svetlo sveta dve opery s rovnakou predlohou a rovnakým pomenovaním. V pozadí tejto skladateľskej súťaže o úspešnosť operných diel stáli samotní nakladatelia Giulio Ricordi a Edoardo Sonzogno, ktorí si od toho sľubovali finančný výnos. Hoci Leoncavallova štvordejstvá opera *La bohème* (premiérovaná 6. mája 1897 v Teatro La Fenice v Benátkach), pridŕžajúca sa dôslednejšie príbehu aj atmosféry literárnej predlohy, prináša niekoľko

skvelých nápadov a vo svojej dobe slávila úspechy, neskôr ju zatienila Pucciniho verzia. „*Všemocný Boh sa ma dotkol svojím malíčkem a povedal: Píš pre divadlo – pamätaj, iba pre divadlo!*“ napísal na sklonku svojho života priateľovi taliansky operný skladateľ **Giacomo Puccini**. Hudobný štýl Pucciniho bol natoľko osobitý, že zostal nedotknutý, stojac mimo akýchkoľvek intelektuálnych trendov svojej doby. Posadnutosť vierohodnosťou dramatickej situácie, no najmä melodicky nápaditý, spontánny a prirodzený nežný a zmyselný spev – to je to, čo Puccini publiku ponúkol. Vo svojej hudbe dokázal vyhmať nič, na čo publikum veľmi citlivo reaguje i dnes a vďaka melodičke a kompozičnej technike (ktorá je často prepracovanejšia a kultivovanejšia, ako sa občas pripúšťa) sa stal jedným z najpopulárnejších skladateľov vôbec. Štvordejstvová opera ***La bohème*** Giacomu Pucciniho vznikla na libreto Giuseppeho Giacosa a Luigiho Illica podľa spomínaného námetu Henryho Murgera a premiérovaná bola 1. februára 1896 v Turíne. Po pôvodne vlašnom záujme o námet sa dramatik Puccini v spomienkach na vlastnú mladosť horúčkovo ponoril do komponovania. Bol priam uchvátený písaním hudby pre *Bohému*, a tak niektoré hudobné čísla vznikali ešte pred vznikom libreta (napríklad *Mussetin valčík*, kde verše boli dodatočne napísané na už hotovú hudbu). Po premiére sa však ozývali početné kritické hlasy: „*Pýtame sa, čo Puccinimu vnútilo túto šikmú plochu. [...] my, ktorí sme tleskali Manon a budeme jej tleskať aj naďalej, kde sa prejavil hudobník, ktorý vedel ako spojiť orchestrálne majstrovstvo so zdravým talianskym zmyslom prejavu. Majstre, ste mladý a silný, máte ducha, kultúru a fantáziu ako málokto; [...] vráťte sa k veľkým a obťažným bojom umenia...*“. Pucciniho opera, sledujúca na rozdiel od psychologizujúcej opery Leoncavalla skôr sociologické aspekty príbehu, si však dodnes podmaňuje publikum na celom svete. Popri operných áriách si Taliansko 19. storočia i ďalšie krajiny podmanili piesne – neapolské tarantely, sicílske ciuri, ciuri a mnohé ďalšie – naplnené melodickou krásou, obrovskou vášňou, nenapodobiteľným čarom a expresívnou spontaneitou. K majstrom tohto žánru

nepochybne patrí súpútnik Leoncavalla i Pucciniho – **Paolo Tosti**, ktorého piesne boli ozdobou repertoáru i takých spevákov ako José Carreras či Luciano Pavarotti. Paolo Tosti sa narodil v roku 1846 v Ortuna sul Mare v talianskom regióne Abruzzo. Ako dvanásťročný vstúpil na konzervatórium v Neapole, kde študoval pod vedením známeho operného majstra Saveria Mercadanteho. Po ukončení štúdiá sa venoval pedagogickému remeslu, no koncom 60. rokov sa vrátil späť do rodného mesta, aby sa spamätal z ťažkej choroby. V tomto čase komponuje známe piesne *Lamento d'amore* aj *Non m'amo più*. Roku 1870 sa Paolo Tosti vybral do Ríma, kde si takmer vzápätí jeho tvorba podmanila mestské publikum. Keď si jeho hudbu vypočula princezná Margaréta Savojská, požiadala ho, aby sa stal jej učiteľom spevu. Sláva Tostiho naberala na obrátkach – roku 1875 odcestoval do Londýna v snahe vybudovať si v Anglicku oslnivú kariéru. Už v roku 1880 sa stáva učiteľom hudby kráľovskej rodiny a roku 1894 bol menovaný za profesora spevu na Royal Academy of Music. Na základe pedagogickej i skladateľskej tvorby (je autorom piesní *Forever* a *Goodbye*) prichádzali ďalšie pocty – anglické občianstvo (1906), rytiersky titul (1910). Po smrti kráľa Edwarda VII, ktorý bol jeho blízkym priateľom, sa vrátil do Talianska ako uznávaný autor viac než 300 známych a populárnych piesní. K nim sa radí aj melodička *L'ultimo bacio* (*Posledný bozk*) na text Emilia Praga. Melancholická pieseň, venovaná signore Dine Volpi-Bassaniovkej, svojím sentimentálnym textom poskytuje priestor pre nežne nariekavé melodičné frázy, ktoré sa v nádeji nad opätovným stretnutím vzpínajú v oblúku, aby sa vzápätí sklúčene vrátili späť. Tóny piesne, striedavo vyjadrujúce nenaplnenú túžbu a vášnivé vyhlásenia, vyúsťia do pokojného, no beznádejného opakovania – „*a ja tu na neho počkám*“. Francúzsku operu prvej polovice 19. storočia reprezentovali mená ako Auber, Halévy, Meyerbeer, no okolo roku 1850 sa už o slovo hlásil **Charles Gounod**, ktorý francúzskej vážnej opere dal čoskoro nový smer. Po rozkošnej komickej opere *Lekárom proti svojej vôli* skomponoval svoje majstrovské dielo – operu *Faust* a *Margaréta* (1859), ktorá bola síce technicky

komického zamerania, no vo svojej podstate zostala tragická. Bývalý kanonik dobre poznal svár medzi duchovnou a telesnou láskou, preto sa sústredil na zobrazenie milostného príbehu Fausta a Margaréty a na jej spasenie. Citlivý prístup k postavám, pôvabné lyrické poňatie vokálnych partov a strhujúce melódie zabezpečili tomuto dielu obrovský úspech. Gounodov talent pre sviežu a originálnu hudbu potvrdila aj opera ***Rómeo a Júlia*** (1867), zaplnená milostnými melódiami, v ktorých jeho schopnosť vyjadriť zmyselnosť a nežné city dosiahla svoj vrchol. Ária Júlie zo 4. dejstva opery *Dieu! Quel frisson court dans mes veines... Amour, r'anime mon courage* zachycuje vzrušenie i obavy Júlie v pripravovanej fiktívnej smrti i z lásky k Rómeovi, ktorá jej dáva odvahu vzoprieť sa rodine i vlastnému strachu. Mladším súpútnikom Gounoda bol **Léo Delibes**, ktorý komponoval operety i celovečerné dramatické balety. Z nich najmä balet *Coppélia* si získal mimoriadnu popularitu. Po vojne skomponoval brilantnú komicкую operu *Roi l'a dit* (1873) a nesmierne pôvabný balet *Sylvia* (1876). Jeho vstup na pôdu vážnej *komickej opery* však už nebol tak úspešný (*Jean de Nivelle*, 1880). Delibes má však na svojom konte i rad piesní, z ktorých najznámejšou sa javí svieže bolero ***Les filles de Cadix*** (*Dievčatá z Cádizu*), ktoré vzniklo roku 1874 na text romantického básnika a dramatika Alfreda de Musseta. Živé tempo, španielsky temperament a tanečná melodika tohto populárneho bolera pripomínajú na niektoré úseky Bizetovej opery *Carmen*. Paríž si neustále udržiaval prestíž medzinárodného operného centra, čoraz silnejšie sem však vial duch opier Richarda Wagnera. **Jules Massenet**, priamy dedič Gounoda, zaznamenal úspechy viacerými dielami: *Le Roi de Lahore* (1877), *Hérodiade* (1881) a nesporne aj operou ***Manon*** (1884), v ktorej sa nespreneveril svojmu pôvabnému a ľúbivému štýlu, no ktorá sa spôsobom inštrumentácie a čiastočným používaním leitmotívu vyslúžila pomenovanie „Mlle Wagner“ („Slečna Wagnerová“). Massenet od Wagnera prijal a prispôbil si, čo len chcel, či to bola melodičná línia v orchestri, plynulá textúra alebo charakterizujúce témy. Už v úvodnej scéne 2. dejstva *Manon* sa ozýva vrelá, citlivá a nežná violončelová téma rytiera Des Grieux,

ktorá súčasne charakterizuje aj podstatnú črtu povahy Manon. Massenet si touto operou upevnil svoju pozíciu najúspešnejšieho francúzskeho operného skladateľa konca 19. storočia, hoci jeho majstrovstvo korunovala až opera *Werther* z roku 1892. Romantické 19. storočie dalo svetu aj ľahšiu operetu, ktorá sa zrodila z opéry comique, či vaudevillu s aktuálnosťou všedného dňa, z výpravného baletu aj štylizovaného tanca. Satira, irónia, exotika, utópia i paródia – paródia hrdinov tzv. veľkej opery, ale aj spoločnosti svojej doby. To bol súčasne zrod aj vrchol novodobej operety, ktorá sa z parížskej „Bonboniérky“ Jacquesa Offenbacha čoskoro preniesla do Viedne a ďalších európskych metropol. Tam sa po smrti zakladateľov viedenskej operety – Franza Suppého, Johanna Straussa aj Carla Millöckera zaslúžil o vzkriesenie operetného žánru „prístaňovalec“ – **Franz Lehár** (do Viedne sa nastahoval roku 1899). Lehár mal zvláštnu schopnosť vcítiť sa do osobitej atmosféry mesta a čoskoro začal písať pravú viedenskú hudbu okorenú nádykom aktuálnosti. Je viac než symbolické, že prvou skladbou, ktorou sa vo Viedni presadil, bol valčík *Zlato a striebro op. 75* z roku 1899, pripomínajúci slávnu Straussovskú éru. Franz Lehár skomponoval viac než tridsať operiet, z ktorých najznámejšie – *Gróf Luxemburg* (1909), *Cigánska láska* (1910), *Eva* (1911), *Frasquita* (1922), *Paganini* (1926), *Cárovič* (1927), *Zem úsmevov* (1929), ***Giuditta*** (1934) – si podmanili srdcia poslucháčov po celom svete a vyniesli mu naozaj „zlato a striebro“. Melodika plná vášne aj sentimentu, neopakovateľný šarm jeho diel mu právom pririekli označenie „génus operety v mol“. Opereta *Giuditta* na libreto Paula Kneplera a Fritza Löhnera, ktorej pôvodný názov bol *Giulietta*, je nielen posledným autorovým dielom, ale snáď aj poslednou slávnou operetou vôbec. Exotické prostredie a dej plný vášni poskytli Lehárovi priestor pre uplatnenie dramatického hudobného štýlu, čím sa priblížil žánru opery. Počas premiéry operety 20. januára 1934 v Štátnej opere vo Viedni preto *Giuditta* nazývali „hudobnou komédiou“.

Alena Čierna

Klavírne trio Dali

† je v súčasnosti považované za jedno z najosobitejších a najvýraznejších komorných telies mladej generácie. Ich najväčšími úspechmi v doterajšej umeleckej činnosti sú víťazstvá na 6. medzinárodnej súťaži komornej hudby (1. cena a zlaté medaily) v Osake, Japonsko 2007, na Medzinárodnej súťaži klavírných trií Commerzbank v nemeckom Frankfurtu a získanie 2. ceny na Medzinárodnej prehliadke mladých koncertných umelcov v New Yorku (USA, 2008).

Názov tria odzrkadľuje vzácny ázijský mramor z čínskeho mesta Dali, materiál, z ktorého sa neustálym opracovávaním vytvárajú vybrané umelecké diela. Táto práca, zmysluplné a kreatívne tvarovanie – symbolizujúce mramor z Dali, odráža základné hudobné a umelecké hodnoty tria.

Trio Dali účinkovalo v mnohých krajinách Európy (Rakúsko, Belgicko, Nemecko, Anglicko, Francúzsko, Španielsko, Taliansko, Lotyšsko) vrátane Škandinávie a Pobaltských krajín, na Strednom Východe, v USA, Austrálii, Novom Zélande a Ázii. Členovia tria koncertovali v svetových hudobných metropolách ako sú Londýn (Southbank Center, King's Place), Tokio (Tsuda Hall), New York (Kaufmann Hall), Paríž (Auditorium Louvre a Radio France), Frankfurt (Alte Oper), Brusel (Palais des Beaux-Arts a Flagery Hall), ďalej v Osake, v Monackej Opere princa Rainera III., v Rige atď. S úspechom vystúpili na početných hudobných festivaloch – Verbier, Aix en Provence, Montpellier, Menton, Vexin, Riga a ďalších.

The Dali Trio

† is already considered to be one of the most remarkable trios of its generation.

They are the first prize winners and Gold medal holders at the 6th International Chamber Music Competition in Osaka (Japan, 2006), they were awarded first prize at the prestigious International Piano Trio Competition of the Frankfurt Commerzbank (Germany) and the second prize at the Young Concert Artists International Auditions in New York (USA, 2006). The trio's name is a reference to the precious Asiatic marble from the Chinese city of Dali, a material that is progressively and fastidiously carved to produce works of art. This work, this thoughtful and creative shaping, the symbols of Dali's marble, reflects the Trio's essential musical values.

The Dali Trio appears in many European countries (Austria, Belgium, Germany, England, France, Spain, Italy, Latvia, etc.), in Scandinavian, Baltic countries, Middle-East, USA, Australia, New-Zealand and Asia. It has been invited by such recognized centres of music, such as the Southbank Center, King's Place in London, Tsuda Hall in Tokyo, Kaufmann Hall in New York, Alte Oper in Frankfurt, Louvre Auditorium and Radio France in Paris, Palais des Beaux-Arts and Flagery Hall in Brussels, Great Guild Hall in Riga, Izumi Hall in Osaka, Garnier Prince Rainier III Opera in Monaco, they have performed at the International Festivals of Verbier, Aix en Provence, Montpellier, Menton, Vexin, Riga among others.

Trio spolupracovalo s poprednými svetovými umelcami (sólístami a dirigentmi) ako sú Maria Joao Pires, Augustin Dumay, Daniel Hope, Lawrence Power, Jiang Wang, José van Dam, Thierry Escaich, Gabor Takacs, Emmanuel Krivine či György Kurtág. Pravidelne sa objavujú v programoch rozhlasových a televíznych spoločností – France Musique, France Inter, Radio Classique, RTBF, NHK, Mezzo, ARTE, Klassik 3. Komorné teleso získalo aj prestížne ocenenie „Chamber Music Award“ udeľované Londýnskou filharmóniou, ktoré privedlo mladých hudobníkov k úzkej spolupráci s týmto prestížnym hudobným orchestrom. Okrem tohto orchestra trio pravidelne spolupracuje v rôznych zoskupeniach aj s ďalšími orchestrálnymi telesami, ako sú najmä Lotyšský národný symfonický orchester, Sinfonia Varsovia či Symfonický orchester Vorarlberg.

Trio študovalo komornú hru u členov kvarteta Artemis, Augustina Dumaya a príležitostne u Menahema Presslera na Chappelle Musicale Kráľovnej Alžbety v Bruseli, v súčasnosti jeho členovia pokračujú v zdokonaľovaní svojho majstrovstva štúdiom na Universität der Kunste v Berlíne opäť pod vedením Artemis kvarteta. Premiérové CD tria venované dielu Mauricea Ravela a vydané spoločnosťou Fuga Libera (Harmonia Mundi) získalo početné ocenenia o. i. aj prestížnu cenu Diapason d'Or, CHOC de l'Année – nahrávka roka a CD mesiaca (Classica), 10 de Répertoire, Key of Resmusica – top nahrávka, France Inter Choice – výber, „Disco Exceptionnal“ (Scherzo). Na jar minulého roka realizovalo trio druhú nahrávku z komorných diel Franza Schuberta, obsahujúc okrem dvoch klavírných trií op. 99 a 100, aj sonáty pre violončelo a klavír (*Arpeggione*) a pre husle a klavír (*Fantaisie*). Členovia tria DALI sú podporovaní Nadáciou Singer-Polignac v Paríži a tiež držiteľmi postgraduálneho štipendia Kráľovskej hudobnej akadémie v Londýne, na tejto významnej vzdelávacej inštitúcii pôsobia aj pedagogicky. Vineta Sareika hrá na husliach zn. Matteo Goffriller vyrobené v roku 1690 a zapožičané Nadáciou Kráľovnej Alžbety a Christian-Pierre La Marca hrá na violončele rovnakej značky z roku 1700, patriace slávnemu kvartetu Amadeus.

The Trio has collaborated with prominent artists such as Maria Joao Pires, Augustin Dumay, Daniel Hope, Lawrence Power, José van Dam, Thierry Escaich, Gabor Takacs, Emmanuel Krivine or Gyorgy Kurtág. They also regularly appear in the programs of France Musique, France Inter, Radio Classique, RTBF, NHK, Mezzo, ARTE, Klassik 3. The Dali Trio was awarded the prestigious 'Chamber Music Award' by the Philharmonia Orchestra in London, which earned it a close collaboration with the prestigious orchestra. The Dali Trio regularly performs with many orchestras in different formations such as the Philharmonia Orchestra in London (UK), Latvian National Symphony Orchestra, Sinfonia Varsovia or Symphonieorchester Vorarlberg. After their studies with the Artemis Quartet, Augustin Dumay and occasionally Menahem Pressler in the Queen Elisabeth Chapelle Musicale in Brussels, the Trio Dali is currently studying at the Universität der Kunste in Berlin with the Artemis Quartet.

The first recording devoted to Maurice Ravel made by Dali Trio and released by the label Fuga Libera (Harmonia Mundi) received an international critical acclaims, e.g. prestigious Diapason d'Or, CHOC de l'Année and CD of the month by Classica, 10 de Répertoire, Key of Resmusica, France Inter Choice, „Disco Exceptionnal“ by Scherzo. A new recording devoted works by Franz Schubert was released in spring 2011 by the same label including *Piano Trios op. 99 and 100*, *Arpeggione Sonata for Cello and Piano* and *Fantaisie for Violin and Piano*. The Trio Dali holds a residency at the Singer-Polignac Foundation in Paris. The „Leverhulme Fellowship“ at the Royal Academy of Music in London accords the Trio a residence and teaching assignments within the prestigious institution.

Vineta Sareika plays a Matteo Goffriller violin made in 1690 on loan from the Queen Elisabeth Music Foundation and Christian-Pierre La Marca a Matteo Goffriller cello of 1700 having belonged to the famous Amadeus Quartet.

Sonja JONČEVA

(1981, Plovdiv) najskôr vyštudovala hru na klavíri a spev v rodnom meste u Nelly Koičevy a následne absolvovala spev na Konzervatóriu v Ženeve v triede Danielle Borstovej, pričom získala aj mimoriadnu cenu mesta Ženeva.

Sonja Jončeva sa stala víťazkou najprestížnejšej svetovej súťaže Operalia 2010, organizovanej Plácidom Domingom v Teatro alla Scala v Miláne, kde získala aj mimoriadnu cenu „Cultur Arte“. Mimoriadnu cenu priateľov festivalu jej udelili za postavu Fiordiligi v *Così fan tutte* v rámci festivalu v Aix-en-Provence 2007. Stala sa tiež držiteľkou štipendií švajčiarskych nadácií ako Masetti či Hablitzel. Prvé ceny si Sonja Jončeva odniesla aj z viacerých súťaží v Bulharsku: Súťaž pre nemeckú a rakúsku klasickú hudbu 2001, Súťaž pre bulharskú hudbu (2000) a Mladé talenty (2000). Spolu s bratom Marinom Jončevom sa stali Spevákmi roka 2000 v súťaži Hit-1 z produkcie Bulharskej národnej televízie. Po účasti na akadémií pre mladých spevákov Jardin des Voix pod vedením Williama Christieho v roku 2007 získala zaujímavé nové angažmány, napr. na Glyndebourne Festival, Švajčiarska národná televízia a rozhlas Théâtre du Châtelet, Festival of Proms etc. Neskôr účinkovala v rámci predstavení v Teatro Real Madrid, Teatro alla Scala v Miláne, Národné divadlo v Prahe, Festival of Montpellier, Opéra de Lille, Brooklyn Academy of Music New York, Théâtre des Champs Elysées a Grand Théâtre de Genève, ako aj na koncertoch v Tonhalle Zürich, Sala Verdi

Sonya YONCHEVA

(b. 1981, Plovdiv) graduates in piano and voice in her hometown Plovdiv in the class of Nelly Koitcheva and obtains her diploma in master degree in classical singing in the Conservatory of Geneva in the professional class of Danielle Borst receiving the special prize of the Town of Geneva.

Sonya is the winner of the world's most famous opera competition Operalia 2010, conducted and organised by Plácido Domingo at Teatro alla Scala in Milan. She was honoured with the Special Prize "Cultur Arte" at this same edition of the competition.

She received the Special Prize of Les Amis du Festival for her performance of Fiordiligi in *Così fan tutte* in the Academy of Aix en Provence Festival 2007, as well as few scholarships provided by Swiss Foundations such as Masetti and Hablitzel.

Mrs Yoncheva is as well a first prize winner of competitions in her home country Bulgaria: Competition for German and Austrian Classical Music 2001, Competition for Bulgarian classical music 2000 and Young Talents 2000. She and her brother Marin Yonchev became the Singers of the Year 2000 in the edition of the competition Hit-1 organised and produced by the Bulgarian National Television.

In 2007 after participating in the academy for young singers Jardin des Voix, conducted and organised by William Christie, Sonya receives exciting new engagements in venues such as Glyndebourne Festival, Swiss National Television

v Miláne, Cité de la Musique Paris, Pleyel Paris, Lincoln Center New York, London Barbican Center, Alte Oper Frankfurt, Palais des Beaux Arts v Bruseli, Auditorio Nacional de Música Madrid, Gulbenkian v Lisabone, Auditorio di Valladolid, Čajkovského koncertná sieň v Moskve, Koncertná sála Mariinského divadla v St. Peterburgu či v koncertných sieňach v Kodani, Dortmunde, Hamburgu a v Mnichove. Sonja Jončeva spolupracovala s početnými osobnosťami opery, filmovej aj rockovej hudby ako William Christie, Plácido Domingo, James Conlon, Pierluigi Pizzi, Robert Carsen, Danielle de Niese, Bryn Terfel, Erwin Schrott, Vittorio Grigolo, Adam Fisher, Ottavio Dantone, Fabio Biondi, Giovanni Antonini, Emanuelle Haïm, Milena Canonero, Natasha Regnier, Vladimir Cosma, Sting, Elvis Costello. V nasledujúcom období sa Sonja Jončeva predstaví v Moskve (*Thaïs*, Massenet), Lille (*Incoronazione di Poppea*, Monteverdi, Opéra de Lille), Paríži (Leila, *Pêcheurs de Perles*, Bizet Opéra Comique; Rosina, *Il barbiere di Siviglia*, Rossini a Télière, *Castor et Pollux*, Rameau, Théâtre des Champs Elysées; Rosalinde, *Die Fledermaus*, J. Strauss, Opéra Comique), Los Angeles (Susanna, *Le nozze di Figaro*, Mozart), Peking (La contessa, *Le nozze di Figaro*, Mozart), Londýne (Musetta, *La bohème*, Puccini, Royal Opera House), Aix en Provence (Donna Elvira, *Don Giovanni*, Mozart), Amsterdame (Marguerite, *Faust*, Gounod) a v Bruseli (Ophélie, *Hamlet*, A. Thomas, Théâtre Royal de la Monnaie).

and Radio, Théâtre du Châtelet, Festival of Proms etc.

Later we can see her in productions and concerts in Teatro Real Madrid, Teatro alla Scala Milano, National Opera of Praga, Festival of Montpellier, Lille Opera, Brooklyn Academy of Music New York as well as concert halls as Tonhalle Zürich, Verdi Milano, Cité de la Musique Paris, Pleyel Paris, Lincoln Center New York, London Barbican Center, Alte Oper Frankfurt, Palais des Beaux Arts Brussels, Auditorio Nacional Madrid, Gulbenkian Lisboa, Auditorio di Valladolid, Tchaikovsky Concert hall Moscow, Concert Hall of Marinskii Theater St Petersburg, Copenhagen Concert Hall, Dortmund, Hamburg and Munich Concert Halls, Champs Elysées Theater and Geneva Opera House; Sonya Yoncheva collaborated with many artists from the world of the opera, cinema and rock music such as William Christie, Sting, Plácido Domingo, Emanuelle Haïm, Vladimir Cosma, Elvis Costello, Milena Canonero, Natasha Regnier, James Conlon, Pierluigi Pizzi, Robert Carsen, Danielle de Niese, Bryn Terfel, Erwin Schrott, Vittorio Grigolo, Adam Fisher, Ottavio Dantone, Fabio Biondi, Giovanni Antonini. In next times Sonya Yontcheva will perform in Moscow (*Thaïs*, Massenet), Lille (*Incoronazione di Poppea*, Monteverdi, Opéra de Lille), Paris (Leila, *Pêcheurs de perles*, Bizet, Opéra Comique; Rosina, *Il barbiere di Siviglia*, Rossini, Télière, *Castor et Pollux*, Rameau, Théâtre des Champs Elysées; Rosalinde, *Die Fledermaus*, J. Strauss, Opéra Comique), Los Angeles (Susanna, *Le nozze di Figaro*, Mozart), Beijing (La contessa, *Le nozze di Figaro*, Mozart), London (Musetta, *La bohème*, Puccini, Royal Opera House), Aix en Provence (Donna Elvira, *Don Giovanni*, Mozart), Amsterdam (Marguerite, *Faust*, Gounod) and Brussels (Ophélie, *Hamlet*, A. Thomas, Théâtre Royal de la Monnaie).

Federico BRUNELLO

† (Treviso), klavirista, čembalista a aranžér získal diplom na Conservatorio „A. Pedrollo“ vo Vicenze. Od tohto roka nadobúdal skúsenosti ako klavírny sprievod operných spevákov. Mnoho opier naštudoval po vedením významnej pedagogičky Enzy Ferrariovej. Početné sú jeho spolupráce vo významných talianskych i zahraničných inštitúciách vrátane Teatro Lirico Sperimentale Belli di Spoleto (odvtedy sa stal oficiálnym klaviristom pre medzinárodnú spevácku súťaž, v rámci ktorej účinkoval aj ako čembalista v rámci turné po významných divadlách Japonska), l'Ente Concerti M. L. De Carolis a Sassari, Teatro Comunale di Treviso, Festival di Santander, Španielsko, ktorý je známy produkciami Huga de Anu. Na klavíri sprevádzal v triede vokálnej interpretácie na Hudobnom inštitúte F. Manzata v Trevisi, Hudobnej škole A. Miari v Bellune (Miestne oddelenie Conservatorio di Vicenza) a na Conservatorio Pollini di Padova. Pracoval ako lektor Organizácie S.V.A.S. New York a pre Nadáciu E.P.C.A.S.O. Pittsburgh. Často spolupracuje s Robertom Scandiuzzim v rámci osobného štúdia, koncertov a majstrovských kurzov. Pravidelne účinkuje v duu s flautistkou Elenou Cecconiovou, s ktorou minulý rok vydali CD s tvorbou francúzskych autorov (BottegaDiscantica, Miláno). Významná je tiež jeho spolupráca s medzinárodne známymi osobnosťami ako J. Sutherland, R. Kabaivanska, R. Bruson, L. Serra, M. Arena, M. De Bernarth, R. Resnik, F. Sartori, M. Clare, R. Kettelson, E. Marton, L. Alva.

Federico BRUNELLO

† (b. Treviso), pianist, harpsichordist, and arranger he had his degree in 1997 at the Conservatorio „A. Pedrollo“ in Vicenza. Since that worked as pianist for opera singers. He studied a lot of Operas with a big Italian vocal coach, m^o Enza Ferrari. As a vocal coach and pianist often cooperated with famous Italian as well as Foreign institutions including Teatro Lirico Sperimentale Belli di Spoleto (official pianist for the International Vocal Competition, and e.g. performed also as harpsichordist within the Japan tour), l'Ente Concerti M. L. De Carolis a Sassari, Teatro Comunale M. Del Monaco di Treviso, Festival di Santander, Spain famous for important Hugo De Ana's productions. He's piano accompanist at the class singing of the Musical Institute F. Manzato in Treviso and at the Music School A. Miari in Belluno (provincial department of the Conservatorio di Vicenza) and at the Conservatorio Pollini di Padova and collaborated with Conservatorio Acanepa of Sassari. Also worked as coach for the Organisation S.V.A.S. New York and for the Foundation E.P.C.A.S.O. Pittsburgh. He works very often with Roberto Scandiuzzi for his personal study, concerts and accompanying masterclass. Brunello plays in stable duo with the flutist Elena Cecconi and last year recorded with her a CD of French authors published by BottegaDiscantica (Milan). He regularly collaborates with singers, teachers and conductors of international stature, including J. Sutherland, R. Kabaivanska, R. Bruson, L. Serra, L.D. Intino, M. Arena, M. De Bernarth, R. Resnik, F. Sartori, M. Clare, R. Kettelson, E. Marton, L. Alva.

Streda, 18. apríla, 16.00 hod.

Koncert víťazov súťaží študentov
slovenských konzervatorií

Streda, 18. apríla, 19.00 hod.

Anabel MONTESINOS-ARAGÓN, gitara
(Španielsko)

Joaquín Rodrigo (1901 – 1999)
Fandango z Tres piezas españolas

Miguel Llobet (1878 – 1938)
Diez canciones populares catalanas – výber

Isaac Albéniz (1860 – 1909)
Asturias zo Suite española č. 1 op. 47

Enrique Granados (1867 – 1916)
Valses poéticos

Fernando Sor (1778 – 1839)
Introdukcia a variácie na Mozartovu tému
op. 9

.....

Balázs SZABÓ, organ (Maďarsko)

Nicolaus Bruhns (1665 – 1697)
Prelúdium G dur

Johann Sebastian Bach (1685 – 1750)
Fantázia a fúga c mol BWV 537

Franz Liszt (1811 – 1886)
Ave maris stella

Johann Sebastian Bach (1685 – 1750)
Fantázia a fúga g mol BWV 542

Franz Liszt (1811 – 1886)
*Prelúdium na Bachovu kantátu Weinen, Klagen,
Sorgen, Zagen* (1859)
úprava pre organ Alexander Winterberger
Prelúdium a fúga na B-A-C-H (1870)

Wednesday, 18 April, 4 p. m.

Koncert víťazov súťaží študentov
slovenských konzervatorií

Wednesday, 18 April, 7 p. m.

Anabel MONTESINOS-ARAGÓN, guitar
(Spain)

Joaquín Rodrigo (1901 – 1999)
Fandango from the cycle Tres piezas españolas

Miguel Llobet (1878 – 1938)
Diez canciones populares catalanas – selection

Isaac Albéniz (1860 – 1909)
Asturias from the Suite española No. 1 Op. 47

Enrique Granados (1867 – 1916)
Valses poéticos

Fernando Sor (1778 – 1839)
Introduction and Variations on a Theme by Mozart
Op. 9

.....

Balázs SZABÓ, organ (Hungary)

Nicolaus Bruhns (1665 – 1697)
Prelude in G major

Johann Sebastian Bach (1685 – 1750)
Fantasia and Fugue in C minor BWV 537

Franz Liszt (1811 – 1886)
Ave Maris Stella

Johann Sebastian Bach (1685 – 1750)
Fantasia and fugue in G minor BWV 542

Franz Liszt (1811 – 1886)
*Prelude on Bach's Cantata Weinen,
Klagen, Sorgen, Zagen* (1859)
arrangement for organ by Alexander Winterberger
Prelude and Fugue on B-A-C-H (1870)

Gitarová hudba je neodmysliteľnou súčasťou španielskej hudobnej kultúry. Jej dôležité postavenie podčiarkuje historický kontext, ktorý vychádza z faktu, že v nej nepretržite od 16. storočia zohrávali dôležitú úlohu brnkacie nástroje – vihuela a gitara v jej rôznych podobách. Na konci 18. storočia sa v Európe objavili prvé gitary, ktoré mali šesť samostatných strún. Dovtedy sa hrávalo na gitary s rôznym počtom zdvojených strún, takzvaných zborov. Gitary so šiestimi strunami sa v priebehu niekoľkých rokov stali mimoriadne populárne a závratnou rýchlosťou sa šíрили naprieč celým kontinentom. Prvé gitary tohto typu sa okrem talianskeho Neapola objavili v juhofrancúzskom meste Marseille, ktoré je geograficky aj kultúrne veľmi blízke severovýchodnému regiónu Španielska – Katalánsku. Iste nie je náhoda, že spoločným menovateľom takmer celej dramaturgie dnešného koncertu je hudba katalánskych skladateľov. Skladateľia Fernando Sor a Miguel Llobet boli výbornými hráčmi, Joaquín Rodrigo napísal pre gitaru desiatky kompozícií. Naopak Enrique Granados a Isaac Albéniz nevenovali gitare ani jednu zo svojich kompozícií, aj keď kompozičný jazyk oboch vychádza z mnohých princípov, ktoré sú gitare blízke. Azda aj preto sa viaceré ich skladby stali neodmysliteľnou, až charakteristickou súčasťou gitarového repertoáru. Gitarové dielo **Joaquína Rodriga** (1901–1999) sa stalo bezpochyby jedným z pilierov repertoáru 20. storočia pre gitaru. Napriek tomu, že Rodrigo venoval gitare len malú časť svojej rozsiahlej práce, jeho diela sa stali synonymom modernej španielskej gitary. V širšej verejnosti sa preslávil najmä koncertantnými skladbami pre gitaru, obzvlášť slávnym koncertom – *Concierto de Aranjuez*. Okrem toho je autorom mimoriadne hodnotných a veľmi náročných diel pre sólovú gitaru. Jednou z nich sú **Tres piezas españolas**. Rodrigo ich roku 1954 venoval španielskemu virtuózovi Andrésovi Segoviovi (1893–1987). Prvá časť *Fandango* vychádza z pôvodného tanečného druhu, ktorý bol v Španielsku 18. storočia mimoriadne populárny. Autor o svojom *Fandango* napísal: „...je inšpirované sevilánas, veľmi komplikovaným ľudovým tancom a jeho melodika reflektuje udatnosť a okázalosť

Španielska a obzvlášť Madridu v 18. storočí. Pravdepodobne najvýraznejším predstaviteľom katalánskej gitarovej hudby je skladateľ, gitarista **Miguel Llobet y Solés** (1878–1938). Generačne ho obklopovali – na jednej strane jeho učiteľ Francisco Tárrega (1852–1909), slávny gitarista a zakladateľ španielskej gitarovej školy a na strane druhej najvýznamnejší nositeľ jej výdobytkov Andalúzan Andrés Segovia. Zatiaľ čo obaja obsiahli široké spektrum španielskej hudby, v Llobetovom diele možno rozpoznať jeho koncentráciu na katalánsku kultúru. Najvýraznejšie sa to prejavilo v kolekcií katalánskych ľudových piesní, ktoré upravil pre gitaru. Zdrojom mu boli piesne, ktoré v poslednom desaťročí 19. storočia uvádzal amatérsky zbor Orfeo Català (zo Sociedad Coral Catalunya Nova v Barcelone). Llobet prepracoval viac ako dvadsať piesní, väčšinu z nich pre sólovú gitaru. *La nit de Nadal* – 1918 (Vianočná noc) a *El Noy de la Mare* (Syn Panny Márie) sú vianočnými piesňami. Prvá je koledou z 19. storočia, často uvádzanou počas rodinných stretnutí, obľúbenou prevažne v staršej generácii. V druhej piesni nachádzame láskyplný spev Matky božej, dokreslený ozvenou anjelských hlasov. Bola najčastejšie uvádzanou a najznámejšou katalánskou koledou a uspávkou. Naopak pieseň *Cançó del lladre* – 1927 (Pieseň lupiča) je výpoveďou zločincina, ktorý v nej vyrozpráva svoj životný príbeh, plný zločinov krádeží a zabíjania. Bola považovaná za jednu z najkrajších katalánskych piesní. **Issac Albéniz** (1860–1909) patril k dôležitým postavám španielskeho romantizmu. Jeho hudba, známa predovšetkým vďaka mimoriadne podmanivým klavírnym kompozíciám, v sebe nesie silný vplyv tradičnej španielskej hudby. Inšpiráciou mu boli najmä rytmické štruktúry, tematika a iné charakteristické črty pôvodnej flamencovej kultúry. Dalším znakom jeho diela je aj prevzatie niektorých črt gitarového idiómu do klavírnej kompozície. Albéniz o svojej hudbe povedal aj nasledovné: „...vo všetkých mojich dielach je menej hudobnej vedy, menej veľkých myšlienok, no viac farieb, slnka a vône olív.“ *Asturias* (Leyenda) je súčasťou **Suity Española, č. 1**. Suita má osem častí, z ktorých štyri vznikli okolo roku 1886, no boli vydané samostatne

v rokoch 1886 a 1892. Zvyšné časti, medzi ktoré patrí aj *Asturias* – pôvodne nazvané ako *Prélude* (pod týmto názvom je prvou časťou cyklu *Chants d'Espagne*), Albéniz skomponoval v rozmedzí rokov 1888 až 1894. *Suita Española*, č. 1 ako ju poznáme dnes vznikla až po autorovej smrti, roku 1911. Aj keď prvým, kto upravoval Albénizovu hudbu pre gitaru bol jeho priateľ Francisco Tárrega, úspech Asturias v gitarovej verzii sa dostavil vďaka Andrésovi Segoviovi, ktorý v dvadsiatych rokoch 20. storočia začal na svojich recitáloch uvádzať vlastnú transkripciu tohto Albénizovho diela. Odvtedy sa stala súčasťou „zlatého fondu“ modernej gitary a v súčasnosti poznáme desiatky jej gitarových verzií. Ďalší významný predstaviteľ španielskeho romantizmu **Enrique Granados** (1867–1916) venoval svoje *Valses poéticos* svojmu priateľovi, slávnemu španielskemu klaviristovi Joaquínovi Malatsovi (1872–1912). Krátke valčíky boli najskôr súčasťou rozsiahlejšieho cyklu *Cartas de Amor*. Vybral z nich sedem, pridal introdukcii a vznikla mimoriadne pôsobivá kolekcia krátkych charakteristických valčíkov, ktorých jednotlivé nálady sú obsiahnuté v ich názvoch. Typické „granadosovské“ klavírne dielo sa pre svoj lyrický charakter a jednoduchosť, no veľmi pôsobivú textúru, čerpajúcu zo španielskej tradície, výslovne ponúka k transkripciám. Mnohé úpravy pre sólovú gitaru alebo gitarové duo vedú k skutočnosti, že dielo sa čoraz viac stáva populárnejším práve vďaka častému uvádzaniu v tejto prepracovanej podobe. **Fernando Sor** (1778–1839) je popri Dionisiiovi Aguadovi (1784–1849) najvýznamnejšou osobnosťou španielskej gitary 19. storočia. Narodil sa v Barcelone, no svoj život prežil najmä na cestách. Okrem niekoľkoročných pobytov v Paríži, či Londýne ho dopyt po jeho umení zaviedol do vzdialenejších európskych miest Berlína, Varšavy, Moskvy, či Petrohradu. Sor bol výborným gitaristom a skladateľom. Je autorom kompozícií pre sólovú gitaru či gitarové duetá, piesni a mimoriadne postavenie v oblasti metodiky hry má jeho pomerne rozsiahla gitarová škola a početné etudy. Súčasťou jeho diela sú však aj opery, symfónie a kompozície pre klavír, husle či iné nástroje. V Londýne, kde pôsobil v rokoch 1815 až 1823 vznikli aj jeho *Variácie na*

Mozartovu tému op. 9. Boli publikované roku 1821 v Londýne a v rovnakom čase vyšli tiež tlačou v Paríži. Bolo to 30 rokov po viedenskej premiére a len dva roky po londýnskom uvedení Mozartovej opery *Čarovná flauta*, z ktorej pochádza ich pôsobivá téma. Je to téma árie zo záveru I. dejstva. Na titulnom liste londýnskeho vydania variácií stojí: „...tak ako boli hrávané autorom na šľachtických koncertoch“. Bezpochyby už v dobe svojho vzniku museli svojou lyrikou a virtuozitou mimoriadne zaujať poslucháčov Sorových koncertov. Tento opus patrí dnes k jedným zo Sorových najpopulárnejších a variácie možno zaradiť k najznámejším skladbám gitarovej histórie.

Martin Krajčo

Organ – najmohutnejší a najimpozantnejší zo všetkých hudobných nástrojov, zdobiaci priečelia veľkolepých katedrál i koncertných sieni, už stáročia sprítomňuje liturgické mystériá. Na počiatku jeho dramatického vývoja stála myšlienka spojiť viaceré samostatné píšťaly napájané z jedného vzduchového zdroja tak, aby mohli byť hrané i viaceré tóny súčasne. Samostatná tvorba pre organ sa rozvinula na pozadí všeobecného rozmachu inštrumentálnej hudby v 16. a 17. storočí. K najvýznamnejším predstaviteľom severonemeckej barokovej organovej hudby sa zaradil organista a huslista **Nicolaus Bruhns**, žiak Dietricha Buxtehudeho (ktorého organový štýl, využívajúci zaradenie pedálovej hry, sa stal vzorom aj pre J. S. Bacha). Nicolaus Bruhns pochádzal z rozvetvenej hudobníckej rodiny, pôsobiacej v severonemeckom a juhodánskom regióne. Keď v ranom detstve prejavil hudobné nadanie, poslali ho rodičia do Lübecku, v ktorom pulzoval nevšedne bohatý hudobný život a kde pôsobili aj najlepši hudobníci tých čias. Bruhns sa stal žiakom Dietricha Buxtehudeho v hre na organe a kompozícii a v hre na husliach sa vzdelával pod vedením svojho strýka Petra Bruhnsa. Od 29. marca 1689 pôsobil ako organista v Stadtkirche v Husume a traduje sa, že hrajúc na husliach sa sprevádzal pedálom na organe. Mestská rada poznávala, že do tých čias ešte nikdy nepočuli také výkony ako v kompozícii, tak v interpretácii. Keď sa chýr

o zdatnom muzikantovi rozšíril i za hranice mesta, dostal skladateľ viacero lákavých ponúk. Napriek tomu až do konca života Nicolaus Bruhns pôsobil v Husume pri výdatnej podpore mestskej rady prosperujúceho mesta. Z celej jeho tvorby dnes poznáme len niekoľko organových skladieb, z ktorých najznámejšími nesporne sú *Chorálová fantázia Nun komm, der Heiden Heiland* a niekoľko organových prelúdií. Bruhnsov kompozičný štýl predstavuje hudba gradačne vystavaná, prinášajúca estetický zážitok logickou štruktúrou a členitosťou, ako o tom svedčí i jeho najznámejšie *Prelúdium G dur*.

Obdobie baroka, nadväzujúce na tradície renesančných majstrov, sa právom považuje za zlatý vek organovej hudby, v ktorom nepopierateľne najvyšší post patrí **Johannovi Sebastianovi Bachovi**. Hoci z celkového objemu tvorby predstavujú organové skladby len necelú osminu, v organovom umení sú dodnes neprekonanou hodnotou. Johann Sebastian Bach, najväčší reprezentant bohatého rozvetveného hudobníckeho rodu, si vo svojej praxi osvojil nielen tradície nemeckej hudby, ale štúdiom a opisovaním diel významných európskych majstrov aj všetky výdobytky hudobného remesla skladateľov talianskeho baroka. Dnes Bachovo dielo označujeme ako veľkolepú syntézu všetkých dovtedy známych kompozičných prostriedkov, ako splynutie národných štýlov v jedinečnom tvorivom odkaze veľkého barokového majstra. Zo začiatku Bach komponoval z vlastnej záľuby, spontánne, v snahe zdokonaľiť sa v tvorbe. Písal najmä pre organ a čembalo – nástroje, ktoré mal ako organista v Arnstadte a Lübecku k dispozícii. Na prvých Bachových skladbách, ktoré sa ešte nevyhli drobným neobratnostiam, možno pozorovať snahu o zvládnutie formy a zdokonalenie práce so zvukom. Netrvalo však dlho a prvé organové toccaty a prelúdiá sa stali zrkadlom, v ktorom sa najvýraznejšie odrazili rysy osobnosti mladého skladateľa. Weimar, kde pôsobil najskôr ako organista a neskôr ako koncertný majster na kniežacom dvore vojvodu Wilhelma Ernsta vo Weimare, priniesol rad veľkých organových kompozícií, inšpirovaných zvukom a možnosťami Compeniovoho

organa. Z hľadiska organovej tvorby bolo toto osemročné pôsobisko najplodnejším obdobím Bacha, a to napriek tomu, že dvojmanuálový organ bol hlboko pod úrovňou jeho interpretačných i skladateľských nárokov. Arnstadtsko-weimarské obdobie Bachovej tvorby nesie stopy mladíckeho rastu a niekde až búrlivej živelnosti v snahe ovládnuť majstrovstvo nástrojovej hry i skladby. Popri silných vplyvoch severonemeckej organovej hudby, predovšetkým hudby Dietricha Buxtehudeho, sa čoskoro začali prejavovať aj vplyvy francúzskej a predovšetkým talianskej hudby. Bach sa oddal štúdiu diel talianskych majstrov, ktoré prepisoval pre organ a čembalo. Hlboký účinok talianskej hudby na Bachovu tvorivosť dokumentuje aj *Fantázia a fuga c mol BWV 537*. Formová jasnosť, nesmierne myšlienkové bohatstvo podriadené talianskej jednoduchosti, plastické a svieže témy zjednotené jedinou emóciou a veľkou dostredivou silou tonality – to je typický bachovský spôsob formulovania tém. *Fantázia a fuga c mol* je tým najjasnejším dôkazom rastu skladateľskej osobnosti Bacha od prvých období k weimarskému tvorivému obdobiu. Bolestná prvá téma *Fantázie*, odvíjajúca sa nad pedálovým tónom, onedlho prechádza do živšieho pohybu. Uvedenie druhej témy predpovedá už dvojpolovosť sonátovej formy. Na *Fantáziu* úzko nadväzuje *Fuga*, ktorej zvláštnosťou je uvedenie dvoch nových tém v strednom diele v bohatom kontrapunktickom spracovaní, aby v závere opäť zaznela repríza prvej témy. I to predznamenáva nástup sonátovej formy. *Fantázia a fuga g mol BWV 542* spadá už do nasledujúceho obdobia köthenskej služby u priateľsky nakloneného kniežaťa Leopolda (1717–1723). S najväčšou pravdepodobnosťou *Fantázia a fuga g mol* vznikli oddelene, no veľkoleposť ich stavby a koncepcie ich už tradične spája do jedného celku. *Fantázia*, ktorej dramaticky vypäté pasáže a akordické reťaze dvakrát preruší pokojnejší lyrický fugátový úsek, svojou odvážnou harmóniou predbieha hudobný vývoj o jedno celé storočie. K vzniku fúgy, téma ktorej je nepatrnou obmenou holandskej ľudovej piesne, sa viaže osobitá udalosť. Bach ju ako improvizáciu uviedol počas svojej návštevy

v Hamburgu roku 1720, kde sa uchádzal o miesto organistu. Téma, zvolená na znak na úcty prítomného takmer storočného majstra nizozemského pôvodu Johanna Adama Reinckena, svojou náročnosťou i rozmermi vzbudila spontánny obdiv. Už od začiatku hlavnú tému sledujú dve ďalšie sprievodné témy, no až tretia téma s fanfárovitým skokom vnáša do fúgy gradáciu a pravý organový impetus. Bachova hudba sa stala na stáročia inšpiratívnym vzorom pre mnohých skladateľov. Po Mendelssohnovi a Schumannovi sa tvorbou Bacha vo svojom diele inšpiroval **Franz Liszt**. Hoci nevedno presne, kedy sa začal intenzívnejšie zaoberať organovou hudbou, stal sa osobnosťou prvoradého významu organovej hudby 19. storočia. Rovnako ako organová interpretácia a kompozícia, ho zaujímalo aj postavenie a úloha organu v liturgickej a duchovnej hudbe. Vo svojom spise *O cirkevnej hudbe budúcnosti* píše, že hudba „... by mala v grandióznom vzťahu spojiť divadlo a kostol...“ a že „... má byť rovnako dramatická ako svätá, oslňujúca a jednoduchá“. Religiózne tendencie, ktoré sa prejavili v jeho raných dielach, zosilneli v neskorších klavírných cykloch i v hudbe primárne organovej. K vrcholným organovým skladbám Franza Liszta sa nesporne radí *Fantázia a fúga na B-A-C-H S. 260* z roku 1870, ktorú začal komponovať pri príležitosti vysviacky novostavby veľkého

štvormanuálového organu v Merseburgu už v roku 1855. Dielo plné romantického nadhľadu a elegantnej virtuozy, ale súčasne aj jasnej stavby a dôslednej prepracovanosti každej časti, sa stalo jednou z najhrávanejších organových kompozícií Franza Liszta. V technickej komplikovanosti nezaprel svoj štýl virtuóza – bohatstvo technických ozdôb, pasáží, behov, trilkov v závere skladby vyznieva do čistej harmonickej faktúry pokorného pianissima. Čerpajúc inšpiráciu z Bacha Liszt v novej romantickej zvukovosti naplno rozvinul rétorický spôsob polyfónie. Zatiaľ čo *Fantázia a fúga na B-A-C-H* predstavuje Liszta ako romantického virtuóza a vládca dramatickej výrazovosti, druhý pól jeho organovej tvorby tkvie v poetickom vyjadrení transcendentálnych tém. K nim sa radí i niekoľko drobnejších skladbičiek s názvom *Ave maris stella*, ktoré sú výrazom úcty, nehy i trpiteľskej oddanosti Božej matky. Francúzska organová hudba vykazuje už od stredoveku vlastné tradície, a to v stavbe nástrojov i v kompozičnej poetike či estetike interpretácie. V 20. storočí mohla nastupujúca generácia nadväzovať na dlhý rad vynikajúcich skladateľov i interpretov, no konkurovať im mohla často len svojiským umeleckým prejavom a avantgardnými technikami skladby.

Alena Čierna

Anabel MONTESINOS-ARAGÓN

† (1984, Reus, Tarragona) je považovaná za jednu z najtalentovanejších a najslubnejších umelkyň spomedzi španielskych gitaristov s veľkou budúcnosťou na medzinárodnej hudobnej scéne. Publikum je vždy nadšené jej umeleckým prejavom a citlivo zvoleným repertoárom. V hudbe sa začala vzdelávať na Escuela Municipal de L'Hospitalet de L'Infant, keď mala šesť rokov. Od desiatich rokov ju viedla Vania del Monaco, v rokoch 1995–96 spolupracovala aj s Manuelom Gonzalezom. V rokoch 1997–2001 študovala hru na klasickej gitare na Conservatorio Superior de Música v Tarragone, následne na Conservatorio Superior de Música Oscar Espla v Alicante pod vedením Ignacia Rodesa a ukončila ho úspešne na Universität Mozarteum v Salzburgu, Rakúsko, kde študovala pod odborným dohľadom medzinárodne uznávaného koncertného umelca Marca Tamaya, asistenta Matthíasa Seidela. Absolvovala aj medzinárodné majstrovské kurzy, kde sa zdokonaľovala vo svojej hre u Manuela Barrueca a Davida Russella. Anabel je víťazkou a držiteľkou celého radu ocenení z významných medzinárodných gitarových a hudobných súťaží, medzi ktorými vynikajú najmä Medzinárodná gitarová súťaž Michele Pittaluga v Alexandrii (Taliansko, 2010), Reiffeissenkasse Wettbewerb v Salzburgu – Universität Mozarteum (Rakúsko, 2005), Medzinárodná gitarová súťaž Luys Milana v L' Ollería (Španielsko, 2005) kde zvíťazila nielen ako sólistka, ale aj v odbore komornej

Anabel MONTESINOS-ARAGÓN

† (b. 1984, Reus, Tarragona) is regarded as the most promising Spanish guitarist on an international classical guitar music scene. Her musical expression and taste choosing concert programs has blown the audience wherever she has performed. She started her musical education in the Escuela Municipal de L'Hospitalet de L'Infant in Tarragona at the age of six. As a ten years old, she started to take lessons and study playing the guitar with concert artist Vania del Monaco entering the Conservatorio Superior de Música of Tarragona in 1997, she completed her study graduating from this Conservatorio in 2001. She was also coached by Manuel Gonzalez in years 1995–96. Anabel continued in her studies at first at the Conservatorio Superior de Música Oscar Espla in Alicante in the class of Ignacio Rodes and afterwards at the Mozarteum University of Music, Theater and Visual Arts in Salzburg, Austria, taking lessons by international concert artist Marco Tamayo, assistant of Matthias Seidel. In addition, she took part in international master-courses working with Manuel Barrueco and David Russell. Anabel Montesinos is winner of numerous prizes and awards at various international guitar and music competitions including the most prestigious such as Michele Pittaluga International Guitar Competition in Alessandria (Italy, 2010), the Reiffeissenkasse Wettbewerb in Salzburg at the Mozarteum University (Austria, 2005), the Luys Milan International Guitar

hudby v duo interpretácii s Marcom Tamayom (získali tiež Cenu publika) a 36. medzinárodná súťaž gitaristov Francisca Tárregu v Benicasime (Španielsko, 2002), kde získala prvú cenu, Cenu publika a Osobitnú cenu za najlepšiu interpretáciu diela Francisca Tárregu. Ďalšie prvenstvá si odniesla zo súťaží v Španielsku (Jaén, Almerii, Seville a i.), z Medzinárodnej súťaže v Krynici v Poľsku, z Medzinárodného gitarového festivalu „Moyen“ vo Francúzsku a i. S recitálmi vystupovala v mnohých krajinách Európy, o. i. v Španielsku, Poľsku, Rakúsku, Taliansku, Českej republike, Rumunsku, Rusku, Švédsku, ale aj v USA, Mexiku, Chile, na Kube a i. Hostovala na viacerých významných gitarových a hudobných festivaloch, vrátane Medzinárodného stretnutia s klasickou hudbou v Jaén (Španielsko), Gitarovom festivale v Lubline (ako sólistka Filharmonického orchestra Lublin), Gitarovom festivale v Barcelone či Medzinárodnom gitarovom festivale v Mikulove (Česká republika). Anabel často účinkuje na koncertoch spolu s gitaristom Marcom Tamayom. Jej umelecké výkony zaznamenávajú nadšené ohlasy u odbornej kritiky aj u publika. Niektoré jej vystúpenia boli nahrávané a vysielané rozhlasovými a televíznymi spoločnosťami v Španielsku, v Taliansku, v Poľsku a vo Švédsku. Anabel Montesinos realizovala niekoľko koncertov aj s Paco de Lucíom. Ako sólistka vystupovala aj s filharmoniami v Moskve, Petrohrade, Monterrey, Mexiku, Madride, Oulu, Finsku a s mnohými ďalšími. V minulom roku sa predstavila aj publiku Carnegie Hall v New Yorku. Anabel Montesinos nahrala svoje prvé CD v roku 2003 pre spoločnosť Naxos Classic, obsahujúce diela skladateľov z obdobia romantizmu, ktorému sa dostalo veľkého uznania za umelecké majstrovstvo a štýlovú čistotu prevedenia. V súčasnosti pripravuje svoje druhé profilové CD s dielami slávnych španielskych autorov.

Competition in L'Ollería (Spain, 2005) as soloist as well performing duo with Marco Tamayo in the chamber music category (also the Public prize went to them), she was awarded the First prize, Prize of the Audience and Special prize for the best performance of works by Francisco Tárrega at the 36th Francisco Tárrega International Guitar Competition in Benicassim (Spain, 2002).

In addition, she won numerous international guitar competitions in Spain (Jaén, Almeria, Sevilla, etc.), the Krynica International Contest in Poland, international competition held within International Guitar Festival "Moyen", in France and others. She has given recitals in many countries e.g. Spain, Poland, Austria, Italy, Czech Republic, Romania, Russia, Sweden, as well as USA, Mexico, Chile, Cuba etc. and she has featured as a guest in numerous festivals of international renown, including the International Meeting of Classical Music in Jaén, Gitarowy Festival in Lublin (as a guest soloist with the Philharmonic Orchestra of Lublin), the Guitar Festival in Barcelona, Guitar Festival in Mikulov (Czech Republic), and many others. She frequently gives performances shared with guitarist Marco Tamayo. Her achievements have attained enthusiastic acclaims from critics and audiences alike.

Some of her performances were broadcasted by radio and TV companies especially in Spain, Italy, Poland and Sweden.

Anabel Montesinos has also shared concerts with Paco de Lucía. She has performed as a soloist of orchestras like Philharmonic of Moscow, Philharmonic of St. Petersburg, (performing at the Hermitage concert hall) Phil. of Monterrey, in México, Phil. of Madrid, Phil. of Oulu, in Finland, among others. Last year, she gave solo performance in the Carnegie Hall in New York. In 2003, Anabel recorded her first CD album for the Naxos Classic label with a romantic period repertory which was highly praised / acclaimed by international press for her artistry and style of the rendition. She has prepared her second CD with works by famous Spanish composers produced by the same label.

Balázs Szabó

† (1985, Miškolc) začal s hudobným vzdelávaním až vo veku 15 rokov vo svojom rodnom meste. Od roku 2003 študoval organ na Lisztovej akadémii v Budapešti, následne viedli jeho študentské kroky do Würzburgu, Trossingenu a do Ríma. Rozhodujúce umelecké impulzy nadobudol popri početných majstrovských kurzoch od Christopha Bosserta, u ktorého roku 2010 absolvoval Majstrovskú triedu pre organ. V jeho hre sa zjednocujú dramaticky hlboký výraz a virtuózna technická brilantnosť. Paralelne s majstrovskou triedou absolvoval medzinárodné štúdium organových u expertov patriace pod patronát Vatikánu. Ako odborník na organovú problematiku je žiadaný po celej Európe; ťažisko jeho práce spočíva v reštaurovaní a rekonštrukcii organov 19. a raného 20. storočia. Samoštúdiom sa vyučil reštaurovaniu Kunstharmónií. Od roku 2011 vyučuje tento odbor na Lisztovej akadémii v Budapešti.

Balázs Szabó vyhral viaceré prvé ceny na významných medzinárodných organových súťažiach, o. i. 1. cenu v švajčiarskom St. Maurice (2007), Grand Prix a Prix Spécial in Biarritz vo Francúzsku (2009) a 1. cenu na 60. medzinárodnom organovom týždni ION Musica Sacra v nemeckom Norimbergu (2011). Za svoju umeleckú činnosť bol vyznamenaný viacerými cenami, ako Cenu niveau mesta Miškolc či Junior Prima Prize.

Balázs Szabó

† (b. 1985, Miskolc) began his musical studies at the age of 15, graduated from the Liszt Academy of Music in Budapest and went on to continue his studies in Germany and Italy. In 2010 he received the *master organist* title from the University of Music Wuerzburg with the mentoring of Christoph Bossert, and also concluded the only existing International Master for Organ Experts in Rome (under the auspices of the Vatican) and Trossingen. Balázs Szabó is requested as the organ expert throughout Europe; his work is focused on restoration and reconstruction of organs from 19th and early 20th century.

He won first Prize at three renowned international organ competitions: St. Maurice (Swiss, 2007), Grand Prix and Prix Spécial in Biarritz (France, 2009) and 2011 the most prestigious and longest running organ festival in Germany: the Internationale Orgelwoche ION Musica Sacra in Nürnberg. His play is characteristic by profound expression as well as virtuoso technical brilliance. He received the City of Miskolc Standard of Excellence Award, and the Junior Prima Prize. A new subject, Organ Expert training began at the Liszt Academy of Music under the direction of Balázs Szabó in September 2011.

Štvrtok, 19. apríla, 19.00 hod.

Alexandre DOISY, saxofón (Francúzsko)
Claudine SIMON, klavír (Francúzsko)

Florent Schmitt (1870 – 1958)
Légende op. 66 (1918)

Claude Debussy (1862 – 1918)
Rapsodie (1901 – 1908)

Francis Poulenc (1899 – 1963)
Sonáta pre hoby a klavír op. 185 – verzia pre saxofón (1962)

Darius Milhaud (1892 – 1974)
Scaramouche op. 165 (1937)

*****

Evgeni BOZHANOV, klavír (Bulharsko)

Fryderyk Chopin (1810 – 1849)
Barkarola Fis dur op. 60 (1845 – 1846)

Franz Liszt (1811 – 1886)
Les jeux d'eaux à la Villa d'Este (1877)

Après une lecture du Dante

– z cyklu *Années de pèlerinage* (1837 – 1849)

Claude Debussy (1862 – 1918)
La plus que lente. Valse (1910)

L'isle joyeuse (1903 – 1904)

Thursday, 19. April, 7 p. m.

Alexandre DOISY, saxophone (France)
Claudine SIMON, klavír (France)

Florent Schmitt (1870 – 1958)
Légende Op. 66 (1918)

Claude Debussy (1862 – 1918)
Rapsodie (1901 – 1908)

Francis Poulenc (1899 – 1963)
Sonata for Oboe and Piano Op. 185 – version for saxophone (1962)

Darius Milhaud (1892 – 1974)
Scaramouche Op. 165 (1937)

*****

Evgeni BOZHANOV, piano (Bulgaria)

Fryderyk Chopin (1810 – 1849)
Barcarolle in F sharp major Op. 60 (1845 – 1846)

Franz Liszt (1811 – 1886)
Les jeux d'eaux à la Villa d'Este (1877)

Après une lecture du Dante

– from the cycle *Années de pèlerinage* (1837 – 1849)

Claude Debussy (1862 – 1918)
La plus que lente. Valse (1910)

L'isle joyeuse (1903 – 1904)

Najmladším z rodiny drevených dychových nástrojov je saxofón v kovovom šate, ktorý roku 1840 zostrojil a do života uviedol belgický vynálezca Adolphe Saxe. Zvukové i technické kvality nástroja, ktoré si vysoko cenil i sám Hector Berlioz, v orchestri po prvý raz využil J. G. Kastner (opera *Le dernier roi de Juda*). Po ňom nasledovali ďalší skladatelia, a tak saxofón môžeme nájsť v partitúrach Bizeta, Meyerbeera, Richarda Straussa, Hindemitha i Glazunova. Nový nástroj so svojím vibrovaným tónom a možnosťou bohatých nuáns timbru upútal pozornosť viacerých francúzskych skladateľov, medzi inými aj **Claudea Debussyho**, ktorý roku 1901 neodmietol ponuku Richarda J. Halla (prezidenta amatérského Bostonského orchestrálneho klubu a vynikajúceho hráča na saxofón) a skomponoval ***Rapsodie*** (Rapsódia) pre orchester a saxofón. Debussy nad dielom prerušovane pracoval v rokoch 1901 až 1911, kedy Hallovi odovzdal partitúru s venovaním: „*Skice Maurskej rapsódie pre orchester a sólo saxofón – pani. E. Hall s úctivým uznaním od Claudea Debussyho, 1901 – 1908.*“ Kompletná orchestrácia diela, podľa starostlivých zápisov Debussyho, bola ukončená Rogerom-Ducassom až po jeho smrti. Durandove vydanie z roku 1919 už čiastočne modifikovalo predhovor: „*Rapsódia pre orchester a saxofón* (1903), *pani Elise Hall, prezidentke Orchestrálneho klubu v Bostone.*“ Nová verzia po prvý raz zaznela 11. mája roku 1919. V *Rapsódii pre orchester a saxofón* sa prejavila Debussyho fascinácia španielskou krajinou a jej hudbou. Ako už samotné slovo „maurský“ v originálnom venovaní evokuje, rapsódia je inšpirovaná španielskym rytmom, melancholickým výrazom saxofónu a dychových nástrojov v orchestri, ako aj orientálnymi melodickými a inštrumentálnymi prvkami španielskej hudby. Tamburína a vojenský bubienok, rafinovane ukryté v partitúre, sú charakteristické pre arabskú i španielsku hudbu. Skladba sa rozpadá na dva diely – *Très modéré* a *Allegretto scherzando*, v ktorých dominujú ľahko improvizované témy. Saxofón, okrem sólových sekcií, je veľmi umne votkaný do farebnej štruktúry partitúry.

Na prelome storočia bolo v umeleckom ovzduší Paríža rušno. Okrem impresionistov

sa na parížskom hudobnom živote podieľal kontrapunktik Charles Koechlin, kráčajúci nezávislou cestou od všetkých umeleckých skupín a volajúci po návrate k Bachovmu odkazu a klasicky čistým formám. Neutíchal ani kult Wagnera, založený Vincentom d'Indym a o slovo sa hlásila tiež umelecká skupina mladých skladateľov, nesúca pomenovanie *Les Six*. Celkom osobitou cestou šiel Maurice Ravel i Jacques Ibert a napokon v hudbe doznieval aj francúzsky romantizmus predstavovaný najmä Gabrielom Faurém a Florentom Schmittom. Bohatá tvorba **Florenta Schmitta** (počas svojho života napísal viac než 130 diel všetkých žánrov okrem opery) býva označovaná rôznymi prívlastkami – od konzervatívnej cez neoromantickú až po revolučnú. Epická sila jeho hudby, spojená s vyjadrením dramaticky expresívnych a završene patetických emócií, je charakteristická energickým rytmom, tonálnou harmóniou a kultivovanou, čistou inštrumentáciou, spájajúcou sa s obdivom k impresionizmu, ktorý vzápätí sama potiera. Niet divu, že Schmitt, kráčajúci v šľapajách Césara Francka a anticipujúci Igora Stravinského, pravdepodobne ovplyvnil i obrazovosť a emotívnosť hudby Arthura Honeggera i Dariusa Milhauda. Povedané slovami Henryho Dutilleuxa: „(Schmitt) *navrátil Francúzskej škole dojem majestátnosti, ušľachtilosti a vznešenosti.*“ Florent Schmitt, ktorý sa hudbe venoval od mladíckych liet, študoval najskôr na lýceu v Nancy a od devätnástich rokov na parížskom konzervatóriu, kde sa stal žiakom Duboisa (harmónia), Gédalgeho (fúga), Masseneta a Faurého (kompozícia). Až v tridsiatich rokoch na piaty pokus získal svojím dielom *Semiramis* tzv. Rímsku cenu, ktorá sa spájala s cestou po Európe. Svoje skúsenosti a zážitky stvárnil v klavírných duách, publikovaných pod názvom *Feuillets de voyage* a *Reflets d'Allemagne*. Ťažiskom ranej tvorby Florenta Schmitta sa stali tri skladby, ktoré mu priniesli svetové renomé a uznanie – *Psalm XLVII* (1904), *Klavírne kvinteto* (ktoré začal komponovať v Ríme roku 1902, pokračoval v Drážďanoch roku 1904 a ktoré po svojom návrate do Francúzska ukončil roku 1908) a balet *La Tragédie de Salomé* (1907). Schmitt sa podobne ako jeho súpútnici veľmi živo zaujímal o orientálne umenie, ktoré

spoznal počas svojej cesty okolo Stredozemného mora a po Turecku. Náklonnosť k exotike sa čiastočne prejavila nielen v jeho hudobno-dramatickej tvorbe, ale i v pestrofarebnej partitúre ďalších orchestrálnych i variety komorných diel. K nim sa radí *Légende op. 66* (Legenda) pre violu a orchester z roku 1918, ktorá sa často na koncertných pódiah zjavuje najmä vo svojej rovnocennej verzii pre altsaxofón. Francúzsky skladateľ a enfant terrible umeleckého zoskupenia *Les Six* – **Francis Poulenc**, o ktorom Rémy Stricker napísal, že je „.... prísne intuitívny hudobník [...] spontánny melodista a milovník neobvyklého akordu v rámci najlepšej francúzskej tradície. Poulenc hľadá a má na zreteli len radosť z hudby, čo bol jeho jediný estetický ideál, čím sa prepracoval ku skutočnej impozantnosti“, bol podobne ako Schumann či Prokofiev vynikajúcim klaviristom a určitú dobu i koncertne vystupoval najmä s vlastnými klavírnymi skladbami. Poulenc sa venoval rôznym žánrom, najvýraznejšie však zasiahol do hudby komornej, v ktorej dominuje bohatý súpis klavírných diel a piesní. Významnými sú aj väčšie sonátové diela pre rôzne nástrojové zoskupenia, ktoré charakterizuje prehľadná forma, priezračná inštrumentácia a diatonický základ harmonického čítania ako hlavné prostriedky estetiky všedného života súčasného veľkomesta. *Sonáta pre hoby a klavír* z roku 1962 je poslednou zo série troch sonát pre dychové nástroje, ktoré Poulenc napísal v posledných rokoch svojho života. Dedikovaná je zosnulému priateľovi Sergejovi Prokofievovi. Zodpovedá tomu aj umiernená, pokojná úvodná elégia (*Élégie. Paisiblement*), ktorú strieda rozochvené a mierne nervózne scherzo (*Scherzo. Très animé*) so smutným melancholickým triom. Sonátu uzatvára dojemná časť s podtitulom – *Polutovanie (Deploration. Très calme)*, v ktorej sa skladateľ ľúči s priateľom i – s vlastným životom: je to posledné Poulencovo dokončené dielo. „Veľtok súdobej hudby“, ako **Darius Milhauda** nazval Antoine Goléa, bol nesmierne plodným skladateľom a ako prvý z umeleckého zoskupenia *Les Six* si získal aj medzinárodné uznanie. Milhaud na seba začal priťahovať pozornosť už v 20. rokoch 20. storočia, a to najmä svojimi polytonálnymi experimentmi.

Nespornou zaujímavosťou je, že tento skladateľ, neustále ponorený do hudby, bez zjavného tápania takmer okamžite našiel svoju najvlastnejšiu citovú oblasť, aj adekvátny štýl a súbor vyjadrovacích prostriedkov. „*Som Francúz, pôvodom z Provence, náboženstva židovského*“, charakterizoval sám seba. A mal pravdu – v týchto troch slovách tkvie zdroj jeho ľudského charakteru, ktorý sa odráža i v jeho hudbe. Darius Milhaud popri kompozícii a dirigovaní absolvoval na konzervatóriu aj hru na husliach. Tým sa stalo, že jeho umenie klaviristu bolo predsa len poznamenané amatérskym prístupom k čistej virtuozite. Nakoľko však na svojich koncertných cestách na americkom kontinente musel vystupovať aj ako klavirista, venoval klavíru niekoľko skladbičiek. Možno povedať, že svetovú slávu mu pomohli vybudovať predovšetkým dve klavírne diela (bez sprievodu orchestra), ktoré neskôr sám autor upravil do najrôznejších nástrojových kombinácií: *Saudades de Brazil op. 67b* (1920–1921) a *Scaramouche op. 165b* (1937). Názov „Scaramouche“ je odvodený od názvu Théâtre Scaramouche, ktoré viedol Henri Pascar a ktoré sa svojou produkciou zameriavalo na tvorbu pre deti. Pre toto divadlo napísal v máji 1937 Milhaud scénickú hudbu k adaptácii Moliérovej hry *Le médecin volant* (Lietajúci doktor) z pera Charlesa Vildraca. V tom istom lete na objednávku Parížskej medzinárodnej výstavy pripravil rad skladieb, medzi ktorými sa nachádzalo i dielo pre dva klavíry, napísané pre Marguerite Long a Milhaudovho priateľa – Marcella Meyera. Milhaud siahol po scénickej hudbe z Moliérovej adaptácie, z hudby ktorej vytvoril dve krajné časti (1. *Vif*, 3. *Brazileira*). Pre strednú časť (*Modéré*) zvolil tému zo scénickej hudby k dielu Julesa Supervilla *Bolivar* (1936). Zdanlivo jednoduchá práca nad suitou mu však nešla tak ľahko, ako si predstavoval. Ako sám neskôr poznamenal: „.... spôsobovalo mi to veľké problémy.“ Hlavný pôvab skladby spočíva v rytmickej vynaliezavosti a v zmyselnej elegancii dokonale vystihujúcej brazílsky charakter hudby. Suita v troch častiach končí oslnivou sambou (*Brazileira*), ktorá, ako samotný názov časti vypovedá, je oslavou Milhaudovho milovaného mesta.

Meno poľského romantického skladateľa **Fryderyka Chopina** sa viac než mená iných skladateľov – interpretov spája s jediným nástrojom – s klavírom. Liszt, Schumann, Skriabin, Rachmaninov i Prokofiev boli rovnako skvelými klavírnymi virtuózmi, ich skladateľský odkaz však zasiahol aj do sféry symfonickej, komornej a opernej. Chopin mimo niekoľkých, v kontexte jeho tvorby menej významných skladieb, nezanechal jedinu skladbu, v ktorej by klavír nezastával dominujúcu úlohu. „*V ohraničenosti sa ukáže majster*“, prehlásil J. W. Goethe a práve umenie vedieť sa obmedziť je jedným z najväčších meradiel dokonalosti a inteligencie Chopina. Jeho dielo zdá sa byť monolitom, jediným prúdom skladateľovho génia, v ktorom prekvapuje pohyb v úzkom, ale k najvyššej dokonalosti dovedenom kruhu klavírnej techniky. Chopinove pianistické novátorstvo pramenilo v technickom zdokonalení nástroja – s rozšírením klaviatúry a so zjemnením mechaniky, ktorá dovoľovala citlivú tónovú diferenciáciu, rýchle repetície a brilantnú pasážovú hru. Ako interpret Chopin nebol typom okázalého bravúrneho umelca, nezodpovedala tomu ani jeho telesná konštrukcia. Obecenstvu však učaril oduševneným prednesom, nedostižným legátom a najmä umením rubatovej hry. Chopin naučil tento, vo svojej podstate bicí nástroj, spievať, prenášajúc na jeho klaviatúru belcantovú kantilénu aj s bohatstvom melodických ozdôb talianskych operných skladateľov. Kým Liszt hľadal v klavíri orchester, Chopin hľadal v klavíri opäť len klavír, ale ako poznamenal markgróf de Custine: „.... to nie je klavír, to je duša, a to ešte aká duša!“ V skutočnosti Chopinova hudba sa neopierala len o klaviatúru, ale vyvierala z hĺbky jeho umeleckej osobnosti. *Barkarola Fis dur op. 60* (venovaná barónke Stockhausenovej), ktorú Chopin napísal v rokoch 1845–1846 a tlačou vydal v roku 1846, patrí k najsilnejším skladbám jeho posledného tvorivého obdobia. Na interpreta kladie veľké nároky, no umožňuje mu tiež uplatnenie jemných farebných registrov, čím klesní cestu hudbe impresionizmu. Je v nej zhmotnená Chopinova predstava Talianska so spevmi benátskych gondolierov, ktorých charakteristický melodický pohyb asocuje

dôverný a milostný dvojspev nad pravidelnou skupinou basových nôt. Osem dní pred revolúciou zahral chorobou zlomený Chopin *Barcarolu* na svojom poslednom parížskom koncerte (1848). Prítomný účastník zaznamenal, že Chopin záver skladby (kde predpísal forte) z posledných síl zahral celkom ticho, no s veľkou dávkou rafinovanosti. Po odchode z pódia zamdlel. K radu skladateľov – virtuózov sa zaradil aj **Franz Liszt**, dobývajúci európske pódia, salóny a ženské srdcia razanciou, nekompromisnou dynamikou svojej hry a svojich bravúrnych kompozícií. Technické dispozície vtedajších nástrojov často povolili pod týmto tlakom duševnej aj fyzickej energie. Liszt však vedel zaujať aj opojnou zvukovosťou, mysterióznymi farebnými valermi, za ktorými len šípime konkrétnosť línie a obrisy hudobných tvarov. Franz Liszt bol medzinárodným zjavom v pravom zmysle slova. „*Precestoval som nové zeme, nové krajiny, zhlíadal nové miesta*“, napísal Liszt v predhovore ku klavírnemu cyklu *Années de pèlerinage* (*Roky putovania*, 2. rok – *Taliansko*) S 161, „*miesta, zasvätené dejinám i poézii. Príroda a krajinná scenéria, historické situácie a príbehy zjavili sa mi v novom svetle, vo svojich súvislostiach a vzájomných vzťahoch. Obrazy vyvolali hlboké dojmy, ktoré majú ešte neurčitý vzhľad, neurčité vzťahy, ale celkom reálnu súvislosť, nevysvetliteľnú, ale určitú. Sú to mocné zážitky a vnemy, silné dojmy, ktoré možno vyjadriť v tónoch, nie však slovami alebo prostriedkami výtvarného umenia*.“ Každá skladba klavírneho cyklu z roku 1849 (tlačou vydaného roku 1858) je uvedená literárnym mottom, citátom historického hesla, veršom alebo žalmom v zmysle dopovedania skladateľovho zámeru. Siedma, posledná časť *Après une lecture du Dante*, fantasia quasi una sonata (1837–1849), známa ako *Danteho sonáta*, bola inšpirovaná čiastočne Božskou komédiou Alighieriho (ktorá bola tiež inšpiráciou Lisztovej *Danteho symfónie* z rokov 1855–1856) a čiastočne poémmou Victora Huga, z ktorej pochádza samotný názov. Klavírný cyklus *Roky putovania* zavŕšil štvrtý zošit (S 163), nesúci sa skôr v meditatívnom až melancholickom tóne. Oproti ostatným zošitom cyklu sa tu nenachádzajú priame odkazy na miesta či

regióny, hoci jednotlivé časti sú inšpirované talianskymi pamiatkami a pamätihodnosťami. Okrem šiestej časti *Marche funèbre* z roku 1867 pochádzajú všetky časti z posledného tvorivého obdobia Franza Liszta (1877–1882) a zverejnené boli roku 1883, tri roky pred smrťou skladateľa. Takmer všetky sú pomalého tempa a trúchlivej nálady, z ktorej živým tempom a jasnejšou atmosférou vybočuje len *Les jeune d'eaux à la Villa d'Este* (Vodotrysky vo vile d'Este) S 163. Malebné, impresionisticky ladené *Vodotrysky vo vile d'Este*, v ktorých dominujú rýchle pasáže a bohaté trilkypripomínajúce kaskády rinúcej sa vody či v slnku trblietajúce sa roztrieštené kvapky, ohúria opojnou zvukovosťou a farebnými valérmi, za ktorými možno len šípit konkrétnosť línie a obrysy hudobných tvarov. *Vodotrysky vo vile d'Este* – to je Liszt, poukazujúci už na symbolizmus hudobného impresionizmu Debussyho. Majstrom klavíra bol i francúzsky skladateľ **Claude Debussy**, ktorý dokonale poznal jeho možnosti a miloval jeho poéziu. „*Zabudnite na to, že je to kladivkový nástroj*,” radil svojim interpretom. Sám sa na pódiu prezentoval jemnou, tónovo a farebne diferencovanou hrou. Mal rád zamatový zvuk, miešal oba pedále, ostré obrysy zahaloval do vzdušnej a mäkkej neurčitosti. K Debussyho prvým skladbám pre klavír patria pôvabné *Arabesky*, melodicky zvodná *Malá suita* alla Léo Delibes, *Suite Bergamasque* s talianskym nádychom a typickou scénou mesačného svitu na jazere i *Masky* s charakteristickým rytmom tarantely. Všetko sú to skladby zmyslovo opojné, naivné a bezprostredné, „... pripomínajúce Griega, keby sa presťahoval k Stredozemnému moru, Saint-Saënsa, keby sa vyjadroval s väčšou nehou, a Masseneta, keby bol subtilnejší“ (Léon Vallas). Do prvého obdobia spadá aj *L'isle joyeuse* (Ostrov radosti) z roku 1903 – 1904. Dielo inšpirované obrazom francúzskeho barokového maliara Jeana Antoina Watteaua *Nalodenie na Kythère*, v ktorom autor

dokonale využíva zvuk vody ako prostriedok klavírnej techniky, zaujme milostnou melódiou v strednej časti i brilantným leskom v závere. O šesť rokov neskôr, v období medzi dvoma cyklami *Prelúdií*, venoval Debussy klavíru osamotenú a tak-trochu rozporuplnú skladbičku – valčík *Le plus que lente* L. 121 (1910). Jej vznik vraj bol inšpirovaný Claudelovou soškou s názvom *La Valse* sídliacej na ríme kozubu v Debussyho byte a stelesňujúcej (podľa slov sochára) „transformovaný rytmický pohyb v hmote“, pričom „človek nadobúda pocit, že sa môže valčíka dotknúť, že môže prežívať jeho podstatu v inom médiu“. Ráz skladby je z aspektu vrcholnej Debussyho tvorby mätúci, nakoľko svojím romantickým poňatím spadá skôr do raného tvorivého obdobia skladateľa: spôsobom štylizácie, melodikou a prístupnosťou sa od okolitých skladieb takmer zásadne odlišuje. Valčík, symbol dekadencie doby a pádu viedenského impéria, Debussyho fascinoval ani nie tak formou a hudobnou podstatou, ako svojimi sociálnymi a humánnymi dôsledkami. Podľa Paula Robertsa je valčík čistou „... energiou, pohybom a líniou, a jeho sila tkvie v schopnosti vzrušiť a pohltiť tanečníkov“. Valčík *Le plus que lente* sa približuje dobovému salónnemu tancu, dokonca koketuje s bežným vkusom poslucháča, ale z valčíkového priemeru sa vymaňuje noblesou prejavu a zvukovým čarom harmónie prezrádajúcim ruku majstra. Ironizujúci familiárny názov (v preklade *Valčík viac než pomalý*) je Debussyho reakciou na všadeprítomný valčík, ktorý doslova pohltil francúzske kaviarne, tanečné i meštiacke salóny. Rukopis skladateľ pravdepodobne odovzdal cigánskemu primášovi Leonimu, ktorého kapela úspešne vyhrávala populárne kusy v prestížnom parížskom hoteli Carlton. A hoci Debussy „zostúpil do ulice“, napriek tomu aj v tejto hudobnej pletke zostal skladateľom bohatej invencie a jemnej poézie klavírneho zvuku.

Alena Čierna

Alexandre DOISY

† (1980, Lyon) sa venuje hudbe od svojich šiestich rokov. Jeho technika, výraz a muzikálnosť veľmi skoro zaujali pozornosť aj odborníkov, čo ho priviedlo už vo veku 15 rokov k štúdiu na slávnom Conservatoire national supérieur de Musique. Po absolvovaní štúdia v vyznamenaním a získaní diplomu pokračoval vo svojom vzdelávaní aj v 2-ročnom postgraduálnom kurze, keď sa okrem hry na saxofóne venoval aj hre na klavíri a dirigovaniu. Je držiteľom mnohých cien z renomovaných medzinárodných interpretačných súťaží, medzi ktorými vynikajú najmä úspechy dosiahnuté na 2. medzinárodnej súťaži Adolpha Saxa v Dinante (Belgicko 1998 – 1. cena), získanie 2. ceny a Ceny publika na 50. ročníku jednej z najprestížnejších svetových súťaží ARD Mníchov (Nemecko 2001), ako aj prvej ceny na Medzinárodnej súťaži Jean-Marie Londreix v Bangkoku v roku 2008. Interpretačné umenie mladého saxofonistu si všimli a ocenili aj v európskych nadáciách Yamaha a Bank Populaires Group v roku 2001. Ako sólista pravidelne účinkuje s Mníchovským rozhlasovým orchestrom, so Symfonickým orchestrom MDR Lipsko, Petrohradským symfonickým orchestrom a Orchestre National de Lyon. Často sa objavuje na koncertnom pódiu v sprievode klavíra alebo v rôznych komorných formáciách, koncertovanie ho zaviedlo do väčšiny európskych krajín, Kanady, Japonska, Ruska a i. Niektoré jeho koncerty boli realizované napr. aj pre televíznu spoločnosť Arte alebo japonskú NHK.

Alexandre DOISY

† (b. 1980, Lyon) started his music education at the age of six. His technical skills, expressiveness and musicality quickly caught the attention of professionals. His talent led him to enter the Conservatoire national supérieur de Musique in Paris at age of 15, where he achieved the higher training level diploma with distinctions. He pursued his studies in the two-year-advanced cycle, while training the piano playing and conducting as well. He won several prizes at renown international music competitions, among them worth mentioning are: the 1st prize at the 2nd International Competition of Adolphe Sax in Dinant (Belgium, 1998), the 2nd prize (no 1st prize was awarded) and the Audience prize at the 50th International Competition of the ARD Munich (Germany, 2001), and the 1st prize at the 2nd International Competition of Jean-Marie Londreix in Bangkok in 2008. He was awarded the distinctions of Yamaha Music Foundation of Europe in 2000 and of the Banques Populaires Group Foundation in 2001. As a soloist, Alexandre Doisy regularly performs with the Munich Radio Orchestra, the Leipzig MDR Symphonieorchester, the Saint Petersburg Symphony Orchestra or the Orchestre National de Lyon. He has appeared frequently in recitals with piano or within chamber music ensembles in most of European countries, Canada, Japan, Russia, etc. Some of his concerts have been broadcasted, particularly for the Arte or NHK. Alexandre Doisy devotes a large part of his

Alexandre Doisy venuje veľkú časť svojej umeleckej aktivity interpretácii symfonického repertoáru spolupracujúc s mnohými renomovanými orchestrami najmä vo Francúzsku a Švajčiarsku, ako sú Orchestre de l'Opéra National de Paris, Ensemble InterContemporain, Orchestre National des Pays de la Loire a Orchestre de la Suisse Romande. Od roku 2006 pravidelne účinkuje na koncertoch a turné s orchestrami Orchestre National de Lyon a Orchestre de l'Opéra National de Lyon. Okrem koncertovania ako sólista, interpret komornej hudby a orchestrálny hráč, pôsobí aj pedagogicky, vyučuje hru na saxofóne na Národnom konzervatóriu regiónu Toulon. Vedie majstrovské kurzy v rôznych krajinách Európy a Japonsku.

artistic activity to symphonic repertoire with saxophone working with orchestras of international acclaim, such as the Orchestre de l'Opéra National de Paris, the Ensemble InterContemporain, the Orchestre National des Pays de la Loire and the Orchestre de la Suisse Romande. Since 2006, he has been regularly co-operated with the Orchestre National de Lyon and the Orchestre de l'Opéra National de Lyon joining their performances in Lyon and on their concert tours.

Besides his concert activities, he is engaged in saxophone teaching, currently at the Conservatoire National de Région of Toulon (France). He is also appointed for master class teaching in Europe and Japan.

Claudine SIMON

† (1979) začala v roku 2000 študovať na Conservatoire national supérieur de Musique v triede Jean-François Heissera a Marie-Josèphe Judeovej. O štyri roky neskôr získala čestné uznanie v klavírnej súťaži. Následne sa stretla s viacerými nadanými a vplyvnými klaviristami ako sú Maria Joao Pires, Vladimir Krainev, Jean-Claude Pennetier, Anne Queffelec, Tatiana Zelikman as well as Alain Planès, Giovanni Bellucci, Emile Naoumov, Jérôme Granjon, Bruno Rigutto a d'. Kariéru začala ako sólistka a komorná hráčka (predovšetkým s trion Estampe, ktoré založila roku 2003), pričom sa zúčastnila na mnohých významných podujatiach vo Francúzsku: Festival de la Roque d'anthéron, Moments musicaux de la Baule l'Hermitage, Rencontres artistiques de Bel-Air, festival de Tautavel, Festival d'Aix-en-Provence, Soirées musicales d'Arles, Opéra de Lyon, Cité de la Musique, Hôtel des Invalides, Opéra comique. Ako sólistka interpretovala viaceré z uznávaných diel, o. i. koncerty Mozarta, Beethovena, Liszta či Ravela. Záujem o iné druhy umenia umelkyňu priviedol aj ďalej od hudby, k súčasnému tancu, inštrumentálnemu divadlu, filmu či k improvizácii.

Claudine SIMON

† (b. 1979) in 2000 joined the Conservatoire national supérieur de Musique in Paris, in the class of Jean-François Heisser and Marie-Josèphe Jude. Four years later, she received honorable mention in the prix de piano. She then went in search, to meet some of the most talented and influential pianists, such as Maria Joao Pires, Vladimir Krainev, Jean-Claude Pennetier, Anne Queffelec, Tatiana Zelikman as well as Alain Planès, Giovanni Bellucci, Emile Naoumov, Jérôme Granjon, Bruno Rigutto... She begins as a soloist and a "chambriste" (mainly from the trio Estampe, which she founded in 2003) career, being involved in many of the main events in France: Festival de la Roque d'anthéron, Moments musicaux de la Baule l'Hermitage, Rencontres artistiques de Bel-Air, festival de Tautavel, festival d'Aix-en-Provence, soirées musicales d'Arles, Opéra de Lyon, Cité de la Musique, Hôtel des Invalides, Opéra comique. As a soloist with orchestras she performs some of the most respected and recognized masterpieces, a few of these being the Mozart, Beethoven, Liszt and Ravel concertos. More recently, her interest in other arts led her to explore other domains, domains further away from music such as contemporary dance, instrumental theatre, film, improvisation.

Evgeni BOZHANOV

† (1984, Ruse) sa začal venovať hre na klavíri ako šesťročný a vďaka výnimočnému talentu bol prijatý na špeciálnu školu pre mimoriadne nadané deti. Ako dvanásťročný interpretoval na svojom prvom verejnom vystúpení v rodnom meste jeden z Mozartových klavírných koncertov. V rokoch 1996 – 2010 študoval v Nemecku na Folkwang Hochschule für Musik und Tanz v Essene a na Robert Schumann Hochschule v Düsseldorfe u Borisa Blocha. V súčasnosti pokračuje v štúdiách pod vedením Georga Friedricha Schencka. Evgeni Bozhanov získal niekoľko významných ocenení na viacerých medzinárodných súťažiach, stal sa víťazom klavírnej súťaže Sviatoslava Richtera v Moskve (Rusko 2008), na súťaži Kráľovnej Alžbety v Bruseli v roku 2010 získal 2. cenu, bol finalistom klavírnej súťaže Van Cliburna vo Fort Worth v americkom Texase (2009). V roku 2010 sa zúčastnil na Medzinárodnej klavírnej súťaži Fryderyka Chopina vo Varšave, kde napriek pozícii favorita síce nezískal prvenstvo, no viedlo to k ostrej výmene názorov medzi odborníkmi i v poľskej tlači. Po jeho výkone na súťaži ho oslovili najvýznamnejší poľskí organizátori hudobných podujatí a zástupcovia orchestrov. Dostal pozvanie účinkovať na Chopinovom festivale vo Varšave v lete 2011, kde sa predstavil na otváracom koncerte festivalu v Chopinovom Koncerte č. 1, ako aj v samostatnom recitáli spojenom s realizáciou CD. Nahrávka s názvom mena skladateľa získala aj ocenenie „Preis der

Evgeni BOZHANOV

† (b. 1984, Rousse) began piano lessons at the age of six and thanks to his exceptional talent he was applied to attend a special school for gifted children. He made his public debut in his hometown when he was twelve, playing one of Mozart's piano concertos. Between 1996 and 2010, while Bozhanov's concert career was already growing, he went to study in Germany – at Folkwang Hochschule für Musik und Tanz in Essen and at Robert Schumann Hochschule in Düsseldorf where he studies with Boris Bloch. Currently he works under the leadership of Georg Friedrich Schenck. Evgeni Bozhanov has attained several prizes at numerous international competitions, among them worth mentioning are the Sviatoslav Richter in Moscow (1st prize in 2008), the Queen Elisabeth in Brussels (2nd prize in 2010) and he became finalist at the Van Cliburn in Fort Worth, Texas in 2009. Although he was one of the clear audience favourites at the Chopin International Piano Competition in Warsaw in October 2010, he was not awarded the top prize, which led to a controversial debate in the Polish press and spontaneous invitations from the major Polish concert promoters and orchestras. In summer 2011, he was invited to open the 7th International Chopin Festival in Warsaw with Chopin's 1st Piano Concerto and make a solo recital. There was made CD recording from this solo performance released under the title "Frederick Chopin" which was awarded the "Preis der Deutschen Schallplatten Kritik".

Deutschen Schallplatten Kritik".

Vrcholmi koncertnej sezóny 2010/2011 boli jeho hosťovania v Bruseli, Moskve, Petrohrade, turné po Japonsku so Chopinovým *Klavírnym koncertom č. 1* a Beethovenovým *Klavírnym koncertom č. 3*, v rámci cyklu Abu Dhabi Classics účinkoval s orchestrom Talianskeho rozhlasu a televízie Orchestra Nazionale della RAI, realizoval niekoľko sólových recitálov – na otváracom koncerte medzinárodného festivalu Sofijské hudobné týždne 2011, na festivaloch vo Francúzsku a Nemecku – Lille Piano Festival, La Roque d'Anthéron, Letný festival Bad Kissingen. Na jeseň 2011 účinkoval s Orchestra Nazionale della RAI Torino pod taktovkou Juraja Valčuha aj na Bratislavských hudobných slávnostiach. V rámci koncertnej sezóny 2011/2012 sa premiérovu predstavil na koncerte s Berlínskou filharmóniou, koncertoval v prestížnych koncertných sálach sveta ako viedenský Musikverein, londýnska Royal Festival Hall, Suntory Hall v Tokiu a Tonhalle Düsseldorf. Realizoval koncertné turné v Japonsku s Deutsche Sinfonie Orchester Berlin s dirigentom Yutakom Sadom a v Európe s Orchestra Nazionale della RAI Torino s Jurajom Valčuhom V tomto roku sa o. i. predstaví aj publiku v milánskej Società del Quartetto a na koncertných pódiumoch v Štokholme, Mníchove, Freiburgu a v Lahti. Na sólovom recitáli vystúpi aj v rámci 22. ročníka Stredoeurópskeho festivalu koncertného umenia v Žiline. Charizmatický mladý umelec udivuje svojím interpretačným majstrovstvom odborné i laické publikum všade, kde účinkuje. Jeden americký hudobný kritik o jeho hre napísal: „*Evgeni Bozhanov je schopný svojou interpretáciou vyjadriť viac tónových odtienkov pokiaľ ide o samotnú hudbu než väčšina klaviristov objaví po celý život, a všetko to vyznieva tak organicky...*“

The highlights of Evgeni Bozhanov in 2010/2011 season were his appearances on the concert stages in Brussels, Moscow and Sankt Petersburg, concert tour in Japan performing Beethoven's Third and Chopin's *First Concertos*. He took part in the third Abu Dhabi Classics season with the Orchestra Nazionale della RAI, opened the 2011 Sofia Festival with a solo recital, made recitals at the Lille Piano Festival, the Festival La Roque d'Anthéron as well as at the Bad Kissingen Summer Festival. In autumn 2011, Evgeni Bozhanov gave performance with the Orchestra Nazionale della RAI Torino under the baton of Juraj Valčuha within the Bratislava Music Festival.

In the current season 2011/2012, Evgeni Bozhanov has made his debuts collaborating and performing with Berlin Philharmonic, played in notable concert halls in cultural centres, such as at Vienna's Musikverein, at Tokyo's Suntory Hall, London's Royal Festival Hall and Tonhalle Düsseldorf. He has toured Japan with the Deutsche Sinfonie Orchester Berlin conducted by Yutaka Sado and Europe with the Orchestra Nazionale della RAI under the direction of Juraj Valčuha. His further debuts in 2012 include Milano (Società del Quartetto), Munich, Stockholm and Lahti.

The young charismatic artist captivates with his playing audiences whenever he goes. One of the American music critics wrote that “*Evgeni Bozhanov can produce more nuances of tone in a measure of music than most pianists find in a lifetime, but everything seems so organic.*”

Piatok, 20. apríla, 19.00 hod.

SYMFONICKÝ ORCHESTER SLOVENSKEHO
ROZHLASU (Slovenská republika)
Kevin GRIFFITHS, dirigent (Veľká Británia)
Loïc SCHNEIDER, flauta (Francúzsko)
Roman PATKOLÓ, kontrabas (Slovenská
republika)

Gioachino Rossini (1792 – 1868)
La scala di seta – predohra k opere (1812)

Joaquín Rodrigo (1901 - 1999)
Concierto pastoral pre flautu a orchester (1977)
Allegro
Adagio
Rondo
.....

Ottorino Respighi (1879 – 1936)
Gli uccelli (1928)

Nino Rota (1911 – 1979)
Divertimento concertante pre kontrabas
a orchester (1968 – 1973)
Allegro
Marcia
Aria
Finale

Friday, 20 April, 7 p. m.

SLOVAK RADIO SYMPHONY ORCHESTRA
(Slovak Republic)
Kevin GRIFFITHS, conductor (Great Britain)
Loïc SCHNEIDER, flute (France)
Roman PATKOLÓ, double bass (Slovak
Republic)

Gioachino Rossini (1792 – 1868)
La scala di seta – overture to the opera (1812)

Joaquín Rodrigo (1901 - 1999)
Concierto pastoral for flute and orchestra (1977)
Allegro
Adagio
Rondo
.....

Ottorino Respighi (1879 – 1936)
Gli uccelli (1928)

Nino Rota (1911 – 1979)
Divertimento concertante for double bass and
orchestra (1968 – 1973)
Allegro
Marcia
Aria
Finale

Mená skladateľov ako Gioachino Rossini, Ottorino Respighi, Nino Rota či Joaquín Rodrigo sú ako dobré marketingové značky, reprezentujúce len to najlepšie z tradícií talianskej či španielskej hudby. Aj po dvesto rokoch sa pri počúvaní predohier Gioachina Rossiniho (29. 2. 1792 – 13. 11. 1868) z jeho komických oper musíme čudovať, ako umne vedel maestro orchestrálne načrtnúť operný celok. Nečudo, veď detstvo prežil v kočovnej opernej spoločnosti. Bol zručným hráčom na husliach, vedel spievať, melodický dar mal po matke speváčke. Skomponoval asi 40 oper. V mladosti sa vybúril na žánri komickej opery. Z nich najčastejšie uvádzané sú *Barbier zo Sevilly*, *Talianka v Alžíri*, *Turek v Taliansku* a d. Premiére **Hodvábného rebrika** 1812 predchádzali r. 1811 vcelku úspešná komická opera *Šťastný podvod* (*L'inganno felice*) a *Podivné nedorozumenie* (*L'equivoco stravagante*). Operu *Hodvábný rebrik* (*La scala di seta*) napísal ako 20-ročný. Vznikla ako jednoaktovka na Foppovo libreto, podľa hry *L'échelle de soie* dramatika François-Antoinea-Eugéna de Planarda, ktorý zrejme použil už skôr napísané libreto *Gaveaux* z roku 1808, a od jej premiéry 9. 5. 1812 uplynie v máji 200 rokov. Príbeh sa odohráva v Benátkach na začiatku 19. storočia. Na hodvábnom rebriku sa šplhá každú noc zamilovaný Dorvil ku svojej tajnej manželke Giulii. Prekážkou ich stretnutí a spoločného života v láske je prísny vychovávateľ Dormont, ktorý svoju schovanku zaslúbil inému, Blansacovi. Talianski libretisti vedeli, ako veseloherne zamotať príbeh o láske. Preto Blansaca potajomky miluje Giuliiina sestra Lucilla. Na pozadí takéhto ľúbostného veseloherného príbehu, s komickými prekážkami, plného ukrývaných túžobných objatí, skomponoval Rossini komickú operu s črtami až opernej frašky. Bol povestným majstrom znázorňovania komických situácií v hudbe, takéto pasáže komponoval s neuveriteľnou ľahkosťou a noblesou. Postupne ako sa mladučky Rossini udomáčňoval v opernom svete, pochopili jeho generační rivali, že v ňom majú vážneho konkurenta. Vedel stvoriť rovnako dobre dojímavé lyrické scény, ako rozmarne temperamentné melódie neraz siahajúce na dno koloratúrnych rezerv sopránových primadon.

Majster bel canta a výrazných dramatických kontrastov sa však nezaprel ani predohrách a intermezzách. Vždy bol presvedčivý a toto dodávalo jeho dielam chytľavú obľúbenosť. Rossini je aj príkladom, ako včas (bohatý) skončiť kariéru. Poslednú operu napísal ako 37-ročný (*William Tell*) a potom sa už kompozičného pera prakticky nechytal až do smrti, žil iný život... Obdobie vlastnej slávy prežil Rossini v dostatku, bol známy svojím mecenášstvom, lebo podporoval mladých talianskych skladateľov, ale dožil sa aj revolty voči ním nastolenej nadvláde talianskej opery vo Francúzsku... Majster gitarovej literatúry, Španiel **Joaquín Rodrigo** žil takmer celé storočie (22. 11. 1901 – 6. 6. 1999). Na sklonku života dostal niekoľko významných ocenení. Jeho prínos pre rozvoj španielskej hudby a jej prenikanie na medzinárodnú scénu boli uznané udelením šľachtického stavu (1991). Už ako markíz Marqués de los Jardines de Aranjuez dostal Rodrigo roku 1996 prestížnu cenu Premios Principe de Asturias, čo je najvyššie španielske civilné vyznamenanie a 1998 mu Francúzsko udelilo Rád umenia a literatúry. V mladosti ako 24-ročný bol ocenený Španielskou orchestrálnou národnou cenou za dielo *Cinco piezas infantiles* (*Päť detských kusov*). Okrem štúdií v španielsku veľmi silné impulzy dostal počas rokov v Paríži, keď študoval u Paula Dukasa, potom u Mauricea Emmanuela a Andrého Pirra. Vzdelanie skladateľa doplnil aj muzikológiou, dokonca pôsobil ako profesor hudobnej histórie na katedre hudby (Fakulta filozofie a písomníctva na Univerzite Complutense) v Madride. Rodrigovu povest' vynaliezavého autora koncertantných diel podporuje rad kompozícií, ktoré venoval rôznym nástrojom. Je zvláštne, že aj keď on sám nikdy nebol dobrým gitaristom, gitarové ambície vedel majstrovsky pretaviť v skladbách pre milovaný nástroj; cítil jeho španielsku dušu a komponoval so znalosťou inštrumentu. Na jeho autorskom konte je niekoľko veľmi známych a obľúbených skladieb koncertantného typu. Samozrejme, že tam patria aj tie gitarové; Rodrigo po veľkom úspechu koncertu pre gitaru a orchester *Concierto de Aranjuez* (1939), dostal veľa ponúk na autorské dedikácie slávnym interpretom. Tak vznikli postupne *Fantasia para*

un gentilhomme (1954), *Concierto Andaluz* pre 4 gitary, *Caledonia Romera* pre gitarové kvarteto. Patrí tu aj *Concierto pastoral* pre flautu a orchester, ktoré inicioval svetoznámy flautista James Galway. Vo formách prezentujúcich sólový nástroj si Rodrigo zachoval typickú originalitu melodických línií, vedel odhadnúť výrazový potenciál flauty a jej koloristické prednosti. Možno práve táto predtucha dodáva všetkým Rodrigovým koncertantným dielam punc akurátneho druhu, s komunikatívnou symbiózou sólujúceho instrumentu a skvelého sprievodného orchestrálneho zvuku.

V talianskej hudbe z prelomu 19. a 20. storočia nie je problém nájsť orchestrálnych „maliarov“. Medzi tých najtypickejších by sme mohli zaradiť **Ottorina Respighiho**, ktorý mal obdivuhodných učiteľov a on sám bol ich príkladným žiakom. Narodil sa 9. 7. 1879 v Bologni, zomrel v Ríme 18. 4. 1936. Do tajomstiev hudby Respighiho zasvätili ešte v Bologni dvaja učители – Torchi a Martucci. Pomerne málo známou epizódou v živote skladateľa je jeho pôsobenie na pozícii huslistu v opernom orchestri v Petrohrade, kde súčasne aj študoval u Nikolaja Rimského Korsakova. Kto vie, ako bol v Rusku Korsakov uznávaný ako majster inštrumentácie (učil sa u neho aj Stravinskij), nečuduje sa, odkiaľ má Respighi tak profesionálne formovaný cit pre orchestrálne farby v oblasti inštrumentácie. Toto ruské obdobie zavŕšil Respighi následným objavovaním nemeckej precíznosti na štúdiách v Berlíne. Neskôr sa netajil obdivom ku Richardovi Straussovi, ďalšiemu veľmajstrovi inštrumentácie. Preto nečudo, že v Respighiho vytríbenom rukopise orchestrálnych prác nachádzame množstvo dokladov invenčnej, až poetickej vynaliezavosti v kombinatorike nástrojových farieb, sprevádzanej dôrazom na zvládnutie proporcií a zachovanie poriadku. V kontexte už uvedeného nikoho neprekvapí Respighiho magická partitúra suiteovej skladby s programovým názvom *Gli uccelli* (Vtáci) z roku 1927. Cinema-fantázia poslucháča v tomto prípade poľahky „dokomponuje“ obrazy, ilustratívne zvuky, ktoré oživujú v myslí film plný vtáčej koloristiky. V tomto diele skladateľ čerpal inšpiráciu z čembalových miniatúr imitujúcich spev rozličných vtákov, obľúbenej témy galantnej

doby, rokoka a manierizmu 17. – 18. storočia. K obzvlášť obľúbeným patrili slávik, ale popri ňom aj sliepočka či kukučka. Jednotlivé časti suity majú priznané predlohy v dobovej hudbe. *Prelúdium* (inšpirované Bernardom Pasquinim), *Holub* (Jakub di Gallot), *Sliepočka* (Jean Philippe Rameau), *Slávik* (anglický anonym) a *Kukučka* (Pasquini). Ak skladbu počujeme po častiach, vnímame najmä jej ilustratívnu zvukovosť. Ak sa rozhodneme pre celok, v pamäti nám ostane farbistá séria obrázkov s tanečnými prvkami ozvláštnenými iluzívnym štebotom operencov a celkovo radostný pocit z hudobného diania, ktoré nás vracia do detstva a rozprávok. Suita *Vtáci* sa dočkala autorovho baletného prepracovania. Balet *Vtáci* mal premiéru v Ríme 1934. Rok pred tým začal **Nino Rota** svoju spoluprácu s talianskymi filmármi. Keď „oscarový“ skladateľ oslavoval svoje okrúhle narodeniny koncertom, bola to slávnosť, ktorá sa týkala celého Talianska. V roku 2011 celý svet skladal hold „storočníci“ Nina Rotu. Fanúšikmi milovaný, obdivovaný, považovaný za najslávnejšieho talianskeho skladateľa filmovej hudby, talianskou hudobnou kritikou trochu zaznávaný, kvôli povestnej prístupnosti jeho klasickej tvorby. Nikdy ho nelákali avantgardné hnutia. Talianske filmy Felliniho, Zeffirelliho spoznáваме podľa jeho hudby, ale žiadali si ho nielen talianski režiséri – Bondarčuk, Coppola. Nino Rota začal písať pre film r. 1933 a skončil až v roku úmrtia. Federico Fellini sa o ňom vyjadril, že mal dar posvätné intuície, bol jednoduchý a občas až detsky naivný, mal citlivú dušu a svojim skladbám dodával zvláštny vnútorný jas. Z Rotovej multizánrovej hudobnej filmografie uvedieme najznámejšie tituly: *La strada*, *Cabiriine noci*, *Sladký život*, *Amarcord*, *Rocco a jeho bratia*, *8 ½*, *Skrutenie zlej ženy*, *Rómeo a Júlia*, *Satyricon*, *Waterloo*, *Casanova*, *Rím*, *Vojna a mier*, *Krstný otec*, *Skúška orchestra*, posledný film *Hurikán*. Felliniho film *Skúška orchestra* (1979) sa aj vďaka Rotovej filmovej hudbe stal precíznou ukážkou náročného mikrosвета profesionálnych hudobníkov, zároveň jedným z jeho labutích posledných diel majstra. Neuveriteľne pracovitý Nino Rota spolupracoval aj s televíziou a rozhlasom, ale venoval sa aj komponovaniu pre koncertné sály.

Aj Nino Rota sa narodil do muzikantskej rodiny 3. 12. 1911 v Ríme, zomrel 10. 4. 1979. Na jeho ceste za hudbou stáli viacerí hudobní pedagógovia – v Miláne to bol Orefice, v Ríme Pizzetti a Casella. Ako mladý stihol americké štipendium na Curtis Institut vo Philadelphii (1930), stal sa priateľom Artura Toscaniniho, spoznal počas pobytu v Amerike jazz, muzikál a jeho obzory sa rozšírili... Nino Rota sa venoval aj pedagogike, pôsobil v Tarante a Bari, kde od 1950 bol aj riaditeľom Konzervatória a charizmatickým mecenášom miestnej kultúry. Vedel komponovať presne na objednávku – podľa námetu, štýlu či žánru. Nezvyčajný dar melodickosti, podobne ako Rossini, aj Rota využil na niekoľko operných príbehov, známe sú napr. *La visita meravigliosa* (Podivná vizitácia) 1970; či z raného obdobia 1946 – *Slamený klobúk z Florencie* (*Il cappello di paglia di Firenze*). V žánri koncertantnej hudby vytvoril

celú sériu koncertov – pre klavír, harfu, lesný roh, pozaunu, fagot, violončelo, husle, kontrabas, ale napr. aj tzv. *Concerto soiré*, *Concerto Piccolo mondo antico* atď. *Divertimento Concertante per Contrabasso e Orchestra* (1968 – 1973) patrí ku vyhranenej skupine sláčikárskych koncertov, ktoré vynikajúcim spôsobom ťažia z talianskej tradície rozvoja koncertantného princípu – cez concertti grossi, až po sólistické avantúry. Treba vziať do úvahy aj výnimočnosť kontrabasu ako nástroja v úlohe sólistu a rutinu Rotovej filmárskej skúsenosti. Polyžánrová a polyštýlová invencia pri komponovaní pre najhlbší sláčikový nástroj, ako aj jeho nadanie písať pre sláčiky dobré melódie sú typické. Pod rukami hráča začne nástroj spievať sopránovým hlasom huslí, matným tónom violy, barytónovými líniami violončela i hrdinským basom robustného kontrabasu.

Melánia Puškášová

**Symfonický orchester
Slovenského rozhlasu**

† vznikol v roku 1929 ako prvé profesionálne hudobné teleso, ktoré slúžilo potrebám rozhlasového vysielania. Od začiatku svojej existencie mal orchester vo svojom programe silne zastúpenú pôvodnú slovenskú tvorbu, a preto aj prvá fáza jeho rozvoja je spojená s obdobím rozkvetu slovenskej hudobnej moderny v dielach Alexandra Moyzesa, Eugena Suchoňa, Jána Cíkera a ďalších. Spočiatku obsadením malý orchester postupne rozširoval počet hudobníkov a od roku 1942 začal uvádzať pravidelné verejné koncerty, naživo prenášané rozhlasom, o čo sa veľkou mierou zaslúžil vtedajší šéf hudobného vysielania Alexander Moyzes. Od roku 1943 do roku 1946 bol šéfdirigentom SOSR významný chorvátsky umelec Krešimir Baranović, pod ktorého taktovkou zaznamenal orchester výrazný umelecký rast. Jeho pokračovateľmi boli Ľudovít Rajter, Ladislav Slovák, Václav Jiráček, Otakar Trhlík, Bystrík Režucha a Ondrej Lenárd, ktorého úspešné koncerty a nahrávky v rokoch 1977 – 1990 pomohli orchestru etablovať sa ako medzinárodne uznávané teleso. Lenárdov nasledovník Róbert Stankovský pokračoval v tejto ceste, ktorú však po viacerých mimoriadne úspešných sezónach prerušila jeho predčasná smrť vo veku 36 rokov. Po Stankovskom sa ujal šéfdirigentskej úlohy Charles Olivieri-Munroe a v súčasnosti stojí na čele orchestra slovenský dirigent Mario Košík. Dôležitú úlohu v umeleckom dozrievaní orchestra mali významní hosťujúci dirigenti

**The Slovak Radio
Symphony Orchestra (SOSR)**

† was founded in 1929 as the first professional music ensemble in Slovakia serving the radio broadcast. From the very beginning SOSR focused on performing the original Slovak music production. Therefore, at the early stage of development it was closely connected to the bloom of Slovak musical modernism, namely in the works of Alexander Moyzes, Eugen Suchoň, Ján Cikker, and others. The number of orchestra members continually increased and since 1942 it started presenting regular public concerts. They also were broadcast live in radio, which was the merit of Alexander Moyzes, the head of the department of music. In the period 1943 – 1946 the notable Croatian artist Krešimir Baranović was the chief conductor of SOSR and under his baton the orchestra markedly grew up in its artistic qualities. His successors were Ľudovít Rajter, Ladislav Slovák, Václav Jiráček, Otakar Trhlík, Bystrík Režucha, and Ondrej Lenárd. Lenárd's successful concerts and recordings from 1977 – 1990 established the orchestra as an internationally recognized ensemble. Róbert Stankovský continued in Lenárd's efforts, but died after several extraordinary successful seasons at the age of 36. After Stankovský, Charles Olivieri-Munroe became the new chief conductor and nowadays Mario Košík is heading the orchestra. An important role in the artistic development of the orchestra was played by significant guest conductors such as Karel Ančerl, Václav Smetáček, Andrew Mogrelia, Tomáš Koutník, Niels Muus, Kirk

ako Karel Ančerl a Václav Smetáček, Andrew Mogrelia, Tomáš Koutník, Niels Muus, Kirk Trevor, Stanislav Macura a ďalší. Koncertná sieť slovenského rozhlasu, postavená v 80. rokoch, má svoje stále publikum. Verejné koncerty, ktoré sú priamo vysielané rozhlasom, a popularita CD nahrávok SOSR-u (predovšetkým na značkách Opus, Supraphon, Marco Polo, Naxos a Arte Nova) zabezpečili orchestru úspešné koncertné turné do Rakúska, Talianska, Nemecka, Holandska, Francúzska, Bulharska, Španielska, Japonska a na Maltu. V roku 2010 uskutočnil Symfonický orchester Slovenského rozhlasu úspešné koncertné turné v Japonsku. Orchester doteraz spolupracoval s takými významnými umelcami ako sú José Carreras, Peter Dvorský, Václav Hudeček, Sherill Milnes, Eva Marton, Franco Bonisolli, Ray Charles, Lisa Minelli a ďalší. Celkové zameranie dramaturgie SOSR je charakterizované preferovaním hudby obdobia romantizmu a 20. storočia.

Trevor, Stanislav Macura, and others. The Slovak Radio concert hall, built in the 1980s, has its permanent audience. Public concerts broadcast by radio and the popularity of SOSR's CDs (especially under the labels Opus, Supraphon, Marco Polo, Naxos, and Arte Nova) brought the orchestra to successful concert tours to Austria, Italy, Germany, the Netherlands, France, Bulgaria, Spain, and Malta. In 2010 the Slovak Radio Symphony Orchestra made a successful concert tour to Japan. So far, the orchestra has collaborated with a number of great artists such as José Carreras, Peter Dvorský, Václav Hudeček, Sherill Milnes, Eva Marton, Franco Bonisolli, Ray Charles, Lisa Minelli, and others. The overall dramaturgy of SOSR emphasizes the music of the Romantic era and of the 20th century.

Kevin GRIFFITHS

† (1978, Londýn) je v súčasnosti umeleckým riaditeľom a šéfdirigentom švajčiarskeho orchestra Collegium Musicum Basel. Ako zakladateľ a dirigent londýnskeho Steve Reich Ensemble získal za svoj prínos vo sfére súčasnej hudby medzinárodné uznanie. Súbor účinkuje na domácich i zahraničných pódioch a za svoje debutové CD pod značkou vydavateľstva CPO získal ocenenie Diapason d'Or. Ich druhé CD vyšlo v roku 2011 v EMI a tiež zaznamenalo pozitívne ohlasy. V roku 2010 Kevin Griffiths vyhral 2. miesto na Medzinárodnej súťaži Sira Georga Soltiho, vďaka čomu dostal možnosť v sezóne 2010/2011 pracovať s londýnskym orchestrom Age of Enlightenment. Počas jedného roka s týmto špičkovým orchestrom hrájúcim na dobových nástrojoch spolupracoval s Vladimirom Jurowským, Trevorom Pinnockom a Sirom Simonom Rattlom. Kevin Griffiths sa dostal k dirigovaniu po ukončení štúdia hry na husle u Adeliny Opreanovej, Igora Ozima a Giuliana Carmignola. Na jeho ďalší rozvoj mali tiež veľký vplyv štúdiá u Davida Zinmana a Colina Mettersa. U Zinmana absolvoval štipendium na Aspen Music Festival and School v rokoch 2004 a 2005, Metters bol jeho pedagógom v rámci postgraduálneho štúdia na Kráľovskej hudobnej akadémii v Londýne. Navštevoval tiež majstrovské kurzy u dirigentov ako Sir Colin Davis, Jorma Panula, Lothar Zagrosek, George Hurst and Yan Pascal Tortelier. V roku 2007 získal v národnej súťaži dvojročné

Kevin GRIFFITHS

† (b. 1978, London) has been appointed Artistic Director and Principal Conductor of the Collegium Musicum Basel. As founder and principal conductor of the London Steve Reich Ensemble, Griffiths has won international recognition for his commitment to contemporary music. The Ensemble performs at home and abroad and won the acclaimed Diapason d'Or award for its debut CD on the CPO label. Their second Disc recorded for EMI Classics was released in September 2011 and has already received positive reviews. Kevin Griffiths won the 2nd Prize at the International Sir Georg Solti Competition in 2010 and was attached to the Orchestra of the Age of Enlightenment in London thanks to the 'Melgaard Young Conductor' scheme for the Season 2010/11. During one year with this worldwide leading orchestra on period instruments, Kevin has worked with Vladimir Jurowski, Trevor Pinnock and Sir Simon Rattle. It was after completing his violin studies with Adelina Oprean, Igor Ozim and Giuliano Carmignola that Kevin Griffiths turned to conducting. His studies with David Zinman and Colin Metters had a major impact on his further development. Zinman awarded him a fellowship for the Aspen Music Festival and School in 2004 and 2005, while Metters taught him on the Postgraduate Conducting Course at the Royal Academy of Music. Kevin has also worked and participated in master classes with conductors such as Sir Colin Davis, Jorma Panula, Lothar

dirigentské štipendium Junior Fellow na Royal Northern College of Music v Manchestri. Počas tohto obdobia študoval u Sira Marka Eldera, Marka Shanahana a Clarka Rundella a tiež dirigoval viaceré operné produkcie ako napr. *Španielska hodinka* a *Dieta a čary* Mauricea Ravela či *Netopier* Johanna Straussa. Kevin Griffiths dirigoval mnohé orchestre, okrem iného Tonhalle-Orchester Zürich, Luzernský symfonický orchester, Bazilejský symfonický orchester, Züríšký komorný orchester, Musikkollegium Winterthur, Symfonický orchester Biel/Bienne, Frankfurt am Main Opera- und Museumorchester, Badische Staatskapelle Karlsruhe, Brandenburský štátny symfonický orchester, Anhaltská filharmónia Dessau, Göttingenský symfonický orchester, Orquesta Sinfonica de Navarra, Istanbulský štátny symfonický orchester, Juhonemecká filharmónia. Medzi umelcami, s ktorými spolupracoval, nechýbajú mená ako Sir James Galway, Isabelle van Keulen, Alexander Rudin, Ricardo Castro, Dimitri Ashkenazy, Ingulf Turban, Peter Bruns, Gavriel Lipkind a sólisti Berlínskej filharmónie Stefan Dohr, Wenzel Fuchs, Jonathan Kelly a Markus Weidmann. Kevin Griffiths dirigoval Purcellovu operu *Dido a Aeneas* na juhofrancúzskom festivale Musique Cordiale. Jeho predošle spolupráce s züríšskou Pocket Opera Company zahŕňali Offenbachovho *Modrofúza* a Sullivanových *Pirátoch z Penzance*. Uviedol svetové premiéry diel Rodolpha Schachera a Eleny Firsovej, ako aj britskú premiéru diela Stevena Mackeya. Venuje sa tiež sprístupňovaniu vážnej hudby deťom a mladým ľuďom. V tejto sezóne Kevin Griffiths spolupracuje so Severozápadonemeckou filharmóniou, Filharmóniou v Jene, Tonhalle-Orchester Zürich, Luzernským symfonickým orchestrom a Symfonickým orchestrom Slovenského rozhlasu. Dostal tiež opätovné pozvanie dirigovať orchester Badische Staatskapelle v rámci Händlových slávností.

Zagrosek, George Hurst and Yan Pascal Tortelier. In 2007, Kevin was awarded a hotly contested two-year post as Junior Fellow in Conducting at the Royal Northern College of Music. During this period he studied with Sir Mark Elder, Mark Shanahan and Clark Rundell and conducted opera productions including Ravel's double bill *L'heure espagnole* and *L'enfant et les sortilèges*, plus *Die Fledermaus* by Johann Strauss. Kevin has conducted numerous orchestras including the Zürich Tonhalle Orchestra, the Lucerne Symphony Orchestra, the Basel Symphony Orchestra, the Zürich Chamber Orchestra, the Musikkollegium Winterthur, the Symphony Orchestra Biel/Bienne, the Frankfurt am Main Opera und Museum Orchestra, the Badische Staatskapelle, the Brandenburg State Symphony Orchestra, the Anhaltische Philharmonie Dessau, the Göttingen Symphony Orchestra, the Orquesta Sinfonica de Navarra, the Istanbul State Symphony Orchestra, the Südwestdeutsche Philharmonie and the Orchestra of the Age of Enlightenment. Artists with whom Kevin Griffiths has worked include Sir James Galway, Isabelle van Keulen, Alexander Rudin, Ricardo Castro, Dimitri Ashkenazy, Ingulf Turban, Peter Bruns, Gavriel Lipkind and soloists of the Berlin Philharmonic (Stefan Dohr, Wenzel Fuchs, Jonathan Kelly, Markus Weidmann). Kevin has conducted Purcell's *Dido and Aeneas* at the Musique Cordiale Festival in southern France. Past performances with the Pocket Opera Company in Zürich included Offenbach's *Barbe-Bleue* and the *Pirates of Penzance* by Gilbert and Sullivan. Kevin has furthermore conducted the world premières of works by Rodolphe Schacher and Elena Firsova and has given the British première of a work by Steven Mackey. In addition, Kevin Griffiths is dedicated to making classical music accessible for children and young people. This season Kevin Griffiths will also be working with the Nordwestdeutsche Philharmonie, the Jenaer Philharmonie, the Tonhalle Orchestra Zurich, the Lucerne Symphony Orchestra and the Slovak Radio Symphony Orchestra. The Badische Staatskapelle has also re-invited him to conduct Opera at the "Händel Festspiele".

Loïc SCHNEIDER

† (1981, Strasbourg) študoval hru na flaute najskôr na hudobnej škole vo svojom rodnom meste postupne u Christine Turellierovej, Philippa Joliveta a Sandrine Françoisovej. Predtým ako začal študovať na Parížskom konzervatóriu v triede Sophie Cherrierovej a dostal sa tam s najlepším výsledkom spomedzi všetkých kandidátov, navštevoval regionálne konzervatórium v Paríži pod pedagogickým vedením Clauda Lefèbra. Štúdium absolvoval s vynikajúcimi výsledkami (Prvá cena) a ešte pred ich ukončením sa stal prvým flautistom orchestra National Orchestra de Lorraine v meste Metz. Na tomto poste pôsobil od roku 2004 do roku 2009. V tom istom roku sa stal prvým flautistom prestížneho švajčiarskeho orchestra Suisse de la Romande v Ženeve, menovaný do tejto pozície Marekom Janowským. Loïc Schneider je oslavovaný publikom aj v odbornej tlači, jeho interpretačné umenie bolo ocenené aj staršími kolegami - prominentnými umelcami na vysoko prestížnych medzinárodných súťažiach. Je laureátom medzinárodnej flautovej súťaže Jeana-Pierra Rampala v Paríži (2005), držiteľom 2. ceny z Medzinárodnej flautovej súťaže v Kobe (Japonsko 2009), víťazom medzinárodných flautových súťaží Aurèle-Nicolet v Pekingu (2006) a Maxence Larrieu v Nice (2007), avšak najcennejším je jeho posledné víťazstvo na Medzinárodnej súťaži ARD Mníchov, kde získal aj ďalšie dve špeciálne ceny vrátane Ceny publika,

Loïc SCHNEIDER

† (b. 1981, Strasbourg) studied playing the flute at the music school (CNR) of his native town with Christine Turellier, Philippe Jolivet and Sandrine François. He later continued in studies with Claude Lefèbre at the CNR of Paris before beginning, as the very first one nominated, at the Conservatoire National Supérieur de Musique de Paris in the class of Sophie Cherrier. Before his studies were completed, he had earned the first prize and obtained the position of the first solo flutist at the National Orchestra of Lorraine at Metz. He occupied this post from 2004 to 2009. He was then appointed the first solo flutist of the Swiss Romande Orchestra in Geneva by Maestro Marek Janowski. Applauded by the press and public, Loïc Schneider has also received the plebiscite of his most distinguished elders in international flute competitions of high prestige. Laureate of the Jean-Pierre Rampal Competition in Paris (2005) and the 2nd prize holder at the Kobe Competition (Japan, 2009), was awarded the first prizes at the Aurèle-Nicolet Competition in 2006 in Beijing, at the Maxence Larrieu Competition in Nice in 2007 and finally at the renowned ARD Munich Music Competition in 2010. In Munich, he was additionally acclaimed by the public, who awarded him an Audience Prize for the ease of his technique and the quality of his interpretation. This success has naturally launched his professional career performing both as

ktoré ocenilo jeho vynikajúcu techniku a kvalitu interpretácie.

Tento úspech prirodzene viedol k naštartovaniu jeho profesionálnej kariéry sólistu a interpreta komornej hudby v rôznych komorných zoskupeniach vo Francúzsku (napr. festivaloch Menton, Radio-France) a v zahraničí, predovšetkým v západnej Európe (Taliansko, Švajčiarsko, Nemecko) a v Ázii (Taiwan, Čína, Japonsko) interpretujúc repertoár siahajúci od baroka až po súčasnú hudbu.

Okrem záujmu a entuziazmu pre orchestrálny repertoár, Loïc Schneider je rovnako nadšený aj pre interpretáciu komornej hudby. Bola to práve jeho iniciatíva, ktorá ho v roku 2006 spolu so svojimi dvomi kolegami z orchestra National Orchestra de Lorraine viedla k založeniu komorného súboru variabilných proporcií pod názvom „Salon de Musique“. Táto variabilita zoskupenia im umožňuje vyhľadávať nové, niekedy aj náročnejšie, i keď nie menej zaujímavé diela a rozširovať repertoár.

V roku 2011 získal Loïc Schneider Hudobnú cenu mesta Osnabrück (Nemecko) a od roku 2011 je tento talentovaný hudobník podporovaný Nadáciou Suiss Global Artistic Foundation.

a soloist and in chamber ensembles in France (e.g. Menton Festival, Radio-France) and abroad especially in Western Europe (Italy, Switzerland, Germany) and Asia (Taiwan, China, Japan) in repertoires ranging from Baroque to contemporary.

Outside of his interest and enthusiasm for orchestral repertoire, Loïc Schneider is equally passionate about chamber music. It is in this vein that led him together with the two colleagues from the National Orchestra of Lorraine in 2006 to create the „Salon de Musique“, a chamber music ensemble of flexible proportions. This variability offers him the opportunity to explore sometimes more exacting but none the less palpitating repertoire.

In 2010, Loïc Schneider was honoured by the Music Award of Osnabrück (Germany). The Suiss Global Artistic Foundation supports him since 2011.

Roman PATKOLÓ

† (1982, Žilina) študoval na Konzervatóriu v Žiline u Jána Krigovského a Ruženy Šípkovej. Ako 15-ročný začal študovať na Hochschule für Musik und Theater v Mníchove u Klauza Trumpfa, na ktorej po úspešnom konkurze vo veku 24 rokov získal čestnú profesúru a začal vyučovať. Počas štúdia absolvoval prehrávky u významných osobností hudobného života, akými sú Anne-Sophie Mutter, Sir André Previn, Ana Chumachenko, Gidon Kremer, James Levine, Zubin Mehta, Daniel Barenboim a Krzysztof Penderecki. V roku 2004 vyhral konkurz na post sólového kontrabasistu London Symphony Orchestra, od roku 2005 pôsobí ako zástupca vedúceho skupiny kontrabasov v Orchestri Züríškejskej opery, v roku 2009 nastúpil na Hochschule für Musik vo švajčiarskom Bazileji, kde vyučuje doteraz a zároveň je mentorom i lektorom rozličných kurzov v Európe, Amerike a v Ázii. Za svoje aktivity získal početné ceny a vyznamenania, ku ktorým patria o. i. 1. miesto na súťaži študentov konzervatórií v Bratislave, 1. miesto na medzinárodnej súťaži ISB (Iowa City, USA), 1. miesto na Medzinárodnej súťaži J. M. Spergera (Nemecko), Cena DaaD (Mníchov, Nemecko), Európska cena kultúry (Berlín, Nemecko), Plaketa J. S. Bacha (Nemecko), Európska cena komornej hudby (Luzern, Švajčiarsko), Fürstenberg Classics Prize (Donauesschingen, Nemecko), City of Toronto International Glenn Gould Protege Prize (Kanada)

Roman PATKOLÓ

† (1982, Žilina) studied at the Conservatory of Žilina with Ján Krigovský and Ružena Šípková. At the age of 15 started to study at the University of Music in Munich, Germany under Klaus Trumpf, where became a professor and started to teach. During his studies absolbed auditions with renowned personalities of music as Anne-Sophie Mutter, Sir André Previn, Ana Chumachenko, Gidon Kremer, James Levine, Zubin Mehta, Daniel Barenboim a Krzysztof Penderecki. In 2004 succeeded in an audition for the post of solo bassist of the London Symphony Orchestra, since 2005 works as co-principal bassist with the Zürich Opera Orchestra and since 2009 became a professor at the University of Music in Basel, Switzerland. For his musical activities has been often awarded: 1st prize at the national conservatoire competition in Bratislava; 1st prize at the international ISB competition (Iowa-City, USA), 1st prize at the international J. M. Sperger competition (Germany), DAAD-Prize (Munich, Germany), European Culture Prize (Berlin, Germany), European Quartet-Prize (Luzern, Switzerland), Fürstenberg – Classics Prize (Germany), City of Toronto International Glenn Gould Protege Prize (by the recommendation of Sir André Prévin), Aida Stucki Prize (New York, USA). As a soloist Roman Patkoló performed in Europe, Asia and USA, with orchestras such as German Symphony Orchestra Berlin, Camerata Moscow, Munich Chamber Orchestra, St. Petersburg

– na základe odporúčania A. Previna, Aida Stucki Prize (New York, USA). Ako sólista účinkoval Roman Patkoló v Európe, Ázii i v USA s orchestrami ako Deutsches Symphonie Orchester Berlin, Moskovská Camerata, National Symphony Orchestra Washington, Münchener Kammerorchester, SWR – Radiosinfonieorchester Stuttgart, Boston Symphony Orchestra, London Symphony Orchestra, Virtuosi di Kuhmo a i. Predstavil sa v koncertných sálach ako Carnegie Hall, Berlínska filharmónia, Herkulesaal v Mníchove, Musikverein, Boston Symphony Hall, Kennedy Center, Barbican Center, Every Fisher Hall a d. Roman Patkoló vystupoval na významných medzinárodných festivaloch, o. i. Lucerne Festival, Musical Olympus, Stredoeurópsky festival koncertného umenia v Žiline, Rheingau Festival, Schleswig-Holstein Festival, Mecklenburg Vorpommern Festival, Verbier Festival (komorný program s huslíčkou Sarah Changovou, violistkou Nobuko Imaiovou a i.), ako aj v rozličných hudobných reláciách televíznych staníc Arte, HR, BR, ST, ARD, ZDF (duo s Maximom Vengerovom). Významným je jeho účinkovanie s huslíčkou A. S. Mutterovou, na ktorej podnet Krzysztof Penderecki, Sir André Previn, Wolfgang Rihm a Sebastian Currier skomponovali pre túto dvojicu skladby pre husle a kontrabas. Roman Patkoló hrá na nástroji Niccola Gagliana z roku 1725, ktorý predtým patril slávnemu dirigentovi a kontrabasistovi S. Kusevickému. Nástroj mu zabezpečila nadácia A. S. Mutterovej a Sir André Previn.

Hermitage, Theatre Orchestra, Boston Symphony Orchestra, London Symphony Orchestra, National Symphony Orchestra Washington, Virtuosi di Kuhmo, SWR – Radio Symphony Orchestra Stuttgart etc., in concert halls as Carnegie Hall, Berlin Philharmonic, Herkulesaal Munich, Musikverein, Boston Symphony Hall, Stadtcasino Basel, Kennedy Center, Barbican Center, Every Fisher Hall etc., and within festivals such as Schleswig Holstein Festival, Musical Olympus Festival, Lucerne Festival, Middleeurope Festival, Rheingau Festival, Ipalpiti Festival etc., as well as in the TV music programmes from BR, HR, TZ, Arte, ZDF (duo with Maxim Vengerov). The circle of Friends Anne-Sophie Mutter Foundation is trying to extend the limited original repertory for double-bass and for this purpose awards first performance commissions to prominent contemporary composers such as Sir Andre Previn, Krzysztof Penderecki, Wolfgang Rihm and Sebastian Currier. Roman Patkoló plays the Niccolo Gagliano double bass from 1725, which belonged to the famous conductor and bassist S. Koussevitzky. The instrument provided for him the Anne-Sophie Mutter Foundation and Sir André Previn.

Sobota, 21. apríla, 19.00 hod.

ZÁVEREČNÝ KONCERT

JANÁČKOVA FILHARMÓNIA OSTRAVA
(Česká republika)

Michał DWORZYŃSKI, dirigent (Poľsko)

Irvin VENYŠ, klarinet (Česká republika)

Nikita BORISOGLEBSKIJ, husle (Rusko)

Aaron Copland (1900 – 1990)

Koncert pre klarinet, sláčikový orchester, harfu a klavír (1947 – 1948)

Slowly and expressively. Cadenza

Rather fast

Ludwig van Beethoven (1770 – 1827)

Koncert pre husle a orchester

D dur op. 61 (1806)

Allegro ma non troppo

Larghetto

Rondo. Allegro

*****

Ralph Vaughan Williams (1872 – 1958)

Fantázia na tému Thomasa Tallisa (1910)

Wojciech Kilar (1932)

Orawa (1986)

– k 80. výročiu narodenia autora

Saturday, 21. apríla, 7 p. m.

CLOSING CONCERT

JANÁČEK PHILHARMONIC ORCHESTRA
OSTRAVA (Czech Republic)

Michał DWORZYŃSKI, conductor (Poland)

Irvin VENYŠ, clarinet (Czech Republic)

Nikita BORISO-GLEBSKY, violin (Russia)

Aaron Copland (1900 – 1990)

Concerto for Clarinet, String Orchestra, Harp and Piano (1947 – 1948)

Slowly and expressively. Cadenza

Rather fast

Ludwig van Beethoven (1770 – 1827)

Concerto for Violin and Orchestra in D major

Op. 61 (1806)

Allegro ma non troppo

Larghetto

Rondo. Allegro

*****

Ralph Vaughan Williams (1872 – 1958)

Fantasia on a Theme by Thomas Tallis (1910)

Wojciech Kilar (1932)

Orawa (1986)

– to the 80th anniversary of the composer's birth

Americký skladateľ, dirigent a klavirista Aaron Copland bol najmladším z piatich detí Harrisa a Sarah Coplandovcov, litovských židovských emigrantov, ktorí vlastnili obchodný dom v Brooklyne. Do trinástich rokov sa hudbe vôbec nevenoval, ale písal krátke hry. Napriek tomu sa namiesto lekárskeho štúdia zapísal na hudobnú teóriu a kompozíciu k Rubinovi Goldmarkovi a na hru na klavíri k Viktorovi Wittgensteinovi a Clarence Adlerovej. V roku 1921 odišiel do Paríža, kde študoval u Ricarda Viňesa a Nadji Boulangerovej, a súčasne si osvojoval európsku hudobnú kultúru. Obdivne vzhliadal nielen k Stravinskému, Milhaudovi, Faurému či Mahlerovi, ale aj k ďalším skladateľom (napríklad k Andrému Gideovi). S avantgardnými tendenciami európskych hudobných centier bol tak spätý aj po návrate do USA roku 1924. V ranej etape ho ovplyvnila hudba Skriabina, Debussyho a Ravela, no záujem o adaptáciu jazzovej techniky, ľudové či populárne prvky v hudbe ho priviedli k profilácii vlastného hudobného prejavu. Charakteristickými znakmi Coplandovho rukopisu sú synkopické rytmy, príznačné sóla pre trúbku a široko rozložené akordy sláčikových nástrojov. K tomuto štýlu dospel Copland postupným procesom zjednodušovania hudobnej reči. Jeho ideálom bolo zjednotiť priemyselnú Ameriku s tvorivým umením a americká verejnosť jeho diela už od začiatku prijímala s prekvapujúcim ohlasom. Platí to o Koncerte pre klavír a orchester (1926), ktorý sám označuje za „symfonický jazz“ a poznamenáva, že „sa v ňom pokúšal o nastolenie typicky amerických možností a uplatňoval prvky, ktoré prevládajú v americkom živote“. Svedčia o tom i jeho najpopulárnejšie skladby El salón México, Ródeo a najmä balet Apalačská jar, kde zámerne používa ľudové i populárne prvky, ako napríklad slávnú melódiu náboženskej sekty Shakerov. Počas ciest po Latinskej Amerike začal na objednávku svetoznámeho klarinetistu Bennyho Goodmanovi komponovať Koncert pre klarinet a orchester (1947), ktorý skompletizoval až počas pobytu v Tanglewoode o rok neskôr. Skladbu Copland písal pod vplyvom viacerých inšpiračných zdrojov – prvú časť determinovala brazílska ľudová hudba, kým druhá časť

vychádza z interpretačného štýlu a prejavu Bennyho Goodmanovi. Obe sú spojené dlhšou kadenciou sólistu. Širokodychú meditatívnu rapsodickú atmosféru prvej časti vystrieda v druhej časti živý melodický a rytmický hudobný materiál, inšpirovaný jazzom – Copland tu jazzové prvky vystupňuje hrou v tzv. „slap-string“ štýle. Premiéra zaznela 6. novembra 1950 v interpretácii Bennyho Goodmanovi a NBC Symphony Orchestra. Počiatkové ohlasy neboli veľmi priaznivé. Podstatne lepšie koncert prijala publikum nasledujúci rok po premiére v podobe hudobného podkladu k baletu The Pied Piper choreografa Jeromeho Robbinsa. Písal sa rok 1770, keď sa v Bonne narodil Ludwig van Beethoven, ktorý v klasickej hudbe urobil revolúciu, narúšajúc všetky dovtedy platné pravidlá. Jeho vplyvu neušiel snáď žiaden zo známych autorov nasledujúcich generácií, vrátane tých, čo ho nemali príliš v láske. Detstvo geniálneho skladateľa sa nevyvíjalo sľubne – tyrania otca, budiaceho malého Ludwiga zo sna a vtĺkajúceho do jeho hlavy lekcie z hudby, pokračovala, kým chlapec neprejavil výraznejší talent. Vtedy sa ho ujal skladateľ Christian Gottlob Neefe, pod vedením ktorého sa rýchlo prejavili výraznejšie pokroky a desaťročný Ludwig vo významnom lipskom katalógu hrdó čítal svoje meno „Louis van Beethoven“. Ani následné roky, poznačené smrťou matky a prehlbujúcim sa opilstvom otca, mu neprinesli veľa útechy. Po odchode otca roku 1792, za ktorým nikto nepociťoval smútok, sa Ludwig v novembri rozhodol navždy opustiť Bonn a odišiel do Viedne. Prvé týždne neboli jednoduché – koncertné príležitosti neprichádzali, očakávania sa nenaplnili. Hoci skladby akoby sypal z rukáva, uznanie si získal viac ako interpret – vystupoval vo Viedni, ale aj v Berlíne, Prahe a ďalších významných centrách. Krátkodobý úspech klavírneho virtuóza však rýchlo vystriedalo utrpenie. Postupujúca hluchota spôsobila, že Beethoven sa čoraz viac uzatváral do seba, skrývajúc pred ostatnými svoj neuh, ku ktorému sa pridružili nové ťažkosti. Láska, vášeň, bôľ i nezlomná vôľa, hrdosť a skľúčenosť si podávali v jeho živote kľučku. V jeho skladbách sa popri nežnej lyrike ozývajú tóny spurné i heroické,

predchnuté myšlienkou boja za nezávislosť. V tomto období – v susedstve Štvrtej symfónie B dur op. 60, troch Sláčikových kvartet op. 59 a Koncertu pre klavír a orchester G dur op. 58 – vznikol Koncert pre husle a orchester D dur op. 61 venovaný Stephanovi von Breuningovi. Recenzia viedenskej premiéry, ktorá sa konala 23. decembra 1806 v podaní Franza Clementa (koncertného majstra Theater an der Wien), nebola lichotivá: odborníci priznali koncertu síce „veľa krásy“, vzápätí však dodali, že „... celok nie je sklbený a že niektoré opakovania na niektorých miestach môžu byť nudné“. Odmietavý postoj si Beethoven v podstate zavinil aj sám – partitúru koncertu prepracovával tak dlho, že Franz Clement musel svoj part hrať z listu. Tento hudobný triptych, prinášajúci dokonalú rovnováhu medzi koncertným a symfonickým štýlom, zaujíma popredné miesto v husľovej koncertnej literatúre. Husľový part, postavený skôr spevne ako virtuózne, sa napriek svojej samostatnosti s orchestrom spája v organický celok. Na rozdiel od koncertov klavírných, necháva skladateľ v prvej časti (Allegro ma non troppo) exponovať tematický materiál najskôr v orchestri a sólový nástroj sa nepozorovane pripája, aby prebral hlavnú myšlienku. V následnom hudobnom procese sa husle rozospievajú v kantiléne, stupňovanej ornamentálnymi vsuvkami. Pôsobivé je uvedenie druhej témy v sólovom parte huslí po kadencii a ukončenie celej časti vo vzrušenom pátose v súlade s celkovou atmosférou. Lyrickú náladu umocní druhá časť (Larghetto), ktorá sa svojou závažnosťou rovná najhlbším Beethovenovým meditáciám. Záverečné Rondo prináša živú a údernú tému, ženúcu sa prudko vpred, pričom refrén zvyčajne preberá celý orchester. Rondo je najvirtuóznejšou a technicky náročnou časťou. Virtuozita tu však, podobne ako v iných Beethovenových koncertných skladbách, slúži výlučne zdôrazneniu živého charakteru poetickej hudobnej myšlienky.

O Anglicku sa neprávom hovorí, že je krajinou bez hudby. Zabúda sa, že hudba v Anglicku bola odnepamätí žánrovo pestrá, hoci anglický duch sa vždy radšej vyjadroval slovom než hudbou či farbami. Možno preto sláva Henryho Purcella bledne popri veľkoleposti Williama

Shakespeara. Neskôr anglická národná hudba pohlásila a až na prelome 19. a 20. storočia anglická hudobná tvorivosť povstala oživená domácimi tradíciami. Edward Elgar, Gustav Holst, Arthur Bliss i Ralph Vaughan Williams, všetci ovplyvnení neskorým impresionizmom, komponovali diela vychádzajúce z anglickej melodiky a zodpovedajúce anglickému národnému charakteru. Hudobný odkaz anglického skladateľa Ralpha Vaughana Williama je bohatý a žánrovo pestrý. Jeho orchestrálne, koncertné, operné i zborové diela vrátane piesňovej tvorby vychádzajú z tradícií anglickej ľudovej hudby, absorbujúc i odkazy európskej hudby. Napriek tomu, že Vaughan Williams v útlom detstve stratil otca, nikdy nepocítil finančnú núdzu. Vďaka príbuzenstvu matky s Charlesom Darwinom a vychýrenej wedgwoodskej keramike, mohol študovať históriu a hudbu v Cambridgi a neskôr pod pedagogickým vedením Parryho, Wooda a Stanforda na Royal College of Music v Londýne. Pokračoval v Berlíne u Maxa Brucha a hoci bol o tri roky starší než Maurice Ravel, niekoľko rokov študoval i pod jeho vedením. Roku 1906 pracoval ako editor mimoriadne rozšíreného Anglického kancionálu. Hoci pôvodne váhal na prijatím ponuky editovať kancionál s odôvodnením, že nebude mať čas na vlastnú tvorbu, práve ponor do melódii alžbetinského veku mal na ňu blahodarný vplyv. Vaughan Williams rozvíjal kompozičný štýl, založený na poznaní charakteristických štruktúr anglickej ľudovej a hymnickej hudby a možno povedať, že takmer celá jeho tvorba patrí k neoromantickej tradícii obohatenej a zmenenej prvkami ľudovej hudby, anglickej hudby 16. storočia a francúzskeho impresionizmu.

Roku 1910 Vaughan Williams inšpirovaný hymnom Thomasa Tallisa skomponoval známu Fantáziu na tému Thomasa Tallisa (uvádzanú tiež ako Tallisova fantázia). S Tallisovým hymnom na text žalmu 2:1–2 Why fum'th in fight the Gentiles spíte (Prečo sa búria pohania), ktorý bol súčasťou Žaltára anglikánskeho arcibiskupa z Canterbury Mathewa Parkera (1567), sa zoznámil počas editorskej práce nad kancionálom. V kancionáli melódiu tohto tretieho Tallisovho hymnu vo frygickom móde upravil pre hymnus Josepha

Addisona When Rising from the Bed of Death (č. 92 v anglických kancionáloch). Fantázia na tému Thomasa Tallisa je písaná pre rozšírený sláčikový orchester, ktorý však skladateľ delí na tri časti: orchester I (plné obsadenie sláčikového orchestra), orchester II (malá skupina zložená z 9 hráčov) a sláčikové kvarteto. Úplná Tallisova téma sa počas skladby ozve celkom trikrát, no jej fragmenty a ich variácie sú základným prídavom kontrapunktického priebehu skladby. Zvláštnu atmosféru dotvárajú antifonálne efekty orchestra podporené modálnou tonalitou, ktorá skladateľovi umožnila väčšiu harmonickú voľnosť. V premiére skladba zaznela na zborovom festivale Three Choirs 6. septembra 1910 v Gloucesterskej katedrále spolu s oratóriom Edwarda Elgara Gerontiov sen (neskôr sa skladateľ k dielu ešte dva razy vrátil a v rokoch 1913 a 1919 ho podrobil revízií). Snáď práve dôraz na oratórium spôsobil chladnejšie prijatie diela, ktoré si v roku 2009 vydobylo tretie miesto v rebríčku popularity vo vysielaní anglickej rozhlasovej stanice Classic FM. Poľskí skladatelia, označovaní ako poľská skladateľská škola (tento pojem začiatkom 60. rokov 20. storočia zaviedli najmä nemeckí muzikológovia), svojou emocionálnou výrazovosťou priniesli do svetového hudobného vývoja 20. storočia výrazné inšpiratívne podnety. Podmienky pre zrod poľskej skladateľskej školy boli dané uvoľnenou spoločenskou situáciou, prejavujúcou sa po Stalinovej smrti zavrnutím kultu osobnosti a v kultúrnej sfére odmietaním dogiem socialistického realizmu. Hoci sa mladí skladatelia už v povojnových rokoch snažili vyrovnat' s novovznikajúcimi kompozičnými technikami, až rok 1956 a vznik medzinárodného festivalu súčasnej hudby Varšavská jeseň im umožnili urobiť rozhodujúci krok vpred. K menám ako Lutosławski, Penderecki, Szalonek, Schaeffer či Górecki sa pridali Wojciech Kilar, ktorého skladateľské začiatky sa niesli v znamení veľkolepého nástupu. Kilarove rané partitúry zaujali výbušnou energiou, impozantnou vitalitou a spontaneitou zvuku. Rodák z Ľvova študoval hru na klavíri a kompozíciu u Bolesława Woytowicza na Štátní vysokej hudobnej škole (teraz Akadémii umení) v Katoviciach. Počas postgraduálneho štúdia sa roku 1957

zúčastnil na medzinárodných Prázdninových kurzoch pre novú hudbu v Darmstadte. Na základe štipendia francúzskej vlády pokračoval v štúdiách v triede Nadji Boulangerovej v Paríži, ktorý sa stal jeho druhým domovom. Až do roku 1974, keď skomponoval symfonickú poému Krzesany (jedno z jeho najznámejších diel), bol Kilar považovaný za vedúcu osobnosť poľskej hudobnej avantgardy. Zaslúžila sa o to z hľadiska formy a zvuku ultramoderne riešená kompozícia Riff 62, symbol rebélie proti tradícii a manifest progresu, ktorá bola v rámci Varšavskej jesene uvedená s mimoriadnou odozvou. Nasledovali ďalšie diela – Generique (1963), Diphtongos (1964). Fascinovaný možnosťami minimalizmu Kilar skomponoval Upstairs – Downstairs (1971) a Prelude and Carol (1972), v súvislosti s ktorými sa nechal citovať, že objavil kameň mudrcov, pretože „... nič nikdy nebolo krajšie ako osamotený zvuk alebo harmónia, ktorá pretrvala večnosť [...] nie ako hra so sonátovými allegami, fúgami a harmóniami“. Následná kompozícia Krzesany, v ktorej sa Kilar kategoricky odvrátil od avantgardne orientovaných kompozičných smerov, vzbudila roku 1974 opäť mimoriadny rozruch, a to najmä v radoch odbornej verejnosti. Dnes sa neoromanticky ladená symfonická poéma Kościelec 1909 (1976), napísaná na pamiatku Mieczysława Karłowicza (ktorý vo veku 33 rokov tragicky zahynul v lavíne na Kościelci), Siwa mgla pre barytón a orchester (1979) a Orawa pre sláčikový orchester (1986), v ktorých s neporovnateľnou sugesciou prezentuje „duchovnú esenciu“ slovensko-poľského pohraničia, maľujúc hudobný obraz krás horskej prírody v zrkadle ľudskej duše. Hudobná poetika týchto skladieb, ktorú už Kilar neopustil, vychádza z oprostenia výrazových prostriedkov a implantovania intonácií poľskej ľudovej hudby do exponovaných, emotívne sfarbených melódií, pre ktoré sa bohaté zvukové prádvo stáva len akýmsi pozadím.

Alena Čierna

Janáčkova filharmonie Ostrava

† sa za krátky čas od vzniku roku 1954 zaradila k popredným orchestrom. Od prvého zahraničného turné v roku 1958 navštívila opakovane takmer celú Európu, USA, Japonsko, Juhokórejskú republiku, Taiwan a v roku 2006 Austráliu. V januári a februári 2009 absolvoval orchestr tiež s podporou Ostravy úspešné turné po USA s 19 koncertmi v 19 mestách. Janáčkova filharmonie Ostrava sa pravidelne sa zúčastňuje na festivaloch ako Pražské jaro, Janáčkův máj, Smetanova Litomyšl, Pražské hudební slavnosti a pod.

Umelecký profil orchestra, charakterizovaný plným, sýtim zvukom, muzikálnym prejavom i technickou vyspelosťou, formovali stáli dirigenti aj hostia – V. Neumann, V. Smetáček, J. Bělohlávek, L. Pešek, Z. Mácal, Ch. Mackerras, S. Baudó, H. Rilling, H. M. Förster, Ch. Arming, P. Vronský, D. Porcelijn, J. Valčuha a od roku 2005 i súčasný šéfdirigent Theodore Kuchar. Spolupracoval tiež so sólistami zvukných mien, ako J. Carreras, P. Domingo, D. Ross, M. Caballé, J. Calleja, T. Lisnic, P. Burchuladze, D. Pecková, E. Urbanová, N. Kennedy, J. Suk, A. Navarra, nedávno L. Vondráček, J. Boušková, P. Šporcl, J. Buswell, S. Babayan či D. Ishizaka. V repertoári JFO nájdeme diela významných českých autorov – L. Janáčka, A. Dvořáka, B. Smetanu, B. Martinů, ako aj svetových skladateľov – L. van Beethoven, G. Bizet, H. Berlioz, G. Mahler, F. Schubert, R. Strauss, B. Bartók, R. Schumann, M. Ravel, M. Bruch, A. Bruckner, A. Copland, W. Walton, L. Bernstein a d. Od 90. rokov sa JFO systematicky venuje aj interpretácii „novej hudby“. Spolu s Ostravským centrom novej hudby usporadúva letné festivaly a workshopy pre mladých skladateľov s účasťou svetových autorov a interpretov. V tejto oblasti dosiahol orchestr úspechy na svetových festivaloch avantgardnej hudby v Prahe, Varšave a v Berlíne. Šírku repertoárového záberu telesa dokazuje i jeho bohatá diskografia napr. pre Naxos, Brilliant Classics, Joan Records, Cybelle Records, CPO Records, Phaedra a i.

Janáček Philharmonic Ostrava

† after its establishment in 1954 ranked among the leading Czech symphonic orchestras. Since 1958, when it made its first tour abroad, the orchestra has repeatedly visited entire Europe, the U.S.A., Japan, South Korea, Taiwan and in 2006 Australia. Thanks to the financial support provided by the Municipality of the City of Ostrava in 2009 the JPO went for the tour in 19 cities of USA. The orchestra is regularly invited to participate in the Czech festivals (Prague Spring, Janáček May, Smetana Litomyšl, Prague Music Festival, etc.).

The orchestra artistic profile characterized by its full and deep sound, musical expression and technical maturity has gradually been formed by permanent conductors and guests such as V. Neumann, V. Smetáček, J. Bělohlávek, L. Pešek, Z. Mácal, Ch. Mackerras, S. Baudó, H. Rilling, H. M. Förster, Ch. Arming, P. Vronský, D. Porcelijn, J. Valčuha and since 2005 also by Theodore Kuchar, its present Chief Conductor. The well-known soloists who have performed with the Janáček Philharmonic Orchestra Ostrava include, J. Carreras, P. Domingo, D. Ross, M. Caballé, J. Calleja, T. Lisnic, P. Burchuladze, D. Pecková, E. Urbanová, N. Kennedy, J. Suk, A. Navarra, and recently L. Vondráček, J. Boušková, P. Šporcl, J. Buswell, S. Babayan or D. Ishizaka, and other. The Janáček Philharmonic performs not only the work by Janáček and other Czech composers that are well-known all over the world such as Dvořák, Smetana and Martinů but the width of its repertoire is much larger: L. van Beethoven, W. A. Mozart, F. Schubert, R. Strauss, B. Bartók, R. Schumann, M. Ravel, M. Bruch, A. Bruckner, A. Copland, L. Bernstein, W. Walton. Since 90-ties orchestra performs also „new music“. With the Ostrava Center of New Music produces summer festivals as well as workshops for young composers with renowned authors as well as musicians. The orchestra attended world festivals of avant-garde music in Prague, Warsaw and Berlin. A rich discography by companies such as Naxos, Brilliant Classics, Joan Records, Cybelle Records, CPO Records, Phaedra and others attest to its rich repertoire.

Michał DWORZYŃSKI

† (1979) už ako 21-ročný sa stal druhým dirigentom Symfonického orchestra Národného poľského rozhlasu v Katoviciach. Tomuto postu predchádzalo pôsobenie v Bydgoszczskom komornom orchestri vo funkcii šéfdirigenta a umeleckého riaditeľa v rokoch 1995 – 1999.

Na Hudobnej akadémii Fryderyka Chopina vo Varšave bol žiakom slávneho Antoniho Wita (šéfdirigenta Varšavskej filharmónie) a postgraduálne štúdium absolvoval pod vedením Christiana Ehwalda na Vysokej škole Hannsa Eislera v Berlíne. Vďaka víťazstvu na medzinárodnej dirigentskej súťaži Donatella Flickovej (Londýn, 2006) sa stal po dobu dvoch rokov druhým dirigentom London Symphony Orchestra. Jeho medzinárodná kariéra sa začala prudko rozvíjať od novembra 2007, kedy zastúpil Daniela Hardinga za dirigentským pultom tohto orchestra v Barbican centre v Londýne. Je aj víťazom súťaže Lovra von Matačića v Záhrebe v roku 2003 a v juhokórejskom Suwone (2005). Od víťazstva v Londýne dirigoval Londýnsky symfonický orchestr už niekoľkokrát a nadviazal aj stabilný a pravidelný vzťah s Londýnskou filharmóniou, BBC Symphony, BBC Philharmonic, BBC Scottish Symphony a Northern Sinfonia. Spolupracoval aj s orchestrom City of Birmingham Symphony a BBC National Orchestra of Wales.

V sezónach 2008 – 2010 bol hlavným dirigentom Beethovenovej akadémie v Krakove, ktorú viedol

Michał DWORZYŃSKI

† (b. 1979) when the age of 21, he was appointed assistant conductor of the National Polish Radio Symphony Orchestra in Katowice, having first been Music Director 1995 – 1999 of the Bydgoszcz Chamber Orchestra.

Having graduated with distinction from the Fryderyk Chopin Music Academy studying with famous Antoni Wit, he undertook postgraduate studies with Christian Ehwald in the Hochschule Hanns Eisler in Berlin.

In 2006, Michał Dworzyński won the prestigious Donatella Flick Conducting Competition in London, which resulted in becoming the position of assistant conductor at the London Symphony Orchestra for two years. Dworzyński's international career has blossomed since he replaced Daniel Harding at short notice to conduct the London Symphony Orchestra at the Barbican in November 2007. In addition to his great achievement in London, Michał won competitions in Zagreb (Lovro Matačić) in 2003 and Suwon in South Korea 2005.

Since winning the Donatella Flick Competition, Dworzyński has conducted the London Symphony Orchestra several times and has also established regular relationships with the London Philharmonic, BBC Symphony, BBC Philharmonic, BBC Scottish Symphony, and Northern Sinfonia. He also introduced cooperation with the City of Birmingham Symphony and BBC National Orchestra of Wales. From 2008 – 2010 he was principal conductor of

na varšavskom Veľkonočnom festivale, ako aj v koncertnom cykle Varšavskej filharmónie a uviedol s ňou aj cykly skladieb Beethovena a Brahmsa.

V sezóne 2009/2010 po prvýkrát dirigoval Kráľovskú flámsku filharmóniu a orchester Štokholmskej opery, Symfonický orchester BBC a zbor Westminsterkej katedrály v Maciejewského *Rekviem*, Ulsterský orchester na festivale v Belfaste, premiérovú účinkoval s Izraelskou filharmóniou na otváracom koncerte Izraelského festivalu, predstavil sa na festivale St. Magnus so Škótskym symfonickým orchestrom, s ktorým realizoval aj svoju prvú CD nahrávku pre Hyperion Records. In spring 2010, he had opportunity to work with Tokyo Symphony and Tokyo Philharmonic including conducting at famous Suntory Hall in Tokyo. In season 2010/11, he conducted the Orchestra National de Lille, Orchestra National de Belgique, Flámsku kráľovskú filharmóniu, Bruselskú filharmóniu, Islandský symfonický orchester, Kodaňskú filharmóniu, po prvýkrát sa objavil aj na javisku Lyonskej opery (dirigujúc Prokofieva). Ďalšie angažmány zahŕňali účinkovania so Švédskym rozhlasovým orchestrom, opakovane s orchestrom Štokholmskej opery, Viedenským komorným orchestrom, RTE Dublin a TRVE Madrid. V júni 2011 debutoval v Austrálii a na Novom Zélande a bol opätovne prizvaný k spolupráci v máji 2013, kde by mal účinkovať so symfonickými orchestrami Adelaide, Tasmánie a filharmóniou v Aucklande. Umeleckým vrcholom sezóny 2011/2012 je spolupráca s Berlínskym symfonickým rozhlasovým orchestrom, premiérové účinkovanie s Kráľovskou filharmóniou Liverpool a opätovná spolupráca s orchestrom Bournemouth Symphony. Vo svojom rodnom Poľsku je Dworzyński už uznávaným umelcom. Zrealizoval niekoľko CD nahrávok pre Poľskú televíziu a rozhlas. Získal čestné ocenenia: v roku 1997 sa stal Občanom mesta Bydgoszcz, o dva roky neskôr dostal Cenu poľských hudobných kritikov a v roku 2007 bol vyznamenaný medailou Združenia poľských hudobníkov za propagáciu poľskej hudby. V rokoch 2001, 2003 a 2005 získal umelecké štipendium poľského Ministra kultúry.

the Beethoven Academy in Cracow, conducting them at the Warsaw Easter Festival and in the Warsaw Philharmonic series, and programming Beethoven and Brahms cycles. In season 2009/2010, he made his debut with the Royal Flanders Philharmonic and Stockholm Opera Orchestra, conducted the BBC Symphony Orchestra and Chorus in Westminster Cathedral in Maciejewski's *Requiem Mass*, the Bournemouth Symphony Orchestra, the Israel Philharmonic at the opening concert of the Israel Festival, the Ulster Orchestra at the Belfast Festival and appeared at St Magnus Festival with the BBC Scottish Symphony with whom he made a CD for Hyperion Records. In spring 2010, he had opportunity to work with Tokyo Symphony and Tokyo Philharmonic including conducting at famous Suntory Hall in Tokyo. In season 2010/11, he conducted the Orchestra National de Lille, Orchestra National de Belgique, Royal Flemish Philharmonic, Brussels Philharmonic, Iceland Symphony, Copenhagen Philharmonic, at first he appeared at the Opera de Lyon (conducting Prokofiev). Other engagements included the Swedish Radio and again Stockholm Opera, Vienna Chamber Orchestra, RTE Dublin and TRVE Madrid. In June 2011, he made his debuts in Australia and New Zealand and was re-invited for May 2013 when he should perform with the Adelaide Symphony, Tasmanian Symphony and Auckland Philharmonic. In 2011/12, his highlights include performances with the Radio Sinfonieorchester Berlin, the Royal Liverpool Philharmonic - for the first time and returning to cooperation with the Bournemouth Symphony. Dworzyński is well-established in his native Poland. He has made several CD recordings for the Polish Television and Radio and received numerous honours and awards in recognition of his committed advocacy of Polish music, e.g. Citizen of the City of Bydgoszcz, the Polish Music Critics' Award holder (1999), the Society of Polish Musicians' medal holder (2007). He received artistic scholarships from the Polish Ministry of Culture in 2001, 2003 and 2005.

Irvin VENYŠ

† (1981, Praha) sa právom zaraďuje k najvýraznejším umelcom mladšej českej generácie. Je držiteľom mnohých ocenení zo svetovo uznávaných súťaží – Pražská jar (2008, 2. cena), Pacem in Terris v Bayreuth (2007, 1. cena s titulom absolútneho víťaza), EBU New Talent v Bratislave (2008, 2. cena), Medzinárodná klarinetová súťaž Jeana Françaixa v Paríži (2005, 2. cena), Súťaž o štipendium nadácie Yamaha v Prahe (2005, 1. cena), súťaž nadácie Animato v Zürichu (2006, 3. cena), Markneukirchen (2006, 3. cena) a i. Irvin Venyš účinkuje ako sólista a v rôznych komorných formáciách na prestížnych hudobných festivaloch – Festival Mitte Europa, Pablo Casals festival v Prades, Mozart der Europaer Mannheim – a pódiiach mnohých krajín sveta – Japonsko, Nemecko, Francúzsko, Španielsko, Portugalsko, Belgicko, Holandsko, V. Británia, Litva, Poľsko a i. Pozoruhodný je rozsah jeho hudobných aktivít, od klasického klarinetového repertoáru cez extrémne náročné skladby 20. a 21. storočia – české a svetové premiéry – Osvaldo Golijov, Betty Oliveira, Isang Yun, Jan Dušek, N-Tech atď. – až po folklór. Všetky tieto vplyvy sú ľahko rozpoznateľné v jeho nezameniteľnej interpretácii. Spolupracuje s poprednými svetovými sólistami a dirigentmi ako sú Hansjörg Schellenberger, Radovan Vlatković, Zakhar Bron, Peter Czaba, Igor Ardašev, Libor Pešek, Ralph Gothoni, Elina Vahala, Michel Lethiec, Hagai Shaham, Andre Cazalet, Jean-Louis Capezzali a i. Za zmienku stojí aj rozsah jeho hudobného

Irvin VENYŠ

† (b. 1981, Prague) ranks by all means to outstanding artists of young generation of the Czech musicians. He has attained top awards in the world's most renowned international music competitions - Prague Spring (2008, 2nd prize), Pacem in Terris in Bayreuth (2007, 1st prize together with a title of the Absolute winner), EBU New Talent in Bratislava (2008, 2nd prize), International Clarinet Competition of Jean Françaix in Paris (2005, 2nd prize whilst the 1st prize was not awarded), Competition of Yamaha Foundation in Prague (2005, 1st prize), Competition of Animato Foundation in Zurich (2006, 3rd prize), Markneukirchen (2006, 3rd prize), and others. He repeatedly proves these honours at the most prestigious festivals in Europe performing as a soloist or in various chamber formations – Pablo Casals' Festival Prades, Festival Mitte Europa, Mozart der Europaer in Mannheim – and podiums all over the world – in Japan, Germany, France, Spain, Portugal, Belgium, the Netherlands, Great Britain, Lithuania, Poland, etc. The range of his musical activities is extraordinary, ranking from classical repertoire through extremely demanding contemporary compositions – world and Czech premieres, e.g. Osvaldo Golijov, Betty Oliveira, Isang Yun, Jan Dušek, N-Tech, etc. up to the traditional folklore. He has collaborated with the world's leading artists, such as Hansjörg Schellenberger, Radovan Vlatković, Zakhar Bron, Peter Czaba, Igor Ardašev, Sir Libor Pešek, Ralph Gothoni, Elina Vahala, Michel Lethiec, Hagai

vzdelania. Vyštudoval Konzervatórium v Brne v triede Břetislava Winklera, na Hudobnej akademii múzických umení v Prahe absolvoval v triede Jiřího Hlaváča a Vlastimila Mareša, po absolvovaní magisterského a následne aj doktorandského cyklu získal akademický titul PhD. V súčasnosti pôsobí na pôde akademie ako externý pedagóg. Okrem absolvovania mnohých majstrovských kurzov pod vedením významných interpretov (M. Lethiec, M. Raison, Karl-Heinz Steffens, P. Meyer) si doplnil vzdelanie a zdokonalil svoje interpretačné majstrovstvo ročným študijným pobytom na Conservatoire Supérieur de Musique et de Danse v Paríži, v prestížnej klarinetovej triede Michela Arrignona. V poslednej dobe nahrával napríklad pre Český rozhlas, Českú televíziu, Mitteldeutsch Rundfunk, ORF, či Arco Diva. Jeho prvý CD nosič s klaviristom Martinom Kasíkom, na ktorom predstavili klarinetovú literatúru českých skladateľov 20. storočia pod názvom „Moving Clarinet“, bol vydaný v roku 2007.

Shaham, Andre Cazalet or Jean – Louis Capezzali, etc. The range of his musical education is also worth mentioning. He graduated from Brno Conservatory studied with Břetislav Winkler, the Academy of Performing Arts in Prague – in the clarinet class of Vlastimil Mareš and Jiří Hlaváč – where he reached an academic title PhD and works currently as an external pedagogue. Except for participating in many master classes led by prominent performers such as M. Lethiec, M. Raison, Karl-Heinz Steffens, P. Meyer, he has perfected /refined/ his rendition skills spending a year study-stay at Conservatoire National Supérieur de Musique et de Danse de Paris in the class of famous pedagogue Michel Arrignon. He has recorded for Czech Radio and Television, Mitteldeutsch Rundfunk, ORF, or Arco Diva. His first CD titled “Moving Clarinet” with pianist Martin Kasík performing clarinet works by the 20th century Czech composers was released in 2007.

Nikita BORISOGLEBSKI

† (1985, Rusko) pokračoval po absolvovaní Konzervatória P. I. Čajkovského v Moskve, kde študoval u slávnych pedagógov husľovej hry - Eduarda Grača a Tatiany Berkulovej, od roku 2008 v štúdiách na Chapelle Musicale Kráľovnej Alžbety v Belgicku pod odborným vedením Augustina Dumaya. Moskovská filharmonická spoločnosť zaradila Nikitu v roku 2007 k svojim exkluzívnym umelcom.

Nikitov štart medzi elitu mladých koncertných umelcov sa odohral v roku 2010, kedy zvíťazil na renomovaných medzinárodných husľových súťažiach Jeana Sibelia v Helsinkách a Fritza Kreislera vo Viedni. V roku 2007 získal 1. cenu na Medzinárodnej husľovej súťaži Davida Oistracha v Moskve. Je tiež laureátom ďalších medzinárodných súťaží vrátane P. I. Čajkovského v Moskve v roku 2007, kde získal 2. cenu a 5 špeciálnych cien, Kráľovnej Alžbety v Bruseli (Belgicko 2009) a v Montreale (Kanada 2010 – 3. cena).

Ako sólista účinkoval s mnohými ruskými a európskymi orchestrami ako Symfonický orchester Mariinsky, Štátny symfonický orchester Ruskej federácie, Symfonický orchester Severonemeckého rozhlasu Hannover, Komorný orchester Amadeus (Poľsko) a Litovský štátny symfonický orchester. Spolupracoval s dirigentskými osobnosťami ako Valerij Gergiev, Christoph Poppen, David Geringas, Jurij Simonov, Maxim Vengerov, Agnieszka Duczmal. Pravidelne sa objavuje v programoch mnohých európskych festivalov vrátane Salzburger

Nikita BORISO-GLEBSKY

† (b. 1985, Russia) after graduating from the Moscow Tchaikovsky Conservatoire under the guidance of Eduard Grach and Tatiana Berkul in 2008, he has become an artist in residence at Chapelle Musicale Reine Elisabeth in Belgium studying with Augustin Dumay. Since 2007 he has been an exclusive artist of the Moscow Philharmonic Society. Nikita's rise to prominence came in 2010, when he won the International Violin Competition of Jean Sibelius and the International Violin Competition of Fritz Kreisler in Vienna. In 2007, he won the 1st prize at the International Violin Competition of David Oistrach in Moscow. He was awarded top prizes in many prestigious violin competitions including Tchaikovsky (Moscow 2007 – 2nd prize together with five special prizes), Queen Elisabeth (Brussels, 2009) and the Montreal Music Competition (Canada, 2010 – 3rd prize).

He has performed with many Russian and European orchestras, including the Mariinsky Symphony Orchestra, State Symphony Orchestra of Russia, NDR Symphony Orchestra (Hannover), Amadeus Chamber Orchestra (Poland), and the State Symphony Orchestra of Lithuania, under such conductors as Valery Gergiev, Christoph Poppen, David Geringas, Yuri Simonov, Maxim Vengerov, Agnieszka Duczmal.

He appears regularly at many of the major European festivals including the Salzburger Festspiele, Rheingau, S. Richter's "December Nights" in Moscow, Beethovenfest in Bonn,

Festspiele, festivalu v Rheingau, festivalu Sviatoslava Richtera „Decembrové noci“ v Moskve, Beethovenovom festivale v Bonne, Letnom hudobnom festivale v Dubrovniku a Hviezdy Bielych nocí v Petrohrade. Okrem sólových vystúpení často koncertuje v rôznych komorných zoskupeniach spolu s ďalšími prominentnými ruskými a zahraničnými hudobníkmi ako sú Rodion Ščedrin, Natalia Gutman, Augustin Dumay, Boris Berezovskij, Alexander Kniazev, Rafael Wallfisch, Jian Wang, David Geringas a i. V roku 2009 dostal Nikita Borisoglebskij špeciálnu cenu udeľovanú Nadáciou Maje Pliseckej a Rodiona Ščedrína (USA) „Huslista roka“.

Dubrovnik Summer Festival and the Stars of the White Nights in Saint Petersburg. In addition to his solo engagements, Nikita has enjoyed working in collaboration with renowned musicians including Rodion Shchedrin, Natalia Gutman, Augustin Dumay, Boris Berezovsky, Alexander Kniazev, Rafael Wallfisch, Jian Wang, David Geringas and many others. In 2009, he attained the special award “Violinist of the Year” from the International Maya Plisetskaya and Rodion Shchedrin Foundation (USA).

Vydalo
Published by

HUDOBNÉ CENTRUM
MUSIC CENTRE SLOVAKIA
Michalská 10, 815 36 Bratislava
hc@hc.sk, www.hc.sk

Editor- in-Chief
Oľga SMETANOVÁ

Redakcia a preklad
Edited and translated by

Eva PLANKOVÁ
Juraj BUBNÁŠ
Ivana KORBAČKOVÁ

Autori textov
Programme notes

Alena ČIERNA
Melánia PUŠKÁŠOVÁ
Juraj BUBNÁŠ
Martin KRAJČO

Grafický dizajn
Layout

IQ Design Studio, spol. s r.o.

Tlač
Print

DOLIS, s. r. o.

Cena
Price

1,00 €

hudobný život

- **jediný slovenský odborný časopis o klasickej hudbe a jazze**
- **vyše 40 rokov pravidelne informujeme o hudobnom dianí na Slovensku i v zahraničí**

hudobné **entrum**
MUSIC CENTRE SLOVAKIA

Každý mesiac prináša

- **reportáže** na aktuálne témy,
- **reflexie** koncertov, festivalov, hudobného divadla,
- **rozhovory** s domácimi a zahraničnými osobnosťami hudobného života,
- **profily** mladých slovenských umelcov,
- **recenzie** CD, DVD, kníh a nôt,
- **články a seriály** z oblasti hudobnej histórie, hudobnej pedagogiky, hudobnej interpretácie a jazzu
- **novinky** zo sveta hudobného priemyslu a informačných technológií,
- **„hudbu zvonku“** cez pohľady výtvarníkov, psychológov, lekárov, právnikov...

Ponúka priestor pre komerčnú inzerciu, bezplatnú občiansku inzerciu, oznamy a informácie hudobných inštitúcií, mediálne partnerstvá.

www.hudobnyzivot.sk ■ Informácie a objednávky: distribucia@hc.sk

musi **entre**
HUDOBNÉ CENTRUM SLOVAKIA

HUDOBNÉ CENTRUM

Michalská 10, 815 36 Bratislava 1

tel. +421 (2) 2047 0111, fax +421 (2) 2047 0110

hc@hc.sk, www.hc.sk

Hudobné centrum je pracovisko pre hudobnú kultúru s celoslovenskou pôsobnosťou, ktorého poslaním je podporovať slovenské hudobné umenie doma a v zahraničí.

- Hudobné centrum je členom medzinárodných mimovládnych organizácií IAMIC (The International Association of Music Information Centres) IAML (The International Association of Music Libraries) ECPNM (European Conference of Promoters of New Music) EFA (European Festivals Association)
- spravuje a dopĺňa databázu informácií o súčasnej hudobnej kultúre, fonotéku, notový archív a videotéku slovenských a zahraničných skladateľov
- záujemcom z radov odborníkov i hudbymilovnej verejnosti poskytuje prístup k archívu ako aj k periodickej a neperiodickej odbornej tlači v študovni pre verejnosť
- vydáva noty, knihy o hudbe, CD, DVD a časopis HUDOBNÝ ŽIVOT, ktorý prináša informácie o hudobnom živote na Slovensku a v zahraničí
- organizuje vybrané hudobné festivaly – medzinárodný festival súčasnej hudby Melos-Étos, Stredoeurópsky festival koncertného umenia
- sprostredkúva koncerty slovenských a zahraničných umelcov doma a v zahraničí, propaguje slovenské hudobné umenie na Slovensku a v zahraničí
- organizuje cyklus koncertov NEDEĽNÉ HUDOBNÉ MATINÉ v Mirbachovom paláci v Bratislave

(reklama na časopis Hudobní rozhledy - dodáme)

INZERAT CMYK

INZERAT CMYK

(reklama na Goethe Institut - dodáme)

● SYMFONICKÝ ● ORCHESTER SLOVENSKEHO ROZHLASU

23. 5. 2012 o 19.00

PETER ZAGAR / ALBERTO GINASTERA /
MODEST PETROVIČ MUSSORGSKIJ /
MANUEL DE FALLA

MARIO KOŠIK, DIRIGENT
SÓLISTI VEČERA:
MATEJ ARENDÁRIK, KLAVÍR
EMMANUEL CEYSSON, HARFA

13. 6. 2012 o 19.00

PIOTR ILJIČ ČAJKOVSKIJ / SERGEJ PROKOFIEV

MARIO KOŠIK, DIRIGENT
SÓLISTA VEČERA:
MARCIN ZDUNIK, VIOLONČELO

VELKÉ KONCERTNÉ ŠTÚDIO
SLOVENSKEHO ROZHLASU
MÝTNA 1

www.facebook.com/sosr.sk

rtv:
ROZHLAS A TELEVÍZIA
SLOVENSKA

LEGENDÁRNA KVALITA OD ROKU 1929

• RÁDIO **DEVÍN**
PRIESTOR PRE VÝNIMOČNÝCH

JE JEDINEČNÝM MIESTOM,
KDE SA STRETÁVA UMENIE, LITERATÚRA,
VEDA, KLASICKÁ HUDBA, JAZZ
ČI NEKOMERČNÉ HUDBNÉ ŽÁNRE.
AK STE VÝNIMOČNÍ,
JE TO **MIESTO PRESNE PRE VÁS.**

- ARS MUSICA
- HUDBA POD PYRAMÍDOU
- JAZZOVÝ KLUB
- PARNAS
- AUDIOFILM
- GENIUS LOCI

www.facebook.com/RTVS.sk

rtv:
ROZHLAS A TELEVÍZIA
SLOVENSKA

NALAĎTE SA NA UMENIE

Hudobné centrum
Michalská 10, 815 36 Bratislava
www.hc.sk, hc@hc.sk

Predpredaj vstupeniek:

Informačná kancelária Štátneho komorného orchestra Žilina, Dolný val 47

Tel: 00421 (0) 41 24 51 111, 00421 (0) 41 56 20 979, 00421 (0) 41 24 51 115

Po – Pi od 7:00 do 10:30 a od 11:30 do 18:00 hod.

Objednávky: vstupenky@skozilina.sk, Fax: 00421 (0) 41 56 26 972, www.skozilina.sk

Booking office:

Information Office of the State Chamber Orchestra Žilina, Dolný val 47

Phone numbers: 00421 (0) 41 24 51 111, 00421 (0) 41 56 20 979, 00421 (0) 41 24 51 115

Mo – Fri from 7:00 a.m. till 10:30 a.m. and 11:30 a.m. till 6:00 p.m.

Tickets reservation: vstupenky@skozilina.sk, Fax: 00421 (0) 41 56 26 972